



گزارشی از گام مثبت دولت در توزیع هوشمند کالاهای اساسی درب منازل مردم

# کابوسی دلال‌ها

دکتر ابوالقاسمی، رئیس دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج) در گفت‌وگو با صبح صادق مطرح کرد

## نورا واکسن صد درصد ایرانی



واکاوی دور هفتم مذاکرات هسته‌ای

پیشنهاد‌های ایران

روی میز

تحریم‌ها

شکست خورده است

سال‌های بی باران  
نگاهی به پدیده خشکسالی و راه‌های برون‌رفت از آن

ابر چالش پیش روی جهان

گفت‌وگو با هدایت‌الله فهمی، کارشناس حوزه آب

ساعت صفر کم آبی

ازدهای  
بی رحم



## سر مقاله

## پرتگاه‌های جنبش

## دانشجویی

## مهدی سعیدی

جریان شناس سیاسی



«جنبش دانشجویی» را می‌توان موتور محرک تحولات سیاسی-اجتماعی دانست. جوانان پرشور و با انگیزه‌ای که فارغ از هرگونه تعلقات زیستی، در جوانی و پاکدامنی گرد هم آمده‌اند تا برای کسب و دانش تلاش کنند و آنگاه از آزادی و عدالت باشند! پتانسیل ارزشمندی که در هر جامعه در حال توسعه و پیشرفتی می‌تواند به مثابه موتور تحولات گوناگون علمی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی عمل کرده و خیلی‌سود اهداف دست نیافتنی را در اختیارمان قرار دهد! از منظری دیگر این نقطه قوت جامعه به همان اندازه که می‌تواند منشأ اثر تحولی در جامعه باشد، در معرض آسیب و انحراف و حتی خواب‌های شومی است که بدخواهان این سرزمین برای بهره‌برداری از آن نقشه کشیده‌اند!

روزگاری جماعتی از سیاست‌مداران این موتور پیشرفت را به مثابه مانعی برای سیاست‌های خود می‌دیدند، لذا تلاش داشتند جنبش دانشجویی را منفعول کنند که رهبر حکیم انقلاب بر سرشان فریاد زدند: «خدا لعنت کند آن دست‌هایی را که تلاش کرده‌اند و می‌کنند که قشر جوان و دانشگاه ما را غیر سیاسی کنند. کشوری که جوانانش سیاسی نباشند، اصالتی با مسائل سیاسی نیستند، مسائل سیاسی دنیا را نمی‌فهمند، جریان‌های سیاسی دنیا را نمی‌فهمند و تحلیل درست ندارند. مگر چنین کشوری می‌تواند بر دوش مردم، حکومت و مبارزه و جهاد کند؟!» (۱۳۷۲/۸/۱۲) روزگاری دیگر دانشگاه را به جولانگاه فعالیت‌های سیاسی ساختارشکنانه خود بدل کرده و آن را به «باشگاه فعالیت سیاسی» تبدیل کردند! آنان برای در اختیار گرفتن جنبش دانشجویی حربه‌های گوناگونی را به کار بردند و تلاش کردند جریان دانشجویی را به پیاده نظامی برای پیشبرد اهداف سیاسی‌شان بدل کنند و هر روز کشور را به آشوب بکشاند! که اوج آن را می‌توان در ماجرای کوی دانشگاه تهران مشاهده کرد. امروز نیز طیفی دیگر برآند تا با بهره‌گیری از روحیه عدالت‌خواهی و فسادستیزی دانشجویی، بستری برای بازیچه قرار گرفتن جنبش دانشجویی فراهم آورند و حتی ایشان را در برابر نظام اسلامی و امام جامعه قرار دهند و به جاده انحراف و انحطاط بکشاند! در این مسیر حتی از آنکه از عناوینی چون انقلابیگری، آتش به اختیار و... بهره‌گیری، ابائی ندارند! درد بزرگی که متأسفانه در سال‌های اخیر می‌توان نشانه‌هایی از اثرگذاری آن ترفند را بر بخشی از بدنه جنبش دانشجویی کشور مشاهده کرد همه موارد برشمرده فوق به خوبی حکایت از آن دارد که سرمایه عظیم جنبش دانشجویی کشور تا چه اندازه گرانبهاست که دشمنان این ملت به این سادگی‌ها از آن دست نخواهند کشید و هر روز با ترفندی اهداف شوم خود را دنبال خواهند کرد. در این میان، این جنبش دانشجویی است که باید با هوشمندی و بصیرت کامل عمل کرده و فرصت طلبان را ناکام بگذارد. سرمایه بزرگ جنبش دانشجویی برای آنکه به موتور محرک جامعه در مسیر تحقق بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی بدل شود، نیازمند تمسک جستن به عقلانیت و تدبیر و اعتدال است و همچنین چشم دوختن به رهنمودهای دیده‌بان رهبر حکیم انقلاب اسلامی که با همه وجود به سرمایه ارزشمند جنبش دانشجویی اعتماد کامل و اعتقاد راسخ دارد.

## پیام نماینده ولی فقیه و فرمانده کل سپاه

## به مناسبت آسمانی شدن حجت‌الاسلام والمسلمین نورالدین حیدری

## چهره خدوم و انقلابی



سردار سرلشکر حسین سلامی، فرمانده کل سپاه و حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالله حاجی صادقی، نماینده ولی فقیه در سپاه، با صدور پیامی مشترک درگذشت ابوالشهادت حجت‌الاسلام نورالدین حیدری، نماینده امام خمینی (ره) در سپاه کردستان در دوران دفاع مقدس را تسلیت گفتند.

بسم الله الرحمن الرحيم

انالله و انا الیه راجعون/ عروج مجاهد نستوه، عالم وارسته ابوالشهادت حجت‌الاسلام نورالدین حیدری، نماینده حضرت امام خمینی (ره) در سپاه کردستان طی دوران دفاع مقدس را به خاندان مکرم و آحاد مصیبت‌دیدگان و هم‌زمان وی در سنگرهای دفاع از استقلال، امنیت، عزت، شرافت و فضیلت ایران اسلامی تسلیت عرض می‌کنیم. این چهره خدوم و انقلابی، تلاش‌های مجاهدانه و صادقانه خود در خدمت به فرهنگ و ارزش‌های اسلام ناب محمدی (ص) و پیشبرد آرمان‌های بلند انقلاب و تعمیق وحدت و اخوت مردم غیور و شریف غرب کشور طی بیش از چهار دهه اخیر را به مثابه میراثی بزرگ و سرمایه‌ای ارزشمند نزد جوان امروز و فردای جامعه اسلامی به ودیعت نهاد تا راهگشای آنان در عرصه‌های دفاع از مکتب اسلام و پاسداری از دستاوردهای افتخارآمیز و تمدن‌ساز انقلاب اسلامی قرار گیرد. از درگاه خداوند متعال برای روح بلند آن فقید سعید طلب علو درجات و همنشینی با حضرت اباعبدالله الحسین (ع) نموده و برای بیت معظم و یادگاران و بازماندگان ارجمند آن مرحوم صبر جمیل و اجر جزیل توأم با ثبات قدم مسئلت می‌جویم.

## صبح صادق دور هفتم مذاکرات هسته‌ای را بررسی می‌کند

## پیشنهادهای ایران روی میز

و سخت‌گیرانه‌ای اعمال شد؛ از این‌رو ایران بحث در باره راستی‌آزمایی در دور هفتم مذاکرات را لازم‌ه انتفاع واقعی اقتصاد ایران می‌داند. مطابق کارشناسی که پژوهش‌های مجلس انجام داده است، راستی‌آزمایی به معنای فرآیند گردآوری و ارزیابی داده‌ها و اطلاعاتی است که امکان قضاوت درباره پایداری یا عدم پایداری اطراف یک سند را فراهم می‌کند. هدف اصلی از انجام آن نیز اطمینان از اجرای مستمر اقدامات اطراف یک سند است. با توجه به مباحث پژوهش‌های مجلس دستورالعمل راستی‌آزمایی رفع تحریم‌ها احتمالاً براساس سه تعهد آمریکا و اروپا طبق مفاد توافق برجام تنظیم شده باشد. اول، رفع تحریم‌های بخشی و خروج افراد و نهادهای ایرانی از لیست وزارت خزانه‌داری. دوم، اعمال نکردن مجدد این تحریم‌ها در قالب‌ها و عناوین هسته‌ای یا غیر هسته‌ای. سوم، خودداری از ایجاد تزامم در تحقق انتفاع ایران از برجام (شامل هرگونه اقدام مغایر با نص، روح و هدف این توافق) و عدم تأثیرگذاری منفی بر عادی‌سازی تجارت و روابط اقتصادی ایران. در واقع به زبان ساده چک لیست راستی‌آزمایی این می‌شود که آیا به صورت عینی و ملموس می‌توانیم به هر «میزان» و به هر «طرفی» نفت بفروشیم یا نه؟ اگر توانستیم بفروشیم، آیا می‌توانیم پولش را از کانال‌های رسمی بانکی دریافت کنیم؟ یا آیا می‌توانیم پول فروش آن را صرف خرید «هر کالایی» از «هر نقطه جهان» کنیم؟ نکته دیگر در محتوای این سند براساس آنچه باقری گفت، درباره مدت زمان است. اصولاً لازم‌ه راستی‌آزمایی زمامدار بودن انجام آن است. تردیدی نیست که راستی‌آزمایی یا چند ساعت یا چند روز (آنچنان که روحانی می‌گفت) ممکن نیست و حداقل به سه تا شش ماه زمان نیاز دارد.

با این حال، دور اول مذاکرات پس از چند روز بحث بر روی سند پیشنهادی ایران متوقف و قرار شد مذاکرات پس از مشورت نمایندگان طرف‌های غربی با پایتخت‌های خود مجدداً هفته بعد از سر گرفته شود. با توقف مذاکرات، رسانه‌های غربی عملیات روانی گسترده‌ای را شکل دادند و تلاش کردند ایران را مقصر اعلام کنند؛ برای نمونه، وال‌استریت ژورنال نوشت، از نظر دیپلمات‌های اروپایی احیای برجام با تغییرات اساسی که در پیش‌نویس شش دوره گذشته صورت گرفته، دیگر امکان‌پذیر نیست؛ اما به نظر می‌رسد طرف‌های غربی به سادگی میز مذاکره را ترک نکنند. آنها زمانی به این کار دست خواهند زد که اجماعی از همه طرف‌های برجام علیه ایران به دست آورند. با این حال، با توجه به منطق رفتاری غربی‌ها و زیاده‌خواهی آنها، دستیابی به توافق با چند دور مذاکره حاصل نخواهد شد و راهی طولانی در پیش است؛ اما در وضعیت حاکم بر برجام، نظیر اهرم‌های ایران، سیاست دولت سیزدهم به پیوند زدن برجام به مسائل اقتصادی کشور، ضعف اهرم‌های تحمیل اراده غربی بر ایران و... می‌تواند در نهایت آمریکا و اروپا را به پذیرش پیش‌نویس ایران متقاعد کند.

راستی‌آزمایی تیم هسته‌ای حق هیچ نوع تفاهمی ندارد. از سوی دیگر، ظریف، وزیر خارجه وقت نیز در توجیه تحریم‌های پس از برجامی آمریکا می‌گفت که این به دلیل دل‌بستگی و اعتیاد آمریکا به تحریم است. حال باید از مخالفان موضع تیم جدید هسته‌ای پرسید که آمریکا با داشتن چنین شاکله‌ای آیا می‌توان بدون راستی‌آزمایی و اخذ تضمین پای توافقی را با آن اعضا و به راحتی بار دیگر عضویت او را در برجام بپذیریم؟ اکنون تردید نیست که رفع تحریم‌ها اگر تهاوری کاغذ باشد، حتماً همان بلایی بر سر ملت ایران آوار خواهد شد که پس از توافق برجام شده است. این در حالی است که آمریکا و سه کشور اروپایی تلاش دارند با فضا سازی روانی موضع ایران را افراطی، سخت‌گیرانه و عامل عدم احیای مذاکرات متهم کنند.

## ۳

## پیشنهادهای ایران روی میز

یکی از تفاوت‌های دور هفتم مذاکرات با ادوار قبل، ارائه پیش‌نویس برای گفت‌وگوهاست. در این راستا، ایران قبلاً اعلام کرده بود مذاکرات از نقطه بن‌بست آغاز نخواهد شد. معاون هماهنگ‌کننده کمیسیون مشترک برجام و غربی‌ها نیز در جریان این نوع مواضع قرار گرفته بودند. تیم هسته‌ای تأکید کرده بود که جمع‌بندی شش دور مذاکرات قبلی تنها یک پیش‌نویس است، نه یک توافق. بنابراین، قابل بازنگری است. با این مقدمات، پیشنهاد ایران در قابل سه سند در دور هفتم مذاکرات وین ارائه شد؛ لذا این پیش‌نویس جدید، بخشی از محتوای پیش‌نویس گذشته را در خودش دارد و در عین حال مطابق با مفاد توافق ۲۰۱۵ و قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد نوشته شده است. در دور اول مذاکرات، دو سند که مربوط به لغو تحریم‌ها و مسائل هسته‌ای است، در اختیار اعضای کمیسیون مشترک برجام قرار داده شد. در سند رفع تحریم‌ها، همه تحریم‌ها باید لغو شود و فاقد هر نوع ایده‌ای نظیر رفع تحریم‌ها به صورت گام به گام است. تیم هسته‌ای در مذاکرات معتقد بود که تا وقتی وضعیت تحریم‌ها روشن نشود، امکان تصمیم‌گیری در خصوص سایر موضوعات از جمله بازگشت آمریکا به برجام وجود ندارد. «مورا» معاون هماهنگ‌کننده کمیسیون مشترک نیز گفت: «هیئت جدید ایرانی بر خواسته‌های خود مبنی بر لغو تحریم‌ها پایبند بود.» سند سوم که از اهمیت بالایی برخوردار است، درباره راستی‌آزمایی و تضمین عدم خروج طرف‌ها از برجام و تحریم‌های مجدد به هر بهانه‌ای است. در این سند مدت راستی‌آزمایی از رفع تحریم‌ها نقطه نظرات و پیشنهادهایی ارائه شد. در واقع برای پیش‌نویس راستی‌آزمایی دستورالعمل نظرات عملیاتی و سنجش‌پذیر بر اجرای تعهدات طرف‌های برجام است. تیم هسته‌ای جدید معتقد است، یکی از نقص‌های اساسی برجام نبود راستی‌آزمایی برای طرف‌های غربی به منظور انجام تعهدات‌شان است و همین امر خسارت زیادی را بر ایران وارد کرد؛ در حالی که برای تعهدات ایران راستی‌آزمایی به صورت کمی و با مدت مشخص

می‌تواند مذاکرات برای احیای توافق را با مشکل روبه‌رو کند.» پس از اعلام دولت رئیسی برای از سرگیری مذاکرات، بار دیگر همین فضا سازی‌ها پیرامون رفع تحریم‌ها، تضمین‌ها و راستی‌آزمایی با شدت بیشتری دنبال شده است. آنها پیش‌پیش تبلیغ کردند که اگر ایران با موضوعی سازنده به مذاکرات بازگردد امکان حل اختلاف هست. مذاکره باید از آنجایی که متوقف شده، آغاز شود! طرح توافق موقت از سوی مقامات آمریکا پیش از مذاکرات ۸ آذر دقیقاً یکی از نشانه‌های قوی دیگر در خصوص هدف اصلی آمریکا برای از سرگیری مذاکرات است؛ زیرا منطق این ایده جلوگیری از پیشرفت هسته‌ای در برابر آزادی بخش بسیار ناچیزی از منابع مالی مسدود شده و معافیت‌های تحریمی برای کالاهای بشردوستانه است! در چنین شرایطی تجربه و عقل حکم می‌کند که آزموده را آزمودن خطاست و آدم نباید از یک محل دو بار گزیده شود.

## ۲

## منطق پافشاری ایران

از این رو تیم هسته‌ای ایران از ابتدای ورود بر لغو تمام تحریم‌ها، راستی‌آزمایی آنها و ارائه تضمین پافشاری و اصرار کرده است. بر حسب تجربیات گذشته لغو تحریم‌ها برای تیم هسته‌ای ایران آنچنان مهم است که اعلام کرد اگر طرف‌های غربی به لغو تحریم‌ها تن ندهند، مذاکرات شکست خواهد خورد. در واقع تجربه نشان داد اگر بخشی از تحریم‌ها باقی‌ماند (ولو ۵ درصد)، در عمل بقیه تحریم‌های لغو شده خاصیت نخواهند داشت. چنانکه پس از توافق برجام در سال ۱۳۹۴ با وجود تعلیق تحریم‌ها، همه شاهد بودیم که ایران نتوانست مناسبات تجاری خود را عادی کند. به تازگی، «گلبرگ» یکی از کارشناسان FDD برای حفظ تحریم‌ها، براساس روانشناسی بازار به مقامات کاخ سفید توصیه کرد که «وقتی بازار متوجه می‌شود که تحریم‌های در حال اجرای بیشتری در راه هستند، رژیمی مانند ایران وارد یک مارپیچ اقتصادی نزولی می‌شود که نمی‌تواند از آن فرار کند»؛ اما اگر تحریم لغو شود و امکان افزایش آن وجود نداشته باشد، اهرم تحریم از دست آمریکا خارج خواهد شد. دلایل پافشاری تیم جدید هسته‌ای در دور هفتم مذاکرات بر راستی‌آزمایی نیز کاملاً معقول و مبتنی بر تجربه چند سال گذشته است. ارزیابی سه ماهه صریح سیف در نشست شورای روابط خارجی آمریکا در واشنگتن یکی از عبرت‌ها و تأکید مضاعف بر راستی‌آزمایی است. او تصریح کرد که پس از سه سال از اجرای توافق برجام «تقریباً هیچ چیز اتفاق نیفتاده است.» در مجموع، ما نمی‌توانیم از وجوه مسدود شده در خارج از کشور استفاده کنیم. جالب این است که هنوز سه ماه از اجرای برجام نگذشته بود که غربی‌ها بهانه تغییر رفتار ایران را به میان کشیدند. سیف می‌گوید: «اگر به گفته شرکای ما رفتار ما مانع از تعامل بانک‌های بین‌المللی با ما می‌شود، آنها قبل از امضای برنامه جامع اقدام مشترک کاملاً از رفتار ما راضی بودند. ما رفتار خود را تغییر نداده‌ایم.» این تجربه باید همه ملت ایران را حساس کند که بدون



## سیامک باقری

دکترای علوم سیاسی

**مذاکرات ۴+۱ با وجود همه تبلیغات منفی که مقامات و رسانه‌های غربی علیه ایران در خصوص از سرگیری مذاکرات هسته‌ای در سه چهار ماه گذشته راه انداخته بودند، برگزار شد. برای روشن شدن ابعاد گفت‌وگوهای چهار روزه در وین، لازم است به منطقی طرف‌های مذاکرات، خواسته‌های طرفین، چرایی اصرار تیم هسته‌ای بر شروط سه‌گانه، تفاوت دور جدید مذاکرات با شش دور گذشته، پیشنهادهای ایران و گمانه‌زنی نسبت به روند آینده مذاکرات اشاره شود.**

## ۱

## اصرار غرب بر مذاکرات هدفمند

پیش از آغاز دور هفتم مذاکرات در وین، اصرار آمریکایی‌ها و اروپایی‌ها به حلی بود که برخی از تحلیلگران و رسانه‌های خاص در داخل کشور نیز با آنها هم‌صدا شده بودند. غربی‌ها برای پنهان کردن انگیزه اصرار عجیب خود، ایران را به عدم اعتقاد تیم هسته‌ای به برجام، جدیت نداشتن، حاضر به برگشت مذاکره نبودن، ترک مذاکره و... متهم می‌کردند؛ در حالی که علت اصلی نتیجه‌بخش نبودن فشار حداکثری برای توقف هسته‌ای بود. بارها بایدن و تیم او در کاخ سفید به شکست فشار ترامپی اعتراف کرده‌اند. بلینکن، وزیر خارجه آمریکا نیز به یک واقعیت دیگری اشاره می‌کند که هدف اصلی آمریکا را بیشتر روشن می‌کند؛ او تأکید می‌کند، خروج از برجام و رویکرد فشار حداکثری سبب اختلاف میان آمریکا و متحدانش شد، و در نهایت به جای انزوای ایران این آمریکا بود که منزوی شد. همچنین ابراز نگرانی از روند اقدام تقابلی ایران در کاهش تعهدات برجامی که نتیجه آن توسعه برنامه هسته‌ای ایران در غنی‌سازی ۲۰ و ۶۰ درصد، به کارگیری سانتریفیوژهای پیشرفته، تولید فلز اورانیوم ۲۰ درصد غنی‌شده و... و محدودتر کردن نظارت بازرسان آژانس بر تأسیسات هسته‌ای ایران و... دلایلی مهمی برای اصرار آنها به تسریع مذاکرات بود. با وجود این، اگر چه اینها انگیزه غربی‌ها برای فشار به ایران به منظور از سرگیری مذاکرات بود؛ اما نشانه‌های زیادی وجود دارد که هدف‌های آنها به جز هدف‌هایی که ترامپ از طریق فشار حداکثری دنبال می‌کرد، نیست. یکی از نشانه‌ها به علت اصلی توقف شش دور مذاکرات در اواخر دوره دولت روحانی است. آنها نه تنها حاضر به دادن تضمین، پذیرش راستی‌آزمایی و حتی رفع ۱۵۰۰ تحریم ترامپ نبودند؛ بلکه به شکل جدیدی اصرار بر برجام پلاس داشتند. جالب اینکه این موضع مقامات آمریکایی در فروردین ۱۴۰۰، یعنی قبل از شروع مذاکرات در وین مطرح می‌شد. از جمله می‌گفتند «پافشاری ایران بر لزوم رفع تمام تحریم‌های دوران دونالد ترامپ

# مجاهد سرزمین مجاهدت‌های خاموش



دکتر یدالله جوانی

مدیر مسئول

یک دیدار و هم کلام شدن هر چند کوتاه، کفایت می‌کرد تا جذب اخلاق و شخصیت دوست‌داشتنی‌اش شوی. توفیق زیارتش در زمستان ۱۳۵۹، در یکی از روستاهای اطراف سنندج نصب نگارنده این سطور شد و همین دیدار مقدمه یک دوستی و ارادت بیش از چهل سال گردید. او اکنون به کاروان همسنگران و دوستان شهیدش ملحق شده است. او به عنوان یک طلبه بسیجی در مهرماه ۱۳۵۹ به کردستان رفت تا چند ماهی را در کسوت روحانی تبلیغی-رزمی به رزمندگان و مردم آن دیار خدمت کند، اما طولانی شدن دوران مجاهدت در سرزمین مجاهدت‌های خاموش، از او یک شخصیت استثنایی ساخت. مردم کردستان و تمامی رزمندگان در دهه ۶۰ و پس از آن، اعم از پیشمرگان کرد مسلمان، پاسداران، بسیجیان و ارتشی‌ها و سایر خدمتگزاران در سرزمین مظلوم کردستان از مهاجرین گرفته تا



انصار، همگی خاطره‌های خوب و شیرینی از ابوالشهید حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین نورالدین حیدری به یاد دارند. حقاً و انصافاً باید اعتراف کرد که قلم افرادی چون حقیر، از وصفش ناتوان است و نمی‌تواند مجاهدت‌های این مجاهد نستوه و خستگی‌ناپذیر، این پیشکسوت عرصه جهاد، ایثار و خدمت، این دل‌داده اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم‌السلام)، این سرباز مخلص ولایت و در یک کلام، نقش آفرینی‌های این بنده مخلص خدا در سرزمین مجاهدت‌های خاموش را نگارش نماید. حاج آقای حیدری را می‌توان پدر معنوی رزمندگان در کردستان و یاور واقعی محرومان آن سرزمین دانست. او عالمی عامل به دانسته‌ها و وعده‌هایش بود و صدق کلامش را، با رفتارهای صادقانه حتی در سخت‌ترین شرایط با وجود همه محدودیت‌ها امضا می‌کرد. همیشه بر لبانش تبسم و در قلبش امید به فضل الهی موج می‌زد و با دو ویژگی اخلاص و توکل، هیچ نیازمند و مراجعه‌کننده‌ای را که برای حاجتی و رفع مشکلی به او روی آورده بود، از این دیدار پیشیمان نمی‌کرد. مرحوم حجت‌الاسلام حیدری در مسئولیت‌های مختلف از یک رزمنده ساده تبلیغی-

رزمی گرفته تا نمایندگی امام و رهبری در سپاه کردستان، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی استان کردستان، ریاست بنیاد شهید و دیگر مسئولیت‌ها، برای خودش یک وظیفه مهم را در اولویت قرار داده بود و آن هم، خدمت بی‌منت و صادقانه و مخلصانه به مردم و رزمندگان به صورت حداکثری بود. او یک روحانی فاضل با بصیرت به تمام معنا مردمی، مردم‌دار و مردم‌یار بود. بارها از نزدیک شاهد صف‌های طولانی مردم کرد در شهر سنندج بودم که برای دیدار و ملاقات با ایشان صف کشیده و انتظار دیدارش را داشتند. نه تنها پیشمرگان کرد مسلمان و مردم کرد ساکن شهر سنندج، بلکه از شهرها و روستاهای کردستان برای حل مشکلاتشان به او مراجعه می‌کردند. وقت گذاشتن برای این دیدارها و با صبر و حوصله گوش دادن به خواسته‌ها، گلابه‌ها و شکوایه‌های مراجعان از یکسو و تلاش برای کمک به هر مراجعه‌کننده و گره‌گشایی از مشکلات او از دیگر سو، حاج آقای حیدری را از دیگر مسئولان متمایز کرده بود؛ اما از دیگر امتیازات این عالم وارسته و مذهب شناسایی محرومان و نیازمندان آبرومند در کردستان و به ویژه در شهر سنندج و تلاش مستمر

## کابوسی دلال‌ها

### گزارش صبح صادق از گام مثبت دولت در توزیع هوشمند کالاهای اساسی درب منازل مردم

کشاورزی و مدیریت متمرکز آن قرار گرفته است؛ به عبارت دیگر، با دستور رئیس‌جمهور تمامی اختیارات از نظارت و بازرسی بازار تا توزیع به وزارت جهاد کشاورزی محول شد تا از طریق یک فرماندهی واحد، آرامش به بازار بازگردانده شود. سازوکار اجرای این طرح هم این گونه است که برای دو قلم کالای مرغ و تخم مرغ، یک مباشر توزیع در هر استان برگزیده شده تا این کالاهای را از واحدهای تولیدی دریافت کرده و با قیمت مصوب مستقیماً به دست مصرف‌کننده برسانند. در مرحله اول این طرح قرار است ۳۵۰ تن کالای اساسی میان مردم توزیع شود. در خرید اینترنتی محدودیتی برای مصرف‌کنندگان خانگی وجود ندارد و با ارسال موقعیت مکانی (لوکیشن)، مکان خرید و شخص خریدار مشخص می‌شود. در عین حال اگر حجم خرید بیش از مصرف خانگی باشد، به طور حتم خرید و فروشی صورت نمی‌گیرد. همچنین قرار نیست در این طرح هیچ هزینه‌ای بابت حمل و نقل از خریداران دریافت شود و اگر هم مشکلی در کالای خریداری شده وجود داشته باشد، امکان استرداد محصول وجود دارد. بر اساس برنامه تعیین شده از سوی ستاد اقتصادی دولت، قرار است به تدریج تمام ۲۵ قلم کالای اساسی

صداق، با تأکید بر اینکه مقرر شده است در شهرهای بزرگ که کنترل بر توزیع محصولات اساسی دشوارتر است، کالاها با استفاده از سیستم‌های برخط درب منزل تحویل داده شود، عنوان کرد: «با استفاده از سیستم هوشمند توزیع کالاهای اساسی واسطه‌ها و دلال‌ها حذف می‌شوند.» وی با بیان اینکه مقرر شده است تا محصولاتی مانند برنج، روغن و شکر نیز همانند مرغ منجمد و تخم مرغ به صورت هوشمند توزیع شوند، گفت: «در صورت استقبال مردم از روش توزیع هوشمند کالاهای اساسی با توجه به حذف واسطه‌ها و واردات برنج به میزان کافی، با کمبود برنج مواجه نمی‌شویم.» علیزاده با اشاره به اینکه در حال حاضر تثبیت قیمت کالاهای اساسی در اولویت قرار دارد، افزود: «کاهش نرخ‌ها به عوامل دیگری وابسته است که برخی از آنها در محدوده اختیارات وزارت جهاد کشاورزی نیست.» عضو هیئت رئیسه کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست مجلس با بیان وزارت جهاد کشاورزی تلاش می‌کند تا مردم با تغییر روزانه قیمت‌ها مواجه نشوند، گفت: «تثبیت قیمت کالاهای اساسی گام ابتدایی است و هدف اصلی این است که نرخ‌ها آرام آرام به سمت کاهش حرکت کنند.»

#### همکاری وزارت صمت و بسیج

به گفته ساداتی‌نژاد، وزیر جهاد کشاورزی برای بازرسی و نظارت بر بازار ۶۲۸ نفر از نیروهای بازرسی وزارت صمت در قالب ۱۰۰ اکیپ به وزارت جهاد کشاورزی منتقل شده‌اند و با تفاهم‌نامه‌ای که با بسیج مستضعفین به امضا رسیده، نظارت و بازرسی بر روند اجرای این طرح آغاز شده است.

وزیر جهاد کشاورزی همچنین از استارت‌آپ‌ها، نخبگان و پلت‌فرم‌هایی که در حوزه بازار فعالیت دارند خواست تا در توزیع هوشمند کالاهای اساسی ورود کنند تا با توسعه این موضوع، اقلام غذایی بدون واسطه از مزرعه به سفره مردم برسد.

#### سیستم هوشمند جای دلال‌ها

در همین زمینه «علی‌اکبر علیزاده» عضو هیئت رئیسه کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با صبح

«ثبات قیمت‌ها»، «کنترل بازار» و «نظارت بر چرخه تولید تا توزیع»، حلقه‌های مفقوده اقدامات اقتصادی دولت قبل در داخل کشور بود که محاصل آن افزایش بی‌رویه قیمت کالاهای اساسی و تضعیف‌تر شدن وضعیت معیشتی بسیاری از خانواده‌های ایرانی بود؛ اما دولت سیزدهم که این حلقه‌های مفقوده را از قبل شناسایی کرده بود، هم‌زمان با چهارمین ماه شروع به کار خود، طراحی از پیش انجام‌شده خود در زمینه تأمین کالاهای اساسی خانوارهای ایرانی را به اجرا درآورد. یک برنامه منسجم که قرار است کالاهای اساسی را با نرخ مصوب دولتی به صورت رایگان به درب منازل مردم بفرستد.

طرح «نظارت و پایش تولید و عرضه کالاهای اساسی کشاورزی» از هفته پیش به صورت پایلوت و آزمایشی در استان‌های تهران، البرز، اصفهان، خراسان رضوی و یزد آغاز شد و قرار است پس از رفع ایرادات احتمالی، در دیگر استان‌های کشور نیز اجرا شود. در چارچوب این طرح که مصوبه ۱۸ آبان ۱۴۰۰ ستاد اقتصادی دولت مبنی بر واگذاری و انتقال مسئولیت بازرسی و نظارت بر بازار کالاهای اساسی از وزارت صمت به وزارت جهاد کشاورزی است، کلیه زنجیره مزرعه تا سفره در اختیار وزارت جهاد

### عکس و مکتب



**خانه بخت، دسته جمعی!** در برنامه‌های کم نظیر، با حمایت انصارالله دولت مستقر در صنعاء، مراسم ازدواج ۷۲۰۰ زوج یعنی، در پایتخت یمن برگزار شد. سیدعبدالملک الحوتی، رهبر جنبش انصارالله در سخنان کوتاهی به شرکت‌کنندگان تبریک گفت. مردم یمن سال‌هاست نشان داده‌اند که جنایات‌های سعودی خللی در روحیه آنها وارد نکرده است.



**مدافعان سلامت هنوز بر می‌کشند!** یکی دیگر از خدمتگزاران عرصه سلامت پس از ابتلا به ویروس کرونا به جمع شهدای مدافع سلامت کشور پیوست. تشییع پیکر مطهر «علی فعال» هفتمین شهید مدافع سلامت در بیمارستان بقیه‌الله برگزار شد. پیش از این نیز بیمارستان بقیه‌الله (عج) شش شهید مدافع سلامت را در راه مبارزه با ویروس کرونا تقدیم کرده است.



**از نسل سلیمانی، به منظور ارج نهادن به مقام شامخ شهدای والامقام و ۳۶۰۰ شهید دانش‌آموز؛** برزخایش نسل سلیمانی با هدف توزیع ۱۲ هزار بسته نوشت‌افزار ایرانی. اسلامی با حضور سردار محمدرضا نقدی، معاون هماهنگ‌کننده سپاه پاسداران، سردار حسن حسن‌زاده فرمانده سپاه تهران بزرگ و با حضور جمعی از دانش‌آموزان بسیجی در محل سالن دوازده هزار نفری ورزشگاه آزادی برگزار شد.



**سپینای ایرانی در اندونزی!** ربات جراحی ایرانی سینا که یک محصول کاملاً پیشرفته در زمینه پزشکی است، با استقبال دیگر کشورها روبه‌رو شده است و سینا به زودی در اندونزی عملیاتی خواهد شد. ربات جراحی سینا ۱۶ مفصل مجهز به موتور الکتریکی دارد که قادر است ظرفیت‌های عمل‌های جراحی را انجام دهد و از پیچیده‌ترین فناوری‌های موجود است.



**عضو باغی غایب!** مذاکرات ایران با هیئت‌های اروپایی مدتی است که آغاز شده است و این در حالی است که آمریکا، عضو باغی پیشین این گفت‌وگوها دیگر جایی در این صحنه بین‌المللی ندارد و با وجود تمام تلاش‌هایش برای ورود مستقیم به مذاکرات، فرصت حضور در متن مذاکرات را پیدا نکرده است.



**پاکبان پاک‌دست!** محمد محمدی، پاکبان پاکدست افغانستانی چک گمشده ۵۰۰ میلیون تومانی را که از لابه‌لای زیاده‌ها پیدا کرده بود، به صاحبش رساند. این پاکبان پاکدست چندین سال پیش هم مبلغی دیگر را به صاحبش بازگردانده بود. چندی پیش رئیس شورای شهر و شهردار تهران از محمد محمدی به پاس کارش قدردانی کردند.

### مکتب سلیمانی

#### هویت ملی در نگاه حاج قاسم

یادداشتی بر کتاب مکتب ولایت

حسن نوروزی

پژوهشگر



یک کشور را تنها مرزهای خاکی آن شکل نمی‌دهند؛ بلکه مبانی ذهنی، اندیشه‌ای و عقیدتی، مرزهای مهم دیگر هر کشوری است که می‌تواند آینده هر ملتی را رقم بزند. انسداد تغییر در مبانی اصلی آن می‌تواند اهداف و برنامه‌های آن کشور را فرسنگ‌ها جابه‌جا کند. نمونه بارز این مطلب مرزبندی‌های ترسیم شده در دوسده اخیر است که از دل حیل‌های سیاسی غربی‌ها و سناریوی وایرنگر آنان شکل گرفت. آنها با تشکیل گروه‌ها و مذاهب نوپدید در منطقه موجب دامن زدن به اختلافات مذهبی، فرهنگی و اجتماعی شدند که از دل همین جرقه‌های به ظاهر کوچک، اما حساب‌شده، تعریف جدید و متفاوتی از موازین هویتی بیرون زد. غربی‌ها در پس این سیاست آلوده‌ای که در پیش گرفته بودند، رسیدند به آن مقصودی که می‌خواستند؛ یعنی از بین رفتن وحدت و یکپارچگی منطقه و تشکیل جوهرچین دیگری به قاعده و خواست خود آنها، یعنی خاور دور، میانه و نزدیک. این مطالب اشاره به این دارد که نفس هویت چه پیش از پس از تغییر و تحریف، برای سازندگی یا تخریب مرزهای جغرافیایی یا مرزهای ملی-مذهبی در هر نقطه‌ای، راحت‌ترین گزینه است؛ چرا که مؤلفه‌ها و پارامترهایی دارد که مسیر و چراغ هدایت یک کشور از طریق آن تبیین و روشن می‌شود. از همین‌رو است که دشمنان قسم خورده ایران و منطقه، چندین دهه است با استفاده از تاکتیک‌های عملیاتی روانی در شبکه‌ها و رسانه‌های خود به شدت به آن می‌تازند و در رسانه‌های خود با ساخت برنامه‌های مختلف در قالب تحقیر و ناتوانی کشورهای، به ویژه کشورهای مسلمان، سعی در سم‌پاشی اذهان عمومی دارند.

نظام اسلامی ما همان هویت ملی ماست که در موازین شرعی و اسلامی ریشه دارد. نظامی که دو حق ضروری و حیاتی بر گردن همه افراد دارد؛ از طرفی باید برای حفاظت و صیانت از آن تمام قد ایستادگی کرد و از طرفی هم باید سعی در گسترش و تبیین دقیق این چنین هویتی در اذهان و اندیشه‌های ایدئولوژیک مردم داشت. این دو وظیفه در مقابل نظام اسلامی از چنان اعتباری برخوردار است که نویسنده کتاب «مکتب ولایت» در خصوص آن و از زبان «سردار دل‌ها» چنین می‌نویسد: «هنر مکتب حاج قاسم این بود که حکمت عملی و نظری مکتب امام خمینی (ره) را وارد متن و میدان جهاد و سیاست کرد. او توانست آرمان زمین مانده امام (ره) در زمینه‌های مختلف از جمله تشکیل هسته‌های مقاومت در جهان را احیا کند و صدور انقلاب را تبیین، بازتولید و در عمل پیدا کند.» یک نمونه از درس‌آموزی آن شهید از مکتب امام (ره) واجب دانستن حفظ نظام اسلامی است، که ایشان می‌فرمودند: «امر و دفاع از نظام اسلامی مساوی است با دفاع از اسلام؛ چرا امام (ره) فرمودند حفظ نظام از واجب واجبات است و هیچ واجبی به پای دفاع از نظام نمی‌رسد؟ آن را از نماز واجب‌تر دانست. نماز اگر قضا شد امکان قضای مجدد آن وجود دارد؛ ولی اگر نظام صدمه ببیند، نماز آسیب می‌بیند، دین آسیب می‌بیند.»

یادداشت

اهداف مذاکرات دوحه

مصطفی منصور

کارشناس بین الملل

از ابتدای شکل گیری طالبان، روابط آمریکا با این گروه چند مرحله متفاوت را سپری کرده است؛ ۱- مشارکت دوستانه، ۲- شکل گیری اختلاف و تشدید اختلافات، ۳- رویارویی مستقیم نظامی، ۴- مذاکره در حین جنگ (از ۲۰۱۳م. و با شکل گیری دفتر سیاسی در دوحه) و ۵- مذاکره برای اهداف خاص که این مرحله از سال ۲۰۱۸م. در سال جاری و پس از قدرت گیری طالبان در افغانستان دو مرحله مذاکره با آمریکا در قطر شکل گرفته (مهر و آذر ۱۴۰۰) که در ادامه به اهداف مذاکره اخیر اشاره خواهد شد.

اهداف طالبان

۱- آزادسازی ذخایر بانکی و ارزی و کم کردن پیامدهای بحران انسانی و اجتماعی؛ طالبان با چالش های متعدد سیاسی، اقتصادی و امنیتی در افغانستان مواجه است و رایزنی های گسترده ای را با کشورهای مختلف برای برون رفت از این چالش ها در پیش گرفته است. به طور مشخص در دوحه قطر انتظار دارد آمریکا پول های بلوکه شده افغانستان را که حدود ۹ و نیم میلیارد دلار برآورد می شود، از تحریم خارج کند تا بتواند از بروز مشکلات اقتصادی که پدیدآورنده چالش های گوناگون مانند جذب شدن فقیران به گروه های تروریستی مانند داعش است، جلوگیری کرده و بر امور مسلط شود. ۲- مشروعیت یابی؛ این مذاکرات می تواند بخشی از مجموعه تلاش های طالبان برای کسب حمایت بین المللی و به رسمیت شناخته شدن باشد. طالبان مشروعیت حداقلی فعلی خود را مدیون مذاکرات سوذآور دوحه می داند که باعث شد بدون جنگ جلدی به قدرت بازگردد؛ لذا برای مشروعیت یابی کامل به همکاری همزمان با قدرتهای منطقه ای و فرامنطقه ای چشم دوخته است. آنها به صراحت اعلام کرده اند ضد آمریکایی نیستند و با اشغالگر می جنگند. ۳- احترام به حاکمیت حریم هوایی افغانستان؛ با وجود خروج متفحصانه آمریکا از افغانستان، اما همچنان پروازهای غیرقانونی آمریکا به ویژه به وسیله پهپادها در آسمان افغانستان ادامه دارد که به معضلی برای قدرت طالبان تبدیل شده است.

اهداف آمریکا

آمریکا نیز به زعم خود با تشدید فشارهای مختلف اقتصادی و اجتماعی به مردم افغانستان طالبان را تحت فشار قرار داده و فکر می کند می تواند از استیصال و درماندگی طالبان بهترین بهره را ببرد، لذا می خواهد با متعهد کردن طالبان و گرفتن امتیازات سیاسی خط مشی آتی طالبان برای حکومت داری را در مسیر دلخواه خود جهت دهی کند و از ابزار قدرت خود که عبارتند از به رسمیت نشناختن طالبان و عدم آزادسازی ذخایر ارزی و استفاده از فشار ابزار رسانه ای تحت عنوان نقض حقوق بشری نهایت استفاده را می برد. در این بین البته تنها چیزی که برای آمریکا ارزش ندارد، جان مردم افغانستان است. پیامدهای حضور گروه های تروریستی و دست ساز سیاست های آمریکا، مانند داعش در افغانستان و بلایی که بر سر مردم می آورد، متأسفانه هرگز برای آمریکا مهم نبوده و تا زمانی که به منافع آمریکا آسیبی وارد نکنند، مورد غضب آنها واقع نخواهند شد. حال آنکه عامل شکل گیری و قدرت یافتن داعش و دیگر گروه های تروریستی اعمال سیاست های آمریکا و تشدید فقر در جامعه افغانستان است.

سناریوی آمریکایی

چرایی مخالفت گروه های مقاومت با نتایج انتخابات عراق



محمدرضا فرهادی

کارشناس مسائل منطقه

استقرار برخی از سرورهای این انتخابات در خارج از عراق مطرح شد، جریان های مقاومت نسبت به تقلب و دستکاری در انتخابات هشدار داده بودند. صرف نظر از ایرادات شکلی انتخابات اخیر، استقرار این سرورها زمینه ای برای سوءاستفاده و مهندسی انتخابات را فراهم کرد؛ به همین دلیل است که جریان های مقاومت هر نتیجه ای را نپذیرا نیستند و با آن مخالفت می کنند.

۳- جریان های مقاومت با اعتراض های خود به دنبال تحقق این امر هستند که در آینده چنین اتفاقاتی تکرار نشود و به نوعی عمل آنها یک عمل پیش گیرانه است. چنانچه امروزه این اعتراض ها صورت نگیرد و هیچ مخالفتی با مسائل موجود نشود، در آینده باید شاهد تقلب های گسترده تر و انتخابات مهندسی شده تری از جانب برخی بازیگران دخیل در عراق باشیم. در واقع اعتراض های کنونی جریان های مقاومت به نوعی صیانت از آرای مردم عراق در جهت نیل به اهداف شان است.

۴- با توجه به اعتراض های کنونی از سوی جریان های مقاومت، آمریکا و عوامل داخلی آن سه راهبرد را در دستور کار قرار داده اند: الف- به دنبال ایجاد دوگانه موافق- مخالف در جریان شیعه برای ایجاد همان جنگ شیعی- شیعی در داخل عراق هستند. اکنون در عراق برخی جریان های شیعی همچون جریان صدر موافق اعلام نتایج و بسیاری از جریان های دیگر مخالف نتایج هستند.

آمریکا به دنبال آن است که در این مقطع از این دوگانگی ایجاد شده یک نوع تقابل و درگیری را ایجاد کند. این درگیری بیش از همه به سود آمریکا و به ضرر مردم عراق خواهد بود.

ب- آمریکایی ها به دنبال این هستند که افکار عمومی را نسبت به جریان های مقاومت جهت دهی کرده و این جریان ها را با توجه به اعتراض های کنونی شان به عنوان عامل اصلی مشکلات و عدم تشکیل دولت اعلام کنند.

ج- اولویت کنونی و فعلی عراق بحث تشکیل دولت است که آمریکایی ها با تمام توان به دنبال عدم تشکیل دولت هستند.

خطای امنیتی

ابعاد و پیامدهای مناسبات مغرب و رژیم صهیونیستی



فرزان شهیدی

کارشناس ارشد بین الملل

را بر اساس آن تنظیم کنند؛ از جمله جلب حمایت آمریکا در به رسمیت شناختن حاکمیت این کشور بر صحرای غربی است؛ به همین دلیل ترامپ پس از امضای صلح بین تل آویو و مغرب، چنین وعده ای را به پادشاه مغرب داد.

در وضعیت فعلی نیز سفر گانتس به رباط پس از آن انجام شده که الجزایر چند ماه پیش روابط خود را با مغرب به دلیل اقدامات خصمانه این کشور قطع کرد و جبهه پولیساریو در صحرای غرب هم تصمیم گرفت مبارزه مسلحانه خود علیه مغرب را تشدید کند. مغرب در چنین وضعیتی قصد دارد به رقبای خود نشان دهد که با تحکیم روابطش با رژیم صهیونیستی، در پی کسب حمایت آمریکاست. توافق نامه امنیتی و نظامی میان رباط و تل آویو در حالی امضا شده که برخی احزاب و سازمان های غیردولتی و به ویژه اسلام گرایان مغربی به شدت با عادی سازی رابطه با تل آویو مخالفت کرده اند. در این حال، شمار زیادی از مردم مغرب در شهرهای مختلف این کشور به نشانه اعتراض به سفر وزیر دفاع رژیم صهیونیستی و اقدام دولت مغرب در عادی سازی روابط با رژیم غاصب به تظاهرات دست زدند. به طور طبیعی، افزایش تعداد کشورهای عربی که با تل آویو آشتی می کنند، جبهه مقاومت را حداقل از جنبه روانی در تنگنا قرار می دهد؛ از این رو آمریکا و رژیم صهیونیستی با پیشبرد روند عادی سازی، تلاش دارند به زعم خود پروژه منسوزی کردن ایران و محور مقاومت را دنبال کنند؛ اما این همه ماجرا نیست. علاوه بر موج مخالفت مردمی و بسیاری از احزاب و گروه های سیاسی در مغرب، تجربه نشان داده است کشورهایی که با تل آویو صلح کرده اند نه تنها مشکلات شان کاهش نیافته، بلکه با چالش های جدید مواجه شده اند.

واقعیت این است که پس از جنگی که ابتدای امسال با عنوان «سیف القدس» صورت گرفت و سرزمین های اشغالی برای اولین بار آماج موشک های نقطه زن مقاومت قرار گرفت، امنیت رژیم صهیونیستی بیش از هر زمانی متزلزل شد. حال با این وجود برخی کشورهای عربی در یک خطای راهبردی امنیت خود را به رژیم گره می زنند که خود از تأمین امنیتش عاجز است.

تحریم ها شکست خورده است

نگران قرارداد گازی

روزنامه صهیونیستی «جروزالم پست»: انعقاد قرارداد گازی ایران به معنای آن است که یک پیام سیاسی مهم در قلب این توافق نهفته است و می تواند برنامه ایران برای تبدیل شدن به مرکزیت انرژی گاز در منطقه را محقق کند. اکنون ایران این قرارداد را پیامی مبنی بر این می بیند که می تواند نقش خود را در منطقه پس از سال ها عدم موفقیت تغییر دهد.

این پیام مهم است؛ زیرا می تواند گام های بعدی ایران در گسترش تجارت با ترکمنستان، به ویژه در زمینه گاز را تسهیل کند. استفاده از شبکه گاز طبیعی ایران برای ترکمنستان مزایای بسیاری دارد که بارزترین آنها عدم سرمایه گذاری مورد نیاز برای احداث خطوط لوله جدید با هزینه های گزاف است. ایران می تواند با تقویت روابط بین دو کشور و ایجاد اعتماد متقابل، ترکمنستان، دو رقیب جدی و تهدیدکننده بازار گاز منطقه ای را از معادله خارج کند.

به تأثیر طرف ثالث بر انصارالله برای محقق شدن خواسته های سعودی و آمریکاست. این روند در مذاکرات بغداد مابین ایران و عربستان و مذاکرات هسته ای ایران در حال پیگیری است. در حال حاضر هیچ چیز بر انصارالله تأثیر ندارد. خروج اسم آنها از فهرست گروه های تروریستی نیز مؤثر نبوده و احتمال تأثیر ایران بر آنها هم ضعیف است. هر چند اتمام جنگ در شرایط فعلی سخت است؛ ولی توقف عملیات عربستان می تواند روند اتمام جنگ را تسریع کند.

سیاست شکست خورده

روزنامه «هآرتس»: اسرائیل در کارزار شدید خود علیه مذاکرات با ایران، لزوم ادامه تحریم های شدید و مخالفت با باج خواهی تهران را به عنوان وسیله ای حیاتی و مؤثر برای وادار کردن ایران به عقب نشینی از برنامه هسته ای خود مطرح می کند. این یک استراتژی ثابت اسرائیل بوده، اما در حال حاضر منسوخ شده است.

اعتراف به شکست تحریم ایران

آلئون بنکاس، دیپلمات صهیونیستی در مقاله ای در روزنامه هآرتس نوشت: سیاست ها و اقدامات اسرائیل در سطحی نیست که بتواند به روند فعلی در برنامه هسته ای ایران یا توافق احتمالی بر سر آن تأثیر بگذارد. اولین اشتباه رژیم تل آویو این بود که گمان می کرد تحریم ها می تواند موجب فروپاشی حکومت ایران شود، اما بر خلاف پیش بینی ها، تحریم ها منجر به این هدف نشد. این مسئله شامل همه تحریم ها می شود. پیش فرض امنیتی تمامی تحریم ها این بود که بتواند نظام حاکم در ایران را متلاشی کند؛ اما این پیش فرض هزار سال نوری با هدف مورد نظر فاصله دارد.

آمریکا در تکاپوی پایان جنگ یمن

روزنامه الاخبار لبنان نوشت: آنچه از اطلاعات به دست رسیده قابل فهم است، تلاش آمریکا برای متقاعد کردن عربستان به اتمام جنگ و امید

تل آویو در سوادی «نقشه دوم»

روزنامه «جروزالم پست» در یادداشتی نوشت: اسرائیل در حال تقویت نیروهای نظامی برای اجرای احتمالی نقشه ب آمریکا علیه ایران است. جریان اصلی مقامات نظامی اسرائیل وقوع جنگ با ایران یا گروه های نزدیک به این کشور، از جمله حزب الله در سوریه را متصور نیستند؛ اما از شمال و جنوب چشم بر نمی دارند.

برگ های برنده ایران

روزنامه روسی نواوسمایا گارتا: ایران طی دو سال گذشته، به طور پیوسته سرعت برنامه هسته ای خود را افزایش داده و این نشان دهنده برخی از عوامل فشار، در درجه اول روی ایالات متحده است و همچنین می خواهد این موضوع را ثابت کند که آمریکایی ها با خروج از توافق هسته ای اشتباه بزرگی مرتکب شدند و اینکه ایران به هیچ چیز مقید نیست و برنامه هسته ای خود را گسترش خواهد داد.



# چین؛ بزرگ‌ترین کارگزار داده در جهان

## ثامن اکوان

دبیر گروه بین‌الملل



«جو بایدن» در حالی در روز پانزدهم نوامبر از نشست مشترک تصویری با شی جین پینگ، رئیس‌جمهور چین بیرون آمد که معتقد بود رابطه بین پکن و واشنگتن نه جنگ، بلکه «رقابتی مستقیم و ساده» است؛ باین حال به نظر می‌رسد این رقابت از بسیاری جهات در حال پیشروی به سمت پیروزی چین، به خصوص در حوزه داده است.

«داده» آن‌طور که کارشناسان فضای سایبری اعلام می‌کنند، نفت قرن بیست‌ویکم است. داده منبعی ضروری است که الگوریتم‌های هوش مصنوعی را تغذیه می‌کند و به همراه خود توان اقتصادی و قدرت ملی به همسرا دارد. این داده‌ها می‌تواند اطلاعات مربوط به سلامت یک کشور یا عادت‌های برخط مردم و همچنین چرخه توزیع کالاها و رویه‌های تجاری و اقتصادی کشورها را به نمایش گذاشته یا حتی شامل چندین تریابت تصاویری باشد که از طریق تلفن‌ها،

بهبادها یا حتی اتومبیل‌های خودران ضبط و پخش می‌شود. رقابت بر سر تأثیرگذاری جهانی در قرن بیست‌ویکم به حفاظت از اطلاعات در جهت تأمین منافع ملی کشورها در حوزه فناوری، برتری‌های نظامی و همچنین دستاوردهای اقتصادی نیاز دارد. در تمام این مسائل به نظر می‌رسد چین با برنامه‌ریزی دقیقی که از سال‌ها پیش انجام داده، در حال پشت سر جا گذاشتن جوامع غربی و به ویژه آمریکاست. در عین حال، چین به دنبال حفاظت از داده‌های خود نیز هست و در قوانین و آیین‌نامه‌های اجرایی که به تازگی در این کشور به تصویب رسیده، شی جین پینگ، رئیس‌جمهور چین قانون حفاظت از داده‌ها را تصویب کرده و در عین حال پکن را به یکی از بزرگ‌ترین کارگزاران داده در جهان تبدیل کرده است. این اقدام البته از طریق دیوار بزرگی صورت می‌گیرد که پکن به دور اطلاعات خود کشیده است تا دنیا نتواند به اطلاعات تولید شده از سوی چینی‌ها دست پیدا کند. در عین حال، چین با ایجاد قوانین منظم و دقیق به منظور فعالیت پلتفرم‌های آمریکایی در این کشور به دنبال حفاظت از داده‌های مردم کشورش است.

آن‌طور که روزنامه «نیویورک تایمز» گزارش داده

است، شی جین پینگ در عین حال می‌داند که حتی اگر دسترسی به اطلاعات و داده‌های کشورهای خارجی میسر نباشد، بستن دسترسی این کشورها به اطلاعات چین که در واقع اطلاعات مرتبط با الگوهای رفتاری در حدود ۴/۱ میلیارد نفر از آدم‌های روی کره زمین است، می‌تواند دست برتر را در حوزه اطلاعاتی در اختیار این کشور قرار دهد. با وجود اینکه دولت بایدن به صورت عمومی در مورد اهمیت داده‌ها در رقابت ایالات متحده با چین سخن گفته است؛ اما به نظر می‌رسد راهبرد مملوسنی در خصوص نوع رقابت با پکن در این خصوص نداشته باشد.

اقدامات چین می‌تواند از یک پیش‌بینی ساده در خصوص بازارهای بورس آمریکا شروع شده و به دسترسی به داده‌های غول‌های بزرگ فناوری اطلاعات این کشور و استفاده از آنها در جهت ضربه زدن به منافع ایالات متحده طبقه‌بندی شود.

در سال ۲۰۱۳، یعنی کمی بعد از آنکه شی جین پینگ ریاست جمهوری چین را در دست گرفت، بیان کرد: «ایقانوس بزرگ داده، مانند منابع نفتی در طول دوران صنعتی شدن، حاوی قدرت تولید امنیت و همچنین فرصت‌های زیادی است. هر کس که

## گزارش

### هشدار غذایی

#### بحران گرسنگی در آمریکای لاتین و منطقه کارائیب

ده‌ها میلیون نفر در آمریکای لاتین و منطقه کارائیب به دلیل بحران پاندمی کرونا دچار سوءتغذیه شده و به مواد غذایی کمتری دسترسی دارند. سازمان ملل در این زمینه گفته است، سطح دسترسی به مواد غذایی منطقه آمریکای لاتین به‌نحوی کاهش پیدا کرده که در چند دهه گذشته بی‌سابقه بوده است. تنها در طول سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۰ تعداد افرادی که با گرسنگی زندگی می‌کنند، حدود ۳۰ درصد افزایش پیدا کرده و به رقم ۱۳/۸ میلیون نفر رسیده است.

در شرایطی که ویروس کرونا با تهدیدات بهداشتی و سلامتی جدیدی برای مردم همراه بوده است، اقتصاد ناشی از این بحران نیز به معنای خالی شدن قفسه فروشگاه‌ها و همچنین عدم دسترسی مردم به مواد غذایی در منطقه آمریکای لاتین شده است. ماه‌ها قرنطینه و محدودیت در انجام پروازها و همچنین حمل‌ونقل کالاهای مورد نیاز سبب شده است تا مشاغل غیررسمی که می‌توانست تا حد زیادی دسترسی مردم به مواد غذایی را فراهم کند، دیگر وجود خارجی نداشته باشد. این در شرایطی است که حتی یک روز کار نکردن نیز می‌تواند منجر به گرسنگی برای چند روز در بین کارگران این منطقه باشد.

سازمان ملل بیان کرده است که میزان گرسنگی و سوءتغذیه در این منطقه در بین زنان بیشتر از مردان است؛ زیرا نبود امنیت غذایی در بین زنان بیشتر از مردان است. در سال ۲۰۲۰ تقریباً ۴۲ درصد از زنان به نوعی کمبود مواد غذایی را تجربه کرده‌اند؛ اما این رقم در بین مردان تنها ۳۲ درصد بوده است. در شرایطی که بحران چرخه توزیع کالاها در آمریکا سبب افزایش تورم در این کشور شده است، به نظر می‌رسد قدرت‌های جهانی توجه چندانی به مسئله توزیع غذا و مواد غذایی در سایر کشورهای نیمکره غربی ندارند. سازمان ملل از تمام کشورهای دنیا خواسته است برای ۱۵۹/۷ میلیون نفر مردم این منطقه که در حال گرسنگی کشیدن هستند، فکری کرده و به ارائه کمک‌های مالی و تأمین مواد غذایی در این خصوص بپردازند.

## گزارش

### حبس ابد

#### حکم یک دادگاه در آلمان برای یک داعشی

سیستم قضایی آلمان در هفته گذشته شاهد اعمال حکمی تاریخی علیه یکی از اعضای داعش در سوریه بود. این عضو داعش هفته گذشته در دادگاه آلمان به دلیل قتل دختر پنج ساله ایزدی و همچنین سه برده گرفتن و زنجیر کردن او که منجر به کشته شدنش شد، مورد محاکمه قرار گرفته و محکوم شد. دادگاه محلی فرانکفورت تمام اتهامات مطرح‌شده علیه «طاهالاجبی» با عنوان جنایت علیه بشریت، جرایم جنگی و جراحات جسمی منجر به مرگ را تأیید کرد. این جوان ۲۹ ساله عضو داعش به حبس ابد محکوم شده و محکوم به پرداخت ۵۰ هزار یورو به مادر این دختر پنج ساله شد. خبرگزاری‌های آلمان در همین خصوص گزارش داده‌اند، «کریستف کولر» قاضی این دادگاه بیان کرده است این اولین حکم مرتبط با جنایت نسل‌کشی در جهان است که به دلیل نقش یک فرد در داعش علیه اقلیت ایزدی در سوریه صادر می‌شود. قاضی تأکید کرده است، این حکم به دلیل تلاش برای نسل‌کشی ایزدی‌ها و همچنین حذف

کامل آنها صورت گرفته است و به همین ترتیب نسل‌کشی خوانده می‌شود. قاضی دادگاه گفته است این فرد دختر پنج ساله را در زیدیه و آن را برای مدت‌ها در زیر نور شدید آفتاب قرار داده که همین اقدام منجر به کشته شدن این کودک پنج ساله شده است. مادر این کودک نیز که به دست داعش به اسارت گرفته شده بود، توانست نجات پیدا کند و در آلمان مستقر شده است. وکیل این زن گفته است این همان لحظه‌ای بود که ایزدی‌ها به شدت متضرر بودند تا بشوند بعد از هفت سال تلاش یک قاضی حکمی را صادر کرده است که می‌تواند تا حد زیادی از میزان رنجی که این افراد می‌برند، بکاهد و آن مواجه شدن فرد داعشی با کسی بوده است که دختر پنج ساله‌اش را کشته است. کشورهای اروپایی هنوز هم در محاکمه افراد داعشی که در این کشورها به سر می‌برند، در تردید قرار دارند. آنها بسیاری از شهروندان خود را نیز که در این گروه توریستی عضویت داشتند، به داخل کشورشان راه نداده‌اند.

## کشتار با سلاح در مدارس آمریکا



ماجرای تیراندازی در دبیرستانی در ایالت میشیگان آمریکا که منجر به کشته شدن سه دانش‌آموز و زخمی شدن شش نفر دیگر شد، دوباره اخبار مرتبط با تیراندازی در آمریکا را به صدر اخبار بین‌الملل رساند. دانش‌آموز پانزده‌ساله‌ای که به سمت هم‌شاگردی‌های خود آتش گشوده بود، ۵ دقیقه بعد از تماس با پلیس، خود را تسلیم کرد؛ اما سلاح به‌کاررفته از سوی این نوجوان که سلاح دستی نیمه خودکاری بوده است که ۱۵ تا ۲۰ گلوله شلیک کرده موجب خشم و عصبانیت مردم آمریکا شده است. افکار عمومی در آمریکا سؤال می‌کنند که یک نوجوان ۱۵ ساله چگونه به این سلاح نیمه خودکار دسترسی داشته و چرا دولت آمریکا در رسیدگی به مسئله اسلحه‌کشی در دبیرستان‌ها و مدارس این کشور ناتوان است. این در شرایطی است که هنوز از انگیزه این مهاجم اطلاعی در دست نیست. بر اساس آخرین آمارها، باز هم تعداد حوادث به‌شدت افزایش پیدا کرده و تنها در سال جاری میلادی ۱۳۸ حادثه با سلاح گرم در مدارس آمریکا رخ داده است.

## اتهام‌زنی به روسیه

«دنيس شمیگال» روسیه را متهم کرد که قطعاً پشت آنچه او تلاش برای سازماندهی کودتا در کی‌یف خواند، قرار دارد. این در حالی است که کرملین هر گونه نقشی در طراحی کودتا را رد کرده و آن را اتهاماتی «بی‌اساس» تلقی کرده است. نخست‌وزیر اوکراین گفت: «ما اطلاعات محرمانه‌ای داریم که قصد برانگیختن یک کودتا را نشان می‌دهد.» شمیگال در پاسخ به این سؤال که آیا روسیه پشت این نقشه است، پاسخ داد: «قطعاً نقش دارد.» وی همچنین گفت که افزایش نیروهای نظامی روسیه در مرز اوکراین قسمتی از تلاش روسیه برای شکستن حرکت اوکراین جهت پیوستن به اتحادیه اروپاست.



## سفر به کره جنوبی

«لوید آستین» وزیر دفاع آمریکا و مقامات نظامی دیگر هفته گذشته عازم کره جنوبی شدند تا درباره آینده اتحاد نظامی و برنامه‌ریزی برای مقابله با تهدیدات کره شمالی با یکدیگر دیدار کنند. سفر آستین در شرایطی صورت گرفت که ژنرال مارک مایلی، رئیس ستاد مشترک ارتش آمریکا نیز پیش از او وارد این کشور شده بود. سنول به دنبال متقاعد کردن آمریکا برای حمایت از «اعلام پایان جنگ» در شبه‌جزیره کره است. این اقدام موسوم به سیاست آفتاب تابان است و رئیس‌جمهور کره جنوبی از سال‌ها پیش به دنبال اجرایی کردن آن بود؛ اما دولت ترامپ مانع می‌شد.



## حذف ژنرال حفتر

دادگاه بدوی شهر الزاویه با صدور حکمی نام ژنرال حفتر، فرمانده نیروهای موسوم به ارتش ملی لیبی را از فهرست نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری این کشور حذف کرد. این رأی پس از آن صادر شد که شکایتی علیه ژنرال حفتر درباره نامزدی‌اش در انتخابات آینده به دادگاه مزبور ارائه شده بود و دادگاه پس از بررسی مدارک لازم حکم خود را علیه نامزدی حفتر صادر کرد. هفته گذشته شورای عالی قضایی لیبی تصویب کرد افرادی که شکایتی علیه نامزدهای انتخاباتی دارند و خواستار بازنگری در خصوص صلاحیت آنان هستند، باید درخواست خود را به دادگاه‌های بدوی محل اقامت نامزد مورد نظر ارائه دهند.



## یادداشت

## اهمیت توسعه پارس جنوبی

## محمد رضا اکبری

رئیس کارگروه حکمرانی سیاست‌های انرژی مجمع تشخیص مصلحت



ایران با دارا بودن ۳۳ تریلیون متر مکعب ذخایر متعارف گاز دنیا، پس از کشور روسیه دومین کشور بزرگ دارنده ذخایر گازی در جهان است. متوسط تولید گاز شیرین ایران ۶۷۰ میلیون متر مکعب در روز است که این میزان تولید، ایران را پس از روسیه و آمریکا به سومین تولیدکننده بزرگ گاز طبیعی در دنیا تبدیل کرده است. در بخش مصرف نیز حدود ۶۵ درصد سبب انرژی اولیه کشور به گاز طبیعی وابسته است که در این بین، بخش نیروگاهی با بیش از ۳۲ درصد بیشترین سهم مصرف گاز طبیعی را در سبب مصرف این حامل انرژی دارد. بعد از بخش نیروگاهی، بخش خانگی، تجاری و عمومی با بیش از ۲۸ درصد، بخش صنعت با نزدیک به ۲۱ درصد، بخش پتروشیمی با حدود ۸ درصد و بخش حمل و نقل با نزدیک به ۴ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

از طرفی حدود ۷۰ درصد از این گاز طبیعی تولیدی کشور، از میدان گازی پارس جنوبی است که با کشور قطر مشترک است. این میدان، بزرگ‌ترین میدان گازی جهان است که ۱۵ درصد کل ذخایر گاز طبیعی را در خود جای داده و کمتر از یک سوم آن در آب‌های ایران و بیش از دو سوم آن در اختیار کشور قطر است. به این ترتیب، نیمی از انرژی کشور به میدان گازی پارس جنوبی وابسته است. به دلیل انتخاب سناریوی تولید حداکثری در سالین گذشته از این میدان، در آینده نزدیک تولید از این میدان با افت فشار همراه خواهد شد و در صورت سرمایه‌گذاری نکردن در پروژه‌های فشارافزایی و ادامه روند فعلی، تولید این میدان در ۱۵ سال آینده به یک سوم مقدار فعلی خواهد رسید و کشور را با بحران جدی کسری تراز گاز و نیاز شدید به واردات گاز طبیعی روبه‌رو خواهد کرد. میزان سرمایه مورد نیاز برای اجرای پروژه‌های تثبیت فشار پارس جنوبی حداقل ۲۵ میلیارد دلار است که باید حداکثر در پنج سال آینده به این میدان تزریق شود. در بخش مصرف با ادامه روند افسار گسیخته مصرف در ۱۰ سال آتی، به حدود ۱۱۰۰ میلیون متر مکعب در روز خواهد رسید که میزان کسری گاز در این شرایط به حدود ۲۵۰ میلیون متر مکعب در روز (معادل ۱۰ فاز پارس جنوبی) در زمان اوج خواهد رسید.

این در حالی است که نوک کوه یخ روند کسری گاز از هم اکنون بیرون زده و در ایام سرد سال و اوج مصرف گاز طبیعی، کسری گاز در سال گذشته به حداقل ۱۵۰ میلیون متر مکعب در روز رسید. این امر باعث شده که به منظور تأمین گاز خانگی، قطع گاز عمده صنایع، صادرات، تزریق به میادین نفتی و سوخت نیروگاه‌ها انجام شود.

در سال گذشته از ۲۰۰ میلیون متر مکعب در روز گاز مورد نیاز نیروگاه‌ها در فصول سرد، یک چهارم آن تأمین شد و مابقی نیاز نیروگاه‌ها با سوزاندن مازوت و گازوئیل جبران شد که علاوه بر ایجاد آلودگی زیاد و استهلاک بیشتر تجهیزات تولید برق موجب سوزانده شدن ۱۶ میلیارد لیتر سوخت مایع و تحمیل عدم‌النتفع ۵ میلیارد دلاری به کشور شد. این روند در سال جاری با افزایش مصرف و شکاف بیشتر تولید نمایان‌تر خواهد شد.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس در گفت‌وگو با صبح صادق

# کارت‌های یک بار مصرف و دلارهای بی‌بازگشت

## میلاد شکر

خبرنگار



## کمی از جزئیات طرح مجلس برای اصلاح قانون اتاق بازرگانی و انگیزه‌های این کار از سوی نمایندگان طرح بگوید.

موضوع مهم درباره اتاق‌های بازرگانی، بحث نظارت بر عملکرد اتاق‌های بازرگانی است که این مهم در حال حاضر بر عهده وزارت صمت است. به نظر می‌رسد، وزارت صمت عموماً به مسئولیت‌های خود در این زمینه عمل نمی‌کند و عملاً کنترل‌ها و مراقبت‌های لازم چه در انتخابات‌های برگزار شده و چه اداره و کنترل اتاق‌های بازرگانی دیده نمی‌شود. در واقع موضوع نظارت وزارت صمت بر اتاق سبب شده است به ساختاری تبدیل شود که در اختیار دولت است؛ برای نمونه در دولت‌های مختلف می‌بینیم که اتاق معمولاً متناسب با سلیقه و دیدگاه‌های سیاسی آن دولت تغییر می‌کند که این رسم نامبارکی است؛ زیرا اتاق بازرگانی باید ساختاری مستقل از دولت داشته باشد تا بتواند در بسیاری از موارد و مواقع به عملکردهای نامناسب دولت معترض شده و دولت را زیر سؤال ببرد. طبیعتاً وقتی اتاق بازرگانی به دولت وابسته شد، ناچار است تابع نظرات و دیدگاه‌های دولت نیز باشد و اصطلاحاً به کیسه خرج دولت تبدیل شود. متأسفانه در حال حاضر وضعیت اتاق بازرگانی به همین شکل است، به نحوی که هزینه بسیاری از برنامه‌ها و اقداماتی که در دولت قابل انجام نیست، اتاق پرداخت می‌کند. نگاه ما این است که در بحث نظارت بر اتاق‌های بازرگانی، علاوه بر وزارت صمت باید مجلس، قوه قضائیه و نهادهای نظارتی نیز در کنار نهادهای دولتی بر عملکرد و انتخابات اتاق نظارت داشته باشند.

## یعنی الان نظارتی وجود ندارد؟

طبیعتاً افسردگی که می‌خواهند در هر انتخاباتی نامزد شده و حضور یابند، باید حداقل‌هایی از شرایط را داشته باشند. برای نمونه، برای شرکت در انتخابات شوراهای شهر و روستا نیز افراد، از فیلترهایی عبور می‌کنند؛ اما در انتخابات اعضای اتاق، عملاً هیچ فیلتری وجود ندارد. در حالی که اتاق صرفاً یک نهاد خصوصی نیست، بلکه چون عهدمدار برخی از مسائل عمومی می‌شود، یک نهاد عمومی غیر دولتی به شمار می‌رود. بنابراین نیاز است که حداقل از نظر شرایط چهارگانه، مانند اعتیاد، محکومیت، سوء سابقه و... بررسی‌های اولیه انجام شده و هر کسی نتواند در انتخابات اتاق بازرگانی نامزد شود. موضوع دیگر، بحث نظارت بر مخارج و هزینه‌کرد اتاق است که باید به صورت جدی مورد توجه قرار گرفته و تمام هزینه‌ها بر اساس چارچوب آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های تدوین شده انجام گیرد تا بحثی در مورد میزان و نحوه هزینه‌کردها وجود نداشته باشد. همان طور که گفتیم



در کنار موضوعات و طرح‌های ریز و درشت اقتصادی که طی ماه‌های اخیر در دولت و مجلس مطرح بوده است، طرح اصلاح قانون اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران نیز در ماه گذشته از سوی مجلس شورای اسلامی بررسی شد. انطور که نمایندگان طرح آن می‌گویند هدف از این طرح، بروزرسانی قانون و استفاده از ظرفیت‌های قانونی برای توسعه این بخش از نظام اقتصادی است. ضمن اینکه نظم بخشیدن و پیش‌بینی سازوکارهایی برای پاسخگو بودن اتاق در کنار ارتقای جایگاه آن، از دیگر محورهای این طرح بیان شده است. صبح صادق در گفت‌وگویی با دکتر جعفر قادری، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس و از حامیان این طرح دلایل لزوم تغییر در قوانین اتاق بازرگانی و موارد مهم در طرح جایگزین و پیشنهادی مجلس را بررسی کرده است.

داوطلب انتخابات هم هست، در هیئت نظارت نیز حضور دارد که خوب طبیعتاً این موضوع، معنایی ندارد. اینها موارد و ابهاماتی هستند که به نظر می‌رسد باید برطرف شوند.

## در حال حاضر گروهی که منتقد طرح شما هستند، مدعی اند کسانی که می‌خواهند قانون اتاق را اصلاح کنند به دنبال دولتی کردن اتاق هستند. پاسخ شما به این مسئله چیست؟

اتفاقاً نه، بحث ما این است که اتاق یک ساختاری است که مربوط به دولت نیست. اتفاقاً معتقدیم اتاق در حال حاضر تحت کنترل دولت‌ها قرار دارد. ما معتقدیم وقتی نظارت را به دولت، مجلس و قوه قضائیه واگذار کنیم، اتاق دیگر از حالت دولتی که دارد خارج می‌شود. حتی تعداد نمایندگان دولت، در هیئت نمایندگان را کاهش دادیم. مسئله اصلی، بحثی درباره ساختار اتاق است. ما می‌گوییم اتاق یک نهاد غیر دولتی است؛ در واقع اتاق بازرگانی مانند شهرداری یک نهاد عمومی، غیر دولتی است، اما برخی می‌گویند اتاق بخش خصوصی است و اگر عنوان غیر دولتی برای اتاق مطرح شود، ممکن است اتاق نیز تحریم شود. در حالی که چنین چیزی وجود ندارد مگر کدام شهرداری ما تحریم شده است؟ در حالی که شهرداری‌ها هم نهادهای عمومی غیر دولتی هستند.

## یعنی شما معتقدید اتاق یک تشکل خصوصی نیست؟

مخالفتان این طرح می‌گویند اتاق، یک تشکیلات خصوصی است؛ در حالی که این طور نیست. اتاق زمانی خصوصی بود که می‌شد در کنار اتاق ایران، یک اتاق دیگر هم تشکیل داد. آن وقت می‌شد گفت اتاق خصوصی است؛ یعنی عده‌ای نهادی تحت عنوان اتاق ایران را تأسیس کرده‌اند و حالا عده دیگری می‌روند و یک اتاق ایران دیگر تأسیس می‌کنند. در صورتی که الان چنین چیزی نیست و ما در کشور اجازه نداده‌ایم بیش از یک اتاق تأسیس شود و در هر شهرستان یک اتاق بازرگانی بیشتر وجود ندارد. درست است که ما در سخن اتاق بازرگانی، اصناف و تعاون را اتاق‌های سه‌گانه می‌نامیم، ولی هیچ وقت اتاق تعاون و اصناف به پای اتاق بازرگانی ایران نمی‌رسند؛ چرا که اتاق بازرگانی تشکل خصوصی نیست؛ بلکه یک تشکل عمومی غیر دولتی است؛ برای نمونه همانطور که نمی‌توانیم در یک شهر دو شهرداری داشته باشیم، ما اینکه شهرداری هم دولتی نیست؛ اما چون این انحصار وجود دارد که فقط یک شهرداری داشته باشیم پس اتاق یک نهاد خصوصی نیست؛ بلکه یک نهاد عمومی-غیر دولتی است.

شفافیت و قانون وجود داشته باشد تا بتوانند صادرات داشته باشند؛ اما افراد ناآشنا و غیر متخصصی که اولین بار است وارد حوزه تجارت و بازرگانی می‌شوند و سابقه‌ای در این حوزه ندارند، نباید بتوانند اعتبار صادرکنندگان واقعی را خدشه‌دار کنند؛ چرا که ورود این افراد به بازارهای صادراتی ایران می‌تواند اعتبار و وجهه صادراتی کشور را زیر سؤال ببرد. در واقع بر اساس طرح مجلس صدور کارت‌های بازرگانی تحت کنترل و نظارت خواهد بود.

## موضوع دیگری که درباره اتاق مطرح است، این است که برخی افراد که گاهی در گذشته در دولت یا حتی مجلس، سمت‌هایی داشته و برای نمونه وزیر یا معاون وزیر بوده‌اند، بعد از پایان مسئولیت‌شان وارد اتاق بازرگانی شدند. طبیعتاً این افراد ارتباطاتی با سازمانی که در گذشته در آن مسئولیت داشتند، دارند، به نظر تان این نگرانی در رابطه با تعارض منافع وجود دارد؟

البته من فکر می‌کنم این موضوع که فردی در گذشته مسئولیتی در دولت و مجلس داشته و بعدها بخواهد به اتاق بازرگانی کمک کند یا در اتاق حضور داشته باشد، فی ذاته ایرادی ندارد. نکته اینجاست که پرداخت‌های صورت گرفته به این افراد باید شفاف باشد تا ذهنیتی ایجاد نشود و عملاً بحث تعارض منافع پیش نیاید. اگر بحث شفافیت و روشن شدن هزینه‌ها کاملاً تعریف شده و بحث نظارت بر هزینه‌ها نیز کاملاً تعریف شده و اجرایی شود، اشکالی وجود ندارد. اتفاقاً افرادی که سابقه قانون‌گذاری یا مسئولیت‌های کلان اجرایی داشته‌اند، می‌توانند به روند اتاق کمک کنند و این موضوع منعی ندارد. فقط همان طور که گفتیم پرداخت‌های غیر متعارف و عدم شفافیت‌هاست که می‌تواند مشکل ایجاد کند.

## یکی از اعتراضاتی که به برگزاری انتخابات اتاق وجود دارد، این است که افرادی بر انتخابات نظارت می‌کنند که هیئت مدیره اتاق‌ها و کارمندان اتاق هستند و خودشان مجری انتخابات نیز به شمار می‌روند. در قانون جدید راه حلی برای این موضوع دیده شده است؟

بله، ما هیئت عالی نظارت را پیش‌بینی کرده‌ایم؛ یعنی تنها ناظر هیئت نمایندگان و وزارت صمت نیستند و در حقیقت نمایندگان از مجلس و قوه قضائیه در انتخابات اتاق ایران و نماینده ادارات کل دادگستری و دیوان محاسبات در انتخابات استان‌ها به این موضوع ورود دارند. شاید در حال حاضر یکی از ایرادات و اشکالات این باشد که مثلاً خود رئیس اتاق که

در موضوع نظارت یکی بحث نظارت بر انتخابات اتاق و دیگری موضوع نظارت بر توزیع منابع اتاق بین استان‌های مختلف و اتاق ایران است. علاوه بر این دو، نحوه هزینه‌کرد منابع در اتاق‌های مختلف است که باید نظارت شود این منابع در جای خودش هزینه شده و اصطلاحاً حیث و میل نشود. الان در ظاهر ماجرا، عضویت در هیئت نمایندگان اتاق، افتخاری است و نباید پولی بابت آن پرداخت شود؛ اما مشخص نیست آیا این موضوع رعایت می‌شود یا نه؟ یا برای نمونه میزان دریافتی برخی از افرادی که با اتاق همکاری می‌کنند مشخص و شفاف نیست. در حالی که اگر اتاق می‌خواهد با قدرت و قاطعیت از منافع بخش خصوصی دفاع کند، طبیعتاً خودش نباید دارای ایراد و اشکالی باشد؛ چرا که اگر ساختار خود اتاق دارای ایراد باشد، نمی‌تواند از منافع بخش خصوصی نیز دفاع کند. یکی از ابهامات مهم درباره عملکرد اتاق بازرگانی، در مورد کارت‌های بازرگانی تقلبی یا یک بار مصرف است که طی سال‌های اخیر همواره سر زبان‌ها بوده است. این در حالی است که اتاق بازرگانی یکی از آن جاهایی است که خیلی خوب می‌تواند روی این موضوع نظارت کند. ببینید این کارت‌ها، به دو منظور صادر می‌شوند؛ یکی اینکه، ممکن است برای تأثیرگذاری روی انتخابات اتاق باشد و مسئله دیگری می‌تواند در راستای جریان‌های مقابله با پیمان‌سپاری ارزی باشد؛ یعنی جاهایی که دولت می‌خواهد ارز حاصل از صادرات را بازگرداند. خب عده‌ای می‌آیند و به نام افرادی که اصلاً سررشته و سابقه‌ای در تجارت نداشته و هیچ فعالیت بازرگانی و تجاری ندارند، کارت بازرگانی برای‌شان صادر می‌شود و این افراد از طریق این کارت‌های یک بار مصرف واردات و صادرات انجام می‌دهند. مشکل اینجاست که این افراد نه تنها هیچ تعهدی نسبت به دولت ندارند و دولت عملاً نمی‌تواند ارز حاصل از صادرات از سوی این افراد را به کشور بازگرداند؛ بلکه حتی بعضاً ممکن است ارزی برای واردات به این افراد اختصاص پیدا کند؛ اما این ارزها در جای تعیین شده خودش استفاده نشود.

## خب در قانون جدیدی که قرار است در مجلس مطرح شود، برای حل این موضوع و حذف کارت‌های یک بار مصرف، ساز و کاری اندیشیده شده است؟

در ساختاری که ما پیش‌بینی کرده‌ایم، ارائه کارت‌های بازرگانی باید تحت کنترل و نظارت باشد؛ یعنی این طور نباشد که هر کسی که از راه رسید در اتاق‌های بازرگانی، برای او کارت صادر شود. برای نمونه در کشور تولیدکنندگان معتبری وجود دارند که باید

## شاخص

## شیوع کرونا و رشد طلا

به گزارش رپورتر، قیمت طلا در هفته گذشته به شدت افزایش یافت. گفتنی است، خبر احتمال گسترش سویه جدید کرونا سبب شد که سرمایه‌گذاران گرایش بیشتری به طلا داشته باشند. وقتی بازار ریسک‌زایی داشته باشد، سرمایه‌گذاری روی طلا بیشتر می‌شود؛ چرا که سرمایه‌گذاری روی این فلز گرانبها حاشیه امن بیشتری دارد. سویه جدید کرونا که در آفریقای جنوبی دیده شده، احتمالاً تعداد زیادی از کشورها را مجبور کند تا محدودیت‌های مسافرتی خود را افزایش دهند. افزون بر این موضوع، عامل دیگری که به رشد قیمت طلا کمک کرده است، کاهش ارزش ۲ صدم درصدی دلار بود که از قیمت اوج خود فاصله گرفت.



## منهای نفت

## تولید کالاهای اساسی

از دلایل نیل‌زاد اقتصاد ایران به درآمدهای نفت، وابستگی به ارز حاصل از صادرات نفت برای واردات برخی از کالاهای اساسی است. برای رفع این نیاز در کوتاه‌مدت، باید تولید کالاهای ضروری در اولویت قرار گیرد. در این زمینه، باید به بخش کشاورزی که تضمین‌کننده امنیت غذایی کشور است، توجه خاصی داشت و ضمن جلوگیری از هدر رفتن منابع آبی، سطح زیر کشت و بهره‌وری را افزایش داد. در بلندمدت نیز، باید راهبرد جان‌شینی واردات را اتخاذ کرد و با توجه به کمبود ارز، سرمایه‌گذاری‌ها به سمت صنایعی هدایت شود که مواد و عوامل تولید آن در داخل موجود است.



## افزوده

## بنگاه اقتصادی چیست؟

«بنگاه اقتصادی» را می‌توان سازمان یا مجموعه‌ای از منابع دانست که در کنار یکدیگر، محصول (کالا یا خدمت) مشخصی را ارائه می‌کنند و البته هدف‌شان از عرضه آن، سود اقتصادی است. در واقع، یک بنگاه اقتصادی با هدف عمر طولانی و فعالیت مستمر کسب‌وکار تشکیل و تأسیس می‌شود؛ بنابراین یک وزارتخانه یا سازمان مردم‌نهاد و... را که محور اصلی آنها کسب درآمد نیست، نمی‌توان بنگاه نامید. لازم نیست بنگاه، شخصیت حقوقی یا صنفی داشته باشد؛ بلکه اگر چند نفر با هم یک فروشگاه کوچک نیز داشته باشند، این فروشگاه، یک بنگاه اقتصادی به شمار می‌رود.



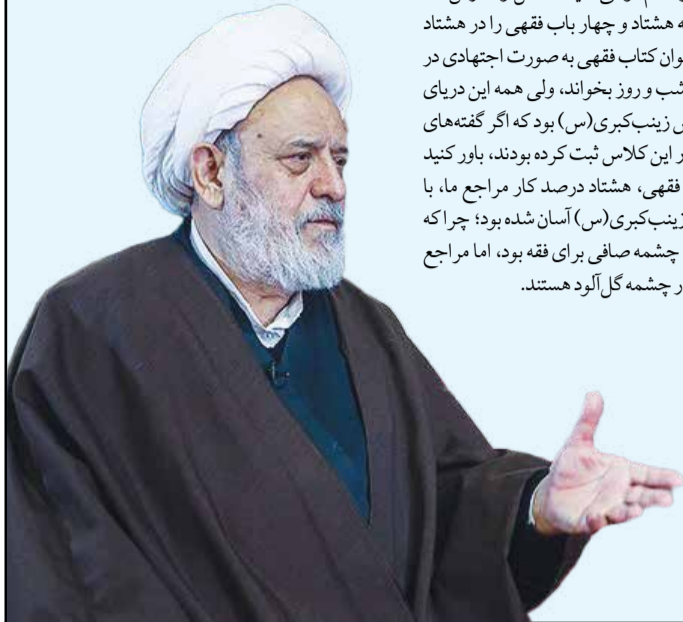
## بانوی دانشمند

گفتاری از **استاد حسین انصاریان** به مناسبت ۵ جمادی الاول، میلاد حضرت زینب (س)

درباره دانش زینب کبری (س)، امام باقر (ع) درباره حضرت زهر (س) و دانش آن حضرت یک نظر دارند و وجود مبارک زین العابدین (ع) هم درباره عمه شان حضرت زینب کبری (س)، از نظر دانش و بینش، یک نظر دارند. امام باقر (ع) می فرماید: «اینکه اسم مادر ما را «فاطمه» گذاشتند، بی علت، بی جهت، بی سبب و بی دلیل نبوده است. علت آن این است که پروردگار عالم در دنیای معنا به مادر ما خطاب کرده: فَطَّمُوكَ بِالْعِلْمِ». (کافی، ج ۱، ص ۴۶۰) «فطم»؛ یعنی قطع کردن، جدا کردن. لغت «فطم»، به معنای بریدن است. معنای حدیث چنین می شود که فاطمه (س) را فاطمه می گویند، به علت اینکه خدا به او فرمود: «من با پر کردن تو از علم خودم، تو را و قلبت را از علوم همه زمین بریدم و نگذاشتم تو در دانش و بینش، نیازمند علوم بشری بشوی.» دانش زهر (س) دانشی الهی است. کنار بازار کوفه، وقتی زینب کبری (س) خطبه خواندند و حادثه کربلا را تحلیل کردند و مردم را به آن گناه بی نظیرشان

آگاه کردند، زین العابدین (ع) کنار محمل عمه خود، خدا را شکر کردند و فرمودند: «عمه جان! من پروردگار عالم را شکر می کنم و سپاسش را می گویم که الحمدلله تو تعلیم دیده بدون معلم بشری هستی»؛ (احتجاج، ج ۲، ص ۳۱) و این دریای دانشی که در وجود تو موج می زند، مستقیماً الهی و خدایی است، همان طوری که خداوند از دانش بی کرانش در قلب مادرش زهر (س) قرار داد، از دانش بیکرانیش در قلب مطهر زینب کبری (س) قرار داد. چنانکه گفتیم، بنا به نقل قرآن کریم، این کار یک بار برای حضرت مسیح (ع) اتفاق افتاده است. یا درباره یحیی می فرماید: «وَآتَيْنَاهُ الْكِتَابَ صَبِيًّا»؛ (مریم/۱۲) زینب کبری (س) در دوره عمرش سه کلاس تشکیل داد، ولی با کمال تأسف از این سه کلاس، چیزی باقی نمانده است. حیف از آن کلاس ها و حیف از بی توجهی شاگردان آن کلاس ها. یک کلاس که وجود مقدس زینب کبری (س) داشتند، کلاس «فقه» بود. فقه دریای وسیعی است. یک

طلبه ما در قسم، وقتی فقیه کامل و مدرّس فقه می شود که هشتاد و چهار باب فقهی را در هشتاد و چهار عنوان کتاب فقهی به صورت اجتهادی در سی سال شب و روز بخواند، ولی همه این دریای فقه، پیش زینب کبری (س) بود که اگر گفته های ایشان را در این کلاس ثبت کرده بودند، باور کنید در مسائل فقهی، هشتاد درصد کار مراجع ما، با گفته های زینب کبری (س) آسان شده بود؛ چرا که او خودش چشمه صافی برای فقه بود، اما مراجع ما الآن کنار چشمه گل آلود هستند.



#### انجام عمل احسن برای اثر بهتر

محمد رضا قضایی



کارشناس علوم اسلامی

امتحانات خداوند از انسان فقط به عمل صالح و غیر صالح تقسیم نمی شود؛ یعنی خداوند فقط ما را مکلف به عمل صالح نکرده است، بلکه فراتر از آن را خواسته و آن عمل «احسن» است. خداوند در سوره ملک، آیه ۲ می فرماید: «الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ»؛ او همان کسی است که مرگ و حیات را آفرید تا شما را بیازماید که کدام یک بهتر عمل می کنید. در عمل احسن کیفیت نیز مدنظر قرار داده شده است. انتخاب بندگان خدا مخیر بین عمل صالح آن هم با نگاه احسن و بهتر عمل کردن است. او باید از میان اعمال صالح بهترین را انتخاب کند؛ به همین دلیل در احادیث آمده است که مراد از «احسن عملاً»، «اصوب عملاً» است.

صواب را در معانی مختلفی گفته اند؛ از جمله درستی، سزاوار، صحیح و معقول. بندگان برای هر عملی باید به دنبال این باشند که این عمل و رفتار هم صحیح باشد، هم سزاوار و هم معقول. هر عملی باید صحت شرعی و عقلی داشته باشد و اطراف آن به دقت دیده شود. شاید عملی صحیح و شرعی باشد؛ اما معقول نباشد و بالعکس. صحیح و معقول بودن هم با دیدن آثار یک عمل باید سنجیده شود. برای نمونه، یک رفتار هم باید برای ما اثر مثبت داشته باشد و هم برای دیگران. گاهی یک سخن شرعی و حتی عقلی است؛ اما گفتن آن شرایط خاصی می خواهد که باید آن شرایط را در نظر گرفت. آثار یک عمل گاهی می تواند خود عمل را زیر سؤال ببرد و اثر غیر مثبتی در جامعه بگذارد. اینجا عمل یک فرد نه تنها ثواب ندارد، بلکه گناه هم دارد. خداوند همچنین در سوره کهف، آیه ۷ می فرماید: «إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِيَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا»؛ ما آنچه را روی زمین است زینت آن قرار دادیم تا آنها را بیازماییم کدامین شان بهتر عمل می کنند. (کهف/۷) گاهی در یک موقعیتی که حق با ماست، می توانیم آن را نادیده بگیریم تا به مقاصد بالاتری دست پیدا کنیم. این مقاصد می تواند میان خودمان باشد و خدای مان و حتی می شود که برای انسان های دیگر و خلاق اثر مثبتی داشته باشد. در کوتاه ترین عبارت باید بگوییم: «باید برای خودمان مشخص کنیم که الان تکلیف مان چیست؟» تکلیفی که می تواند اثر بهتر داشته باشد و می دانیم که خداوند هم از آن راضی است. اینجا نباید خودمان و نفس مان و نفع مان را در نظر بگیریم؛ باید آنچه را که خداوند دوست دارد، در نظر بگیریم. در این نوع از نگاه فقط محبت و عشق که پروردگار است که می تواند راه گشا باشد؛ زیرا در انجام عمل صالح و نرفتن به سمت عمل احسن گناهی وجود ندارد. باتوجه به توضیحات فوق، این آیه را بهتر می فهمیم که خداوند می فرماید: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا»؛ اینکه کسی بین یک عمل حسن و یک عمل احسن حق خود را نادیده بگیرد و به خود سختی بدهد که عمل احسن را انجام دهد، خداوند این انتخاب را در نظر دارد و فراموش نمی کند. به عبارتی خداوند برای عمل احسن ما یک ثواب احسن در نظر دارد بلکه بیشتر؛ زیرا آثار این انتخاب ما می تواند خیلی وسیع باشد.

## مقام عظیم انسانی

سیدحسین خاتمی خوانساری



دبیر گروه معارف

خلقت تمام مخلوقات به دست خدا سواى آنکه کامل بوده و هست، تام و تمام نیز هست. هر چیزی که خداوند می آفریند، همراه او اسباب و وسایلی لازم را برای ادامه حیات و وظیفه ای و کارایی را که برایش تعیین شده، هم می آفریند. خداوند به هر چیزی که خلق کرده، کرامت بخشیده است و از این نظر که مخلوق خداوند است، شرافت دارد. به همین دلیل است که می گویند: «وَكُلُّ شَيْءٍ شَرَفٌ فِي بَابِهِ فَإِنَّهُ يُوصَفُ بِالْكَرَمِ»؛ هر چیزی که در باب خودش با شرف، جلالست و عظمت باشد به «کرم» موصوف می شود. (المفردات فی غریب القرآن، ۴۲۹) اما در بین مخلوقات، انسان جایگاه ویژه ای دارد که خداوند هم وسایلی و اسباب زندگی را به او داده است و هم او را جانشین خود در زمین دانسته و به این وسیله او را کرامت بخشیده و گرامی کرده است.

خداوند در قرآن می فرماید: «وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْوَجْدِ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا»؛ ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم و

بر دریا و خشکی سوار کردیم و از چیزهای خوش و پاکیزه روزی دادیم و بر بسیاری از مخلوقات خویش برتری شان دادیم. (اسراء/۷۰) انسان از جهات مختلف شرافت و بزرگی دارد که یکی از آنها عقل و اختیار است. همه انسان ها از این تکریم بهره برده اند و به آن واقفند؛ اما برخی از آنان با رفتار و اعمال خاص شان و منزلت خود را پایین می آورند و خود را از آن مقام عظیم انسانی به زیر می کشند.

در خصوص تکریم و تفضیل که در آیه فوق آمده است، برخی آن را تبیین کرده اند و عمومیت و خصوصیت را مطرح کرده اند؛ اما بهتر است آن را این گونه معنا کنیم که وقتی انسان اکرام شده که خداوند به او عقل، اراده و اختیار داده تاره درست را انتخاب کند، در راه اشتباهی قدم بردارد، خود به خود از آن مقام برتر پایین آمده و کسانی که خود را آلوده نکرده اند، بر او برتری پیدا می کنند. پس جمله «وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا» به این اشاره دارد که برخی افراد بر برخی افراد دیگر برتری دارند و حتی بعضی انسان ها خود را از بعضی غیر انسان ها پایین تر می آورند. پس حال شان شامل آیه ۴۴ سوره فرقان می شود: «أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا».

بسیاری از اوقات انسان ها روابط و روش زندگی خود را مطابق با مشاهدات شان از وقایع

و انسان های دیگر قرار می دهند. برای نمونه، در مقابل فردی که بی ادب است، بی ادب هستند. در مقابل فردی که عصبانی است، عصبانی هستند. وقتی می بینند فردی حرام خوری می کند، این افراد هم به خود اجازه می دهند به سمت محرّمات بروند و قس علی هذا؛ اما خداوند اهل بیت (ع) را قرار داده است تا در زیر نور آنها و در راه نورانی آنها قدم برداریم و در الگوگیری دچار اشتباه و خطا نشویم.

باتوجه به این نکات پرسشی که وجود دارد، این است که انسان ها کرامت را چگونه می بینند و در مقابل افراد دیگر چطور خود را گرامی می دارند؟ آنچه مسلم است گرامی بودن و شرافت داشتن به رفتار خودمان و نفس خودمان برمی گردد نه افراد مقابل مان. اگر در مقابل انسان کریمی بودیم، کرامت باید از وجودمان بجوشد و اگر هم در مقابل انسان نااهلی بودیم، باز هم کرامت باید از درون مان بجوشد و سرچشمه ای از شرافت و بزرگی و قداست را ایجاد کند. کرامت و بزرگی و آقایی در اهل بیت (ع)، خانواده ایشان و دوست دارانش به این شکل است که جوشش درونی دارد و نسبت به شرایط زندگی تغییر نمی کند.

برای نمونه، پس از شهادت امام حسین (ع) وقتی دشمنان اهل بیت (ع) می خواستند خانواده ایشان را به شام ببرند، از مسیرهایی بردند که

### فقیه و عینیت اجتماعی

حجت الاسلام احمد رهدار: اجتهاد به قوه استنباط احکام از نصوص تعریف شده است. فقیهی مانند امام خمینی (ره) تصریح می کنند که در مسائل اجتماعی، اگر فقیهی در صحنه عینیت اجتماع به صورت حد اکثری ورود نکند، مجتهد نیست. ایشان در کتاب ولایت فقیه می فرمایند که بیش از ۹۹ درصد احکام اسلامی، اجتماعی هستند. در واقع فقهای سنتی، فقه و دین را به بسته و مجموعه ای که باید فهمیده شود تعریف کرده اند، اما امام (ره) دین را بسته و مجموعه ای تعریف می کنند که باید اجرایی شود. این تفاوت نگاه فقهای سنتی با فقهای سیاسی است.



### ملاک وجوب خمس

**پرسش:** آیا ملاک عدم وجوب خمس در مؤونه استفاده از آن در طول سال است یا اینکه نیاز به آن در طی سال کافی است، هر چند موردی برای استفاده از آن پیش نیاید؟

**پاسخ:** ملاک در امثال لباس و فرش و مانند آن از چیزهایی که هنگام استفاده، عین آنها باقی می ماند، نیاز به آنهاست؛ ولی معیار در احتیاجات مصرفی روزانه زندگی، مانند برنج و روغن، مصرف است که هر چه از مصرف سالانه آنها زیاد بیاید، خمس دارد.

(اجوبه الاستفتاءات، ص ۹۲۳)



### هر ساعت که می گذرد

آیت الله علی مشکینی: انسان عاقل، کمالات خود را می سنجد و همانند آنکه وزن بدن خویش را می فهمد، مقدار عقل و معلومات خود را نیز تشخیص می دهد و از حدود خود تجاوز نمی کند... و ابدأ در این مقام نیست که خود را در میزان، بیشتر از واقعیت ثابت ارائه دهد یا بیشتر از حد واقعی برای خویش ارزش قائل شود... انسان موجود مرکبی از ساعات، ایام، شهور و سنوات است. هر ساعتی که می گذرد یک مقدار از وجودش کم می شود، مانند یک بطری پر از مایع است که قطره قطره از او کاسته می شود.



<div><div><span><span>↑</span></span></div><div><span><b>پرونده</b></span></div></div>
شماره ۱۰۱۷۲   دوشنبه ۱۵ آذر ۱۳۰۰
<i>صداقت</i>

## سال‌های بی‌باران

**نگاهی به پدیده خشکسالی و راه‌های برون‌رفت از آن**

##### پیش درآمد

### مدیریت خشکسالی

##### گروه پرونده

صبح صادق

کمبود بارش و تنش آبی یکی از مهم‌ترین مشکلات جمهوری اسلامی ایران طی چندین سال گذشته بوده و هست. نگرانی از این وضعیت در حالی تشدید شده است که بحران کم آبی تأثیر مستقیمی بر معیشت مردم و اقتصاد و امنیت کشورمان دارد. رصد پارندگی‌های سه ماهه گذشته نشان می‌دهد، میزان بارندگی در فصل پاییز بسیار اندک بوده و نسبت به مدت مشابه‌سال‌های گذشته، کاهش محسوسی داشته است و در نتیجه میزان آب رودی به سدهای کشور بسیار کم بوده است. این موضوع باعث برداشت بی‌رویه از آب‌های زیر زمینی نیز شده است. بنابراین شرایط جدید کم آبی و به عبارتی «بی‌آبی» به مدیریت سا نلگه اضطراری نیاز دارد و برنامه‌ریزی برای حل آن نیز باید بر اساس

دو رویکرد کوتاه‌مدت و بلندمدت صورت گیرد.
آب ژرف، بارورسازی ایرها و دیلم‌سازی آب به منظور مدیریت آب‌های فرامرزی در منطقه بسیار مهم و ضروری به نظر می‌رسد. رویکردی که باید در بلندمدت به فکر آنها بود و برای وضعیت فعلی باید تصمیمات آنسی و تأثیرگذار گرفت.
دیدهی است که در چنین شرایطی پیشنهاد می‌شود:
۱- اصلاح الگوی کشت،
۲- تشویق کشت محصولات کم‌آببر و ممنوعیت کشت محصولات پر آب‌بر (نخودپزده می‌شود که در شرایط تنشی آبی شدید در بستر زاینده‌رود نزدیک ۹ هزار هکتار برنج کاشته می‌شود، موضوعی که به شدت برخلاف امنیت آبی و در واقع به معنای هدر دادن آب کشوری است)،
۳- کشت هیدروپونیک با استفاده از طوطب‌ها،
۴- توسعه قلمه‌ها و توسعه آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

**در گفت‌وگوی صبح صادق با هدایت‌الله فهمی بررس شد**

# ساعت صفر کم آبی

«بی‌آبی» سرنوشت شومی است که آینده نه چندان دور خاورمیانه را تهدید می‌کند؛ این گفته کارشناسان و پژوهشگران حوزه آب است. ایران اسلامی هم یکی از کشورهای منطقه خاورمیانه است که به سبب اقلیم خشک خود و در پی کم لطفی‌های جوی با مشکل کم آبی مواجه است. این روزها آب گوهر کمیابی است که دیگر در دل زمین هم یافت نمی‌شود و این نتیجه سوءمدیریت‌های است که دکتر «هدایت‌الله فهمی»، معاون اسبق دفتر برنامه‌ریزی کلان آب و آبفای وزارت نیرو به آن اشاره داشته و تأکید می‌کند، راهکارهای بسیاری برای جبران کم آبی وجود داشت که کسی به آنها توجه نکرد. در ادامه گفت‌وگوی «صبح صادق» را با این پژوهشگر منابع آبی می‌خوانیم.



ما نسبت به سال گذشته خیلی کاهش یافته است؛ برای نمونه در سال‌های ۱۳۹۹، ۱۴۰۰ که از مهر سال گذشته تا شهریور سال بعد است، یکی از خشک‌ترین سال‌های کشور را تجربه کرده‌ایم و میزان بارش‌ها بسیار کم شده و ذخیره مخازن سدها بسیار کاهش یافته است؛ به گونه‌ای که در حال حاضر مخازن سدها فقط ۱۰ درصد ظرفیت آب دارد و برخی بیشتر تا ۲۰ درصد، ولی در مجموع این پدیده باعث شده است آبی که باید برای تأمین شرب و مصارف کشاورزی از مخازن سدها استفاده شود،

در وضعیت تغییر اقلیم دوره‌های خشکسالی ما تواتر و مدت‌شان بیشتر شده و نسبت به خشکسالی خیلی کم، ترسالی اتفاق می‌افتد؛ اما این موضوع از سوم مدیریت‌های انجام شده در حوزه آب و منابع آبی کم نمی‌کند؛ چرا که باید در این زمینه برنامه‌ریزی صورت می‌گرفت که متأسفانه به آن توجهی نشده است. در

##### حقیقت، باید برنامه جامع خشکسالی و سیل در کشور

ترسیم می‌شد و مدیریت خط‌بهدری انجام می‌گرفت و پیش از روی دادن، برای آن برنامه و راه حل داشتیم؛ اما متأسفانه این وضعیت در کشور اتفاق نیفتاده است و اگر ادامه یابد همانطور که عنوان شد و کارشناسان هم نسبت به آن اذعان دارند، در بیشتر مناطق اگر همانطور که تاکنون پیش رفته بارشی صورت نگیرد، ذخیره آب سدها برای شهرهایی که از آن استفاده می‌کنند، در نهایت برای سه ماه یا صد روز است و این وضعیت به شدت خطرناک است. گفتنی است، کشاورزان در وضعیت خشکسالی برای اینکه بتوانند کشت خود را انجام دهند، میزان آب بیشتری استخراج می‌کنند و این سبب می‌شود ذخیره سطحی مخزن آب زیرزمینی باز هم بیشتر کاهش یابد. ما هم زیر متوسط سالانه حدود ۶ میلیارد متر مکعب از آب‌های زیر زمینی اضافه برداشت داریم و می‌توان گفت در بسیاری از مناطق این اضافه برداشت در سال‌های اخیر به میزان حدود ۱۱ میلیارد متر مکعب رسیده است و بیش از ۴۵۰ دشت از ۶۰۵ دشت کشور از وضعیت بحرانی عبور کرده‌اند؛ لذا وضعیت مناسبی نیست.

حقیقت، باید برنامه جامع خشکسالی و سیل در کشور ترسیم می‌شد و مدیریت خط‌بهدری انجام می‌گرفت و پیش از روی دادن، برای آن برنامه و راه حل داشتیم؛ اما متأسفانه این وضعیت در کشور اتفاق نیفتاده است و اگر ادامه یابد همانطور که عنوان شد و کارشناسان هم نسبت به آن اذعان دارند، در بیشتر مناطق اگر همانطور که تاکنون پیش رفته بارشی صورت نگیرد، ذخیره آب سدها برای شهرهایی که از آن استفاده می‌کنند، در نهایت برای سه ماه یا صد روز است و این وضعیت به شدت خطرناک است. گفتنی است، کشاورزان در وضعیت خشکسالی برای اینکه بتوانند کشت خود را انجام دهند، میزان آب بیشتری استخراج می‌کنند و این سبب می‌شود ذخیره سطحی مخزن آب زیرزمینی باز هم بیشتر کاهش یابد. ما هم زیر متوسط سالانه حدود ۶ میلیارد متر مکعب از آب‌های زیر زمینی اضافه برداشت داریم و می‌توان گفت در بسیاری از مناطق این اضافه برداشت در سال‌های اخیر به میزان حدود ۱۱ میلیارد متر مکعب رسیده است و بیش از ۴۵۰ دشت از ۶۰۵ دشت کشور از وضعیت بحرانی عبور کرده‌اند؛ لذا وضعیت مناسبی نیست.

در وضعیت تغییر اقلیم دوره‌های خشکسالی ما تواتر و مدت‌شان بیشتر شده و نسبت به خشکسالی خیلی کم، ترسالی اتفاق می‌افتد؛ اما این موضوع از سوم مدیریت‌های انجام شده در حوزه آب و منابع آبی کم نمی‌کند؛ چرا که باید در این زمینه برنامه‌ریزی صورت می‌گرفت که متأسفانه به آن توجهی نشده است. در

### آیا واردات آب می‌تواند راهکاری برای جبران مافات در حوزه آب باشد؟

ببینید واردات آب در کوتاه‌مدت امکان‌پذیر نیست و در ضمن راه حل پایداری نیز نیست؛ بلکه ششکلی است که بیشتر تأثیر روانی دارد و شاید هم اندکی انتظارات را بالا ببرد؛ در نمی‌تواند مشکلی از بی‌آبی کشور کم کند.

اقلیم فلات ایران گرم و خشک است و این امری واضح است؛ اما کم بارشی سال‌های اخیر در کنار مصرف نادرست آب، چه در حوزه خانگی و چه در بخش صنعت و کشاورزی بیشتر بر این خشکی دامن زده است تا جایی که امروز به وضعیت بحران آبی رسیده‌ایم. بحرانی که نه تنها نسل امروز، بلکه نسل‌های بعد را به شدت تهدید می‌کند، چرا که اگر آب، این ماهیه حیات نباشد، زندگی معنا نخواهد داشت و یکی از عوارض آن مهاجرت است. اما مهاجرت تنها بخشی از عوارض بی‌آبی و خشکی زمین است و باید اذعان داشت عواقب خطرناک‌تری، همچون فرونشست زمین و خشک شدن رگ‌های زندگی در تالاب‌ها در انتظار است. خشکسالی و به دنبال آن برداشت‌های بی‌رویه برای ضابطه از آب‌های زیرزمینی و حفر چاه‌های عمیق و نیمه عمیق همان بلایی را بر سر سرزمین مان آورده، که زلزله ۸ رشتری می‌توانست بیاورد.

##### فرونشست زمین

شاید اگر این برداشت‌های بی‌رویه نبود، زمین زیر پای استهبانی‌ها خالی نمی‌شد و با اندک تحریکی فرو نمی‌نشست تا امروز شهرک استهبان اصفهان به دلیل فرونشست و ترک‌های عظیم و عجیب و غریب خالی از سکنه شود؛ اما این بخشی از ماجرای فرونشست‌های زمین در پی برداشت‌های بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی است و به

قول‌زمین شناسان مرکز ملی زمین‌شناسی کشور فرونشست پدیده‌ای است که امروز همه نقاط کشور، حتی استان‌های شمالی را تهدید می‌کند. مطابق هشدار سازمان‌زمین‌شناسی کشور پیش‌بینی می‌شود، استان‌های گیلان و مازندران طی سال‌های آینده دچار فرونشست شوند و استان تهران نیز روزی یک میلیمتر دچار فرونشست شود؛ اما باز هم اصفهان بحرانی‌ترین منطقه در فرونشست زمین عنوان شده است و گزارش‌های زمین‌شناسی حاکی از فرونشست ۱۶۱۵ سانتیمتری اصفهان است. مطابق گزارش‌های زمین‌شناسی و پایش دشت‌های کشور، از مجموع ۶۰۵ دشت کشور، ۳۰۰ دشت دچار بحران فرونشست هستند و چون ازدهایی بی‌رحم مراع و زمین را در خود می‌کشد.

### سیاست‌های اشتباه؛ الگوی ناصحیح

گفته می‌شود سیاست‌های توسعه‌ای اشتباه و توسعه کشاورزی پر آب و برداشت‌های بی‌رویه از حوضه‌های زیرزمینی عامل اصلی فرونشست در ایران است. خروج آب از ذرات خاک موجب تراکم لایه آبرفت و سبب حرکت تدریجی و رویه پایین زمین می‌شود. فرونشست موجب ایجادشکاف در سطح زمین، از بین رفتن لوله‌های چاه، خرابی ساختمان‌ها و خسارت به تأسیسات زیربنایی می‌شود. هر چند برخی، عوامل طبیعی را هم در کنار عوامل انسانی سبب‌ساز فرونشست زمین می‌دانند، متخصصان می‌گویند فرونشست در اثر

##### نگاهی به عواقب و پیامدهای خشکسالی برای ایران

# اژدهای بی‌رحم



## رودهای وارداتی

### خشکسالی جهانی و زنگ هشدار خشک شدن رودخانه‌های فرامرزی

مرزی مشترک ایران، ترکیه و عراق در شمال تا فاو در دهانه اروندرود در خلیج فارس تماماً در دامنه‌های غربی رشته کوه زاگرس امتداد یافته است. با توجه به وضعیت تئوپوگرافیکی منطقه‌ای که خط مرزی در آن امتداد دارد، تقریباً کل آب‌های جاری از خضط رأس ارتفاعات زاگرس به سمت غرب جریان یافته و وارد خاک عراق می‌شود. بر این اساس، ایران به واسطه موقعیت جغرافیایی نسبت به عراق هیدروژومون (بالادست) بوده و سالانه حدود ۷ میلیارد مترمکعب آب از طریق رودخانه‌های مرزی وارد عراق می‌شود. البته موقعیت هیدروژومون (بالادست) ایران به دلیل واقع شدن باتلاق هورالمظیم و هورالهبویه در غرب خوزستان و عبور خط مرزی از خط تالسوگ در اروندرود و به موقعیت پایین‌دستی تبدیل می‌شود.

رودخانه‌های فرامرزی میان ایران و ترکیه؛ عمده‌ترین مناقشاتی که ممکن است در آینده در رابطه عراق و ترکیه تحت تأثیر حوضه بزرگ دجله و فرات و حوضه آبریز خلیج فارس است که کشورهای ترکیه، عراق، سوریه و ایران را شامل می‌شود. تمامی رودخانه‌های فرامرزی ایران در غرب و جنوب غربی به استثناء کارون، بخشی از حوضه رود فرات متعلق به حوضه آبریز بزرگ دجله به شمار می‌روند؛ به گونه‌ای که ۲۱/۷ درصد از حجم آب رودخانه دجله از طریق رودخانه‌های فرامرزی ایران تأمین می‌شود. رود کارون آب خود را به اروندرود نیز می‌کند و خود از به هم پیوستن دجله و فرات تشکیل می‌شود. رود کارون را هم می‌توان بخشی از آن رودخانه عمده فرامرزی ایران است که در شمال غربی ایران جاری بوده و مرزهای بین‌المللی اصلی جمهوری اسلامی ایران برای جمهوری آذربایجان و ارمنستان در امتداد آن واقع شده است. رودخانه ارس نقش مهمی در حیات

با بررسی اسناد و مدارک موجود و مقایسه آنها با تعریف بین‌المللی از آبراه‌های بین‌المللی، از میان حدود ۵ هزار رودخانه جاری در داخل و آب، مشکل دسترسی مردم به آب آشامیدنی سالم آن هم برای ساعت‌ها مانع از کمک باران‌ها می‌شود؛ و خروجی به ششمار می‌آیند. برخی از این رودخانه‌ها به طور مستقیم وارد قلمرو کشور کاهش بارش‌ها، دولت‌های ورشکسته و… تأثیر جدی بر دسترسی مردم به آب آشامیدنی سالم دارد؛ اما واقعیت آن است که تغییرات تدریجی، اما پیوسته در وضعیت دمای کره زمین موجب ایجاد اختلال در سیستم موزائیک(۵۲/۷ درصد از مردم به خدمات اولیه آب دسترسی ندارند)، اوگاندا (۶۷/۱ درصد از مردم خدمات اولیه آب ندارند)، و… با فقر شدید آبی مواجه هستند که رفته رفته نیز بر تعداد کشورهای دچار تنش آبی

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

آب به عنوان یک حربه و عامل سنستلما مطرح بوده است. بارش کم و نامنظم، سرچشمه گرفتار آب‌های زیرزمینی در مناطق جنوب و شرقی ترکیه، سوریه و نژاده‌ها و قومیت‌ها و وجود مرزهای نامشخص بر تنش‌های منطقه آذربایجان و ارمنستان در امتداد آن واقع شده که نواص تالف، مدیر طرح‌های آبی خاورمیانه

اقتصادی و به ویژه کشاورزی بی‌ارمون خود ایفا می‌کند. شاخه اصلی ارس در ترکیه و از کوه بین سرچشمه گرفته و به سوی ترکمنستان و جلگه ترکمنستان جاری می‌شوند. در این میان رود سومبار به عنوان یکی از شاخصه‌های رودخانه پس از طی یک مسیر پرپیچ و خم در قلمرو ترکیه وارد دشت اسیرون در جمهوری ارمنستان می‌شود. شاخه دیگر ارس از کوه واردنیسکی در قفقاز سرچشمه می‌گیرد. این دو شاخه درمکانی مرزهای بین‌المللی کشور در امتداد رودهای رودخانه کلات چای، رودخانه فرسو، رودخانه ارچسگان، رودخانه لایسن، رودخانه زنگانلو، رودخانه درونگی، رودخانه فیروزه و رودخانه فرامرزی ۱۸۳۰ کیلومتر محاسبه شده است. خدمات اولیه آب دسترسی ندارند)، نجر(۵۲/۷ درصد از مردم به خدمات اولیه آب دسترسی ندارند)، اتوبوسی(۶۰/۹ درصد مردم خدمات اولیه آب ندارند)، اوگاندا (۶۷/۱ درصد از مردم خدمات اولیه آب ندارند)، و… با فقر شدید آبی مواجه هستند که رفته رفته نیز بر تعداد کشورهای دچار تنش آبی

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال، قطب جنوب و یخچال‌های کوهستان، در چند دهه اخیر برخی از صنایع آب‌بدر در مکان‌هایی که با کمبود آب مواجه است، ساخته شده است که استان‌های مرکزی کشورمان از این موضوع بیشترین آسیب را دیدن‌اند. پیشنهاد می‌شود به جای صنایع آب‌بر، به صنایع شیمیایی (متاسفانه در دارد، احداث شود)، ع‌جلوگیری از آلودگی آب‌های زیرزمینی سطحی با تصفیه پساب‌های صنعتی،
۷- جدایی آب شرب و خانگی از سایر مصارف در شهرها،
۸- از خط استوا و قطب شمال، به صورت شهری،
۹- استفاده از روبرووست، میانگین بارش شده در مصارف شهری غیر شرب و کشاورزی،
۱۰- اصلاح الگوی مصرف و سرانه مصرف آب،
۱۱- بزرگ‌ساز کارگاه‌های آموزشی به‌منظور افزایش آگاهی شهروندان از مسائل آب و… صورت گیرد.

افزوده می‌شود. بنابراین با شدت گرفتن تغییرات اقلیمی و کمبود بارش و تغییر در نحوه استفاده از منابع آب می‌پردازند. حمل‌سطل‌های آب‌کثف است؛ از این رو طبق پیش‌بینی کارشناسان جدی بودن بحران آب در خاورمیانه به گونه‌ای است که در ۱۱ سال آینده بسیاری از کشورهای قادر نخواهند شد تا آب مورد نیاز کشاورزی، صنعتی، آشامیدنی و دیگر مصارف خود را تأمین کنند. در وضعیت فعلی و حتی مردم عادی نیز بیش از گذشته آب دارند که آن هستند. طبق گزارش سازمان پونسکو در سال ۲۰۱۲، تنها کمتر از یک درصد کل منابع آب کره زمین شیرین است و حدود ۶۳ درصد از کل منابع آب شیرین به صورت یخ در یخچال‌های قطب شمال،



ارمغان قانون اساسی

سید مهدی حسینی  
مورخ و پژوهشگر



«قانون اساسی» مهم‌ترین سند حقوقی-سیاسی یک کشور است که در آن وظایف و اختیارات زمامداران از یک سو و حقوق و تکالیف مردم از سوی دیگر تبیین می‌شود. به عبارتی، قانون اساسی سازمان و ساختار قدرت سیاسی نظام جمهوری اسلامی را تعیین و تعریف کرده است. در اینجا منظور از ساختار، سازمان‌بندی و تشکیلات موجود کشور است. ساختار حکومت شامل قوای سه‌گانه اعم از قوه مقننه، قوه مجریه (ریاست‌جمهوری، وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی و غیره)، قوه قضائیه (دادگاه‌ها و تشکیلات قضایی) و دیگر نهادهای اعمال‌کننده و حاکمیت است. برای اینکه معلوم شود در ساختار حکومت کشور که از مسائل بنیادین هر کشوری است، قدرت قوه مقننه چگونه اعمال می‌شود و ترکیب و ساختار آن مثلاً تک مجلسی یا دو مجلسی، چگونه است. یا انجام داده شدن وظایف قوه مجریه چگونه بوده و ترکیب آن به چه نحو است، یک رکنی، یعنی فقط ریاست‌جمهوری یا نخست‌وزیر است یا دو رکنی، یعنی رئیس‌جمهور به عنوان رئیس مملکت و نخست‌وزیری به عنوان رئیس حکومت یا دولت یا اینکه قوه قضائیه دارای چه تشکیلات و ساختاری است. بنابراین قانون اساسی جمهوری اسلامی که تصویب شد و به فراتر از گذشته، به این معنا بود که سازمان و ساختار قدرت سیاسی نظام جمهوری اسلامی ترسیم شده و به موجب آن، ثبات سیاسی در کشور ایجاد خواهد شد. علاوه بر این، قانون اساسی دستاورد بزرگ دیگری هم به ارمغان آورد و جامعه ایرانی را شکل واحدی داد. معمولاً جامعه انسانی هر کشوری دارای اقوام گوناگون و ادیان مختلف و نژاد و زبان‌های متعددی است که برای متحد کردن و دوری از اختلافات و حاشیه‌سازي‌ها، قانون اساسی می‌تواند مینا و محور همگرایی و انسجام باشد. قانون اساسی حقوق همه اقوام را به رسمیت شناخته و حدود آن را معین می‌کند. به عبارتی، قانون اساسی اصلی‌ترین نماد هم‌گرایی و همبستگی تلقی می‌شود و این تضمین در قالب قانون اساسی قابل اعمال است و زمینه‌های تشکیل جامعه‌ای واحد و هماهنگ را فراهم می‌آورد و از هر گونه اختلاف و تنش آفرینی پیش‌گیری می‌کند. قانون اساسی جمهوری اسلامی همین که با رفاندوم مردمی تأیید شد، خیلی صریح تکلیف جریان‌های ضد انقلاب مسلح را روشن کرد و ضریب امنیتی را بالا برد و بسیار از نهادهای نظامی-امنیتی و نیروهای مسلح کشور تعیین تکلیف شدند. گروه‌ها و احزاب سیاسی الزاماً باید سلاح‌هایشان را به نهادهای قانونی تحول می‌دادند، هر چند عملاً در برابر اجرای قانون مقاومت‌های فراوانی صورت گرفت و تا مدت‌ها همچنان گروه‌های مخالف امام و قانون از تحویل سلاح خودداری می‌کردند. یکی از دستاوردهای مهم تصویب قانون اساسی، تعیین تکلیف حدود آزادی‌های سیاسی-اجتماعی بود. بعد از انقلاب تشکیلاتی سیاسی-اجتماعی گوناگونی شکل گرفته و هر یک مطبوعاتی داشتند و هیچ قانون مشخصی برای فعالیت آنان نداشت، تصویب قانون اساسی تعیین تکلیف آزادی بود و شعار «آزادی به شرط قانون» در فضای سیاسی کشور رایج شد. در این شرایط بود که حضرت امام(ره) در دفاع از قانون اساسی فرمودند: «معیار در اعمال نهادها، قانون اساسی است و تخلف از آن برای هیچ‌کس، چه متصدیان امور کشوری و لشکری و چه اشخاص عادی جایز نیست.»

# نوهم پیروزی

## انتخابات ریاست‌جمهوری دهم و صف‌آرایی جریان‌های سیاسی - ۱۲

### مهدی سعیدی

دبیر گروه تاریخ

جمعه پرشور ۲۲ خردادماه را می‌توان یکی از باشکوه‌ترین روزهای ملت ایران دانست که حضور چهل میلیونی مردم در انتخابات در آستانه دهه چهارم انقلاب اسلامی از عظمت مردمی‌ترین انقلاب تاریخ بشریت خبر می‌داد، در حالی که به نظر می‌رسید فردای انتخابات، سراسر ایران باید منظر شکل‌گیری فضای شاد و پرشور ناشی از خلق این صحنه تاریخی باشد، متأسفانه حادثه‌ای به وقوع پیوست که تا حدی توانست این جشن شادمانی بزرگ را تحت‌الشعاع قرار دهد و کام‌ملت را تلخ کند. جریان مدعی قانون، که منطقاً باید به نتایج انتخابات قانونی کشور پایبند بود، بلوایی آفرید که از آن با عنوان «فتنه عمیق» یاد شده است.

اولین گام در برنامه تبلیغی جریان دوم خرداد هنگام برگزاری انتخابات، ایجاد یک جنگ روانی و اعلام زود هنگام پیروزی در انتخابات بود. در این میان، پایگاه‌های خبری متعدد این جریان همزمان به درج اخباری مبنی بر پیش افتادن موسوی در انتخابات مشغول شدند. برای نمونه، یکی از پایگاه‌های خبری همسو با این جریان در مطلبی با عنوان «آرای خاموش به صحنه آمدند» می‌نویسد: «مشاهدات و گفت‌وگوی خبرنگار ایلنا با برخی از رأی‌دهندگان حاکی از آن است که بسیاری از کسانی که پس از انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۳۷۶ در انتخابات شرکت نکرده‌اند و به رأی خاموش تبدیل شده بودند، پس از هشت سال در انتخابات شرکت می‌کنند. بر اساس این گزارش پیش‌بینی می‌شود نتیجه انتخابات در مناطق حومه شهر تهران بر خلاف برخی پیش‌بینی‌ها که از رأی مطلوب کاندیدای خاصی حکایت می‌کرد، کاملاً به نفع کاندیدای دیگری رقم بخورد.»

آقای هاشمی‌رفسنجانی نیز به‌طور ابهام‌آمیز، دغدغه خود را درباره سلامت انتخابات اعلام کرد و هنگام رأی دادن گفت: «بسیار مهم است که

این انتخابات به گونه‌ای برگزار شود که هیچ‌کس نتواند شبهه‌افکنی کند و همه بپذیرند آنچه که از صندوق بیرون می‌آید، همان باشد که مردم رأی دادند.»

عفت مرعشی، همسر آقای هاشمی نیز پس از اینکه رأی خود را به صندوق انداخت، خطاب به مردم و خبرنگاران گفت: «شما شاهد هستید که من در رأی خود نام میرحسین موسوی را نوشتم و امیدوارم که تقلبی صورت نگیرد که اگر این اتفاق بیفتد، من در پل صراط از آنها نخواهم گذشت.» وی سپس با جمله به دکتر احمدی‌نژاد گفت: «امیدوارم احمدی‌نژاد و دوستان خوارش از مردم پاسخ دریافت کنند.» مرعشی ادعا کرد: «اگر تقلب نشود، موسوی رئیس‌جمهور می‌شود؛ ولی خدا نکند تقلب کنند که اگر این‌گونه شود، مردم به خیابان‌ها می‌آیند و اعتراض می‌کنند!»

حتی فضا به گونه‌ای بود که موسوی پیشاپیش، خود را پیروز انتخابات دانست و در شب جمعه (۱۳۸۸/۳/۲۲) چنین بیانیه‌ای صادر کرد:

«به نام خدا... مردم شریف ایران! ضمن تشکر از حضور پرشور و استقبال گسترده شما از انتخابات ریاست‌جمهوری، به اطلاع می‌رساند طبق گزارش‌ها و مستندات واصله علی‌رغم تخلفات و کارشکنی‌های متعدد و نارسایی‌های گسترده، مستندات واصله حاکی از آن است که رأی اکثریت قاطع مردم، متوجه این خدمت‌گزارشان بوده است. از مسئولان امر می‌خواهم در شمارش آرا نهایت دقت را بنمایند و اعلام می‌کنم در غیر این صورت، از همه امکانات قانونی برای احقاق حقوق حقه ملت ایران اقدام خواهم کرد. همین‌جا فرصت را مغتنم می‌شمارم و از ملت شریف ایران می‌خواهم آماده برگزاری جشن پیروزی در شامگاه میلاد بانوی دو عالم حضرت فاطمه‌زهرا (س) باشند.»

اما نتایج اعلام شده از سوی ستاد انتخابات کشور، از حقیقتی دیگر حکایتی داشت و از شکل‌گیری حماسه‌ای باشکوه و بی‌نظیر خبر می‌داد که با حضور حدود چهل میلیون نفر و

اردوگاه دوم خرداد را چنین توصیف می‌کند: «دیشب اما شب تلخ شوکاوری شد. خبرها، مثل چهار سال پیش با اعلام زودرس خبرگزاری فارس و کیهان شکل گرفت. اول باور کردنی نبود. کم‌کم که خبرها جلو رفت، خبرها داشت مثل یک کوه سنگین در برابر چشم کسانی که دیده بودند واقعتاً این نیست، رسمی می‌شد... این بار مسئله خیلی مهم‌تر از تقلب بود. خیلی‌ها اسم آن را کودتای سفید می‌گذارند. با ستادهای مختلف در تماس بودم. مگر می‌شد خوباید؟ دو بار رفتم پیش آقای کروبی یک بارش ساعت ۲ بامداد بود. با دوستان مختلف در ستاد آقای موسوی صحبت می‌کردم. همه شوک بودند. هر وقت فرصت می‌کردم به فیس بوک و فرندهای نگران آنجاسر می‌زدم. دوستانی که این بار انتخاب کرده بودند و نتایج را می‌دیدند و داشتند ذق می‌کردند، می‌خواستند حرف‌های امیدوارکننده بزنم. من هم از این خبرها نداشتم. شرایط سختی بود.»

خروج از کما، سرآغاز اقدامات غیرقانونی بود که با هدف زیر سؤال بردن انتخابات طراحی شده بود.



مشارکت ۸۵ درصدی شکل گرفته بود و پیروز این میدان (محمود احمدی‌نژاد) با رأی ۲۴/۵ میلیونی بود. این آمار نشان داد، تمامی ادعاهای ستاد جنگ روانی میرحسین موسوی کوبیدن بر طبل توخالی بود و نامزد مورد علاقه آنها اعتباری بسیار کمتر از آنچه ادعا می‌شد در میان مردم دارد. رأی‌گیری ایسن انتخابات در ۲۲ خردادماه ساعت ۸ صبح شروع و تا پاسی از شب تمدید شد. رأی موسوی بیشتر از ۱۳ میلیون و ۲۰۰ هزار نشد که ۳۳/۷۵ درصد کلاً آرا بود و اختلافی ۱۱ میلیونی با رقیب داشت. محسن رضایی در جایگاه سوم قرار گرفت و توانست تنها ۶۷۸ هزار رأی که معادل ۱/۷۳ درصد آرا بود، کسب کند. در پایان صف نیز مهدی کروبی قرار گرفته بود که کمتر از یک درصد آرا برابر با ۳۳۳ هزار رأی کسب کرده بود و آرایش حتی از آرای باطله که برابر با ۴۰۹ هزار بود نیز کمتر بود!

اخبار اعلام شده، ستاد جنگ روانی دوم خرداد را برای لحظاتی به کما برده بود. محمدعلی ابطی، مشاور برجسته خاتمی و به‌ظاهر حامی ایسن روزهای کروبی، در وبلاگش، وضعیت

### دهلیز

## سهام‌داران رانت‌خوار

مروری بر مفاسد دربار رژیم دیکتاتور پهلوی



ثروت خاندان پهلوی که همگی از راه نامشروع کسب شده بود، آنقدر بی‌حساب و کتاب بود که هر یک از خاندان پادشاهی در حوزه‌های گوناگون سرمایه‌گذاری کرده و درآمدهای شخصی برای خود ردیف کرده بودند. نتیجه این اقدامات انباشت بیش از پیش سرمایه‌ای بود که آنان را به بزرگ‌ترین سرمایه‌داران این کشور تبدیل کرده بود. فعالیت اقتصادی خاندان پهلوی حد و حصری نداشت و آنان در هر زمینه سودآوری حضور داشتند و با استفاده از رانت خانوادگی در هر فعالیت اقتصادی صاحب سهم بودند. این فساد حالت اپیدمی گرفته بود و کسی در دربار نبود که مشغول بیزینس و فعالیت اقتصادی بر خاسته از رانت نباشد. طبیعی است که محصول چنین ویژه‌خواری‌ای، محرومیتی بود که برای جامعه ایجاد می‌شد و فاصله طبقاتی که روز به روز افزون می‌شد و همسین عوامل حکومت پهلوی را در سرانحسی سقوط قرار داد. جلال اندرمانی‌زاده و مختار حیدری، نویسندگان کتاب «پهلوی‌ها» (خاندان پهلوی به روایت اسناد) در جلد دوم کتاب‌شان که در



مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران انتشار یافته است، توضیح مختصری از اوضاع اقتصادی محمدرضا پهلوی، برادر شاه ارائه کرده‌اند که می‌تواند مؤیدی بر توضیحات فوق باشد. نویسنده شرح می‌دهد:

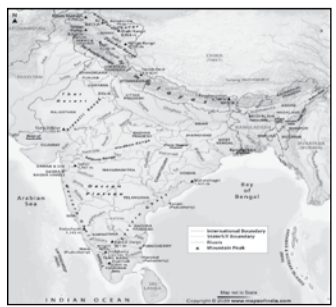
### حافظه

## حکومت مسلمانان

نگاهی به حضور مسلمانان در هند

روزی آورد، وی نخستین حمله خود را در سال ۳۹۲ هجری (۱۰۰۱ میلادی) از شهر غزنه آغاز کرد و پس از آن نیز با حملات و فتوحات پی در پی، قسمت بزرگی از هند را از طرف مغرب و شمال و جنوب غربی-به قلمرو حکومت خویش افزود.

پس از چندی، حکومت غوریان بر ویرانه‌های حکومت غزنویان بنا شد و دنباله فتوحات قبلی را به همان وضع گرفت، و بالاخره در سال ۵۸۹ هـ (۱۱۹۳ میلادی) یکی از بردگان غوری، به نام قطب‌الدین ایبک، دهلی را فتح کرد و خود به استقلال، به حکومت پرداخت و آن شهر را پایتخت خویش قرار داد. از آن تاریخ، حکومت‌های مسلمان، یکی پس از دیگری زمام امور هند را به دست گرفته و همگی دهلی را پایتخت خویش قرار دادند. تا اینکه در سال ۹۳۲ هـ (۱۵۲۶ م) حکومت تیموریان (با مغولان) تأسیس شد و درخشان‌ترین دوره‌های حکومت اسلامی هند به وجود آمد.



شبه‌قاره هند یکی از قدیمی‌ترین تمدن‌های بشری را در خود جای داده است. سرزمینی با تاریخی پر ماجرا که حاکمان مختلف با باورهای و اندیشه‌های گوناگونی را بر خود دیده و هر یک سرنواستی را برای مردمان این سرزمین رقم زده‌اند.

در روزگار خلفای راشدین بود که دروازه‌های هند، به روی اسلام گشوده شد. وسایل نفوذ اسلام در هند، گاه بازرگانان بودند و گاه یورش‌های نظامی کوچکی به وسیله خلفا اداره و رهبری می‌شد. در دوران حکومت بنی‌امیه این حملات نظامی، شکل جدی‌تری به خود گرفت و از همه معروف‌تر، حمله‌ای بود که تحت فرماندهی محمدبن قاسم و به اشاره و دستور عمویش حجاج‌بن یوسف ثقفی-استاندار عراق-انجام یافت و چون موفقیت و پیروزی شایانی کسب کرده بود، توانست راه را برای تسلط امویان-و سپس عباسیان- بر بخش بزرگی از هند بگشاید. این حمله در حقیقت، طلیعه حکومت مسلمانان در هند بود.

بعدها که دستگاه خلافت عباسیان رو به ضعف نهاد، نفوذ آنان در هند نیز روز به روز کاسته شد؛ کم‌کم امرای داخلی سر بلند کردند و هر یک در گوشه‌ای علم استقلال برافراشتند و نفوذ خلفا جز در دو قسمت غربی هند، یعنی سرزمین سند که پاکستان را تشکیل می‌دهد، بر جای نماند.

به این ترتیب، تا زمانی پس از آن، حملات مسلمان به هند موقوف شد تا آنکه که محمود غزنوی به نام جهاد بابت پرستان، به آن سرزمین

# جامعه کوتاه‌مدت و مسئله آب



مصطفی قربانی

کارشناس سیاسی

از جمله مباحثی که در تحلیل جامعه ایران و چرایی توسعه‌نیافتگی و برخی ویژگی‌های آن مطرح می‌شود، بحث «جامعه کوتاه‌مدت» است. به زبان ساده، مفهوم یا نظریه جامعه کوتاه‌مدت بر این امر دلالت دارد که جامعه ایرانی، افق‌مند نیست و در مواجهه با مسائل و موضوعات مختلف، بیشتر به وضع موجود و وضعیت روزمره توجه دارد تا به آینده و افق‌های پیش‌رو. بر این اساس، این جامعه در زندگی روزمره خود به تبعات اقداماتش چندان نمی‌اندیشد و مهم‌ترین امر برای آن، تأمین ملزومات و مایحتاج زمان حاضر است.

مبتنی بر این ویژگی، در این جامعه، با بحران‌ها هم به صورت کوتاه‌مدت مواجهه صورت می‌گیرد. برآیند این وضعیت، از بین رفتن امکان توسعه پایدار است؛ به این معنا که در اینگونه جوامع، چون افق‌مندی ضعیف است و به تبعات اقدامات توجه چندانی نمی‌شود، در نهایت منابع مختلف و محیط زیست مورد بهره‌برداری بی‌ضابطه قرار می‌گیرد که نتیجه آن، رخ دادن بحران‌های زیست‌محیطی است.

در همین راستا باید اشاره کرد که حاکمیت ذهنیت کوتاه‌مدت سبب شده است، این تصور شکل بگیرد که ایران از طریق ارتباط با کشورهای توسعه‌یافته نیز به راحتی و در اندک زمانی می‌تواند به توسعه برسد یا اینکه وقتی درباره توسعه و پیشرفت بحث می‌شود، به دلیل کوتاه‌مدت‌نگری، عمدتاً از این نکته مهم غفلت می‌شود که کشورهای دیگر، اولاً با مصائب فراوان و زحمت‌های مکرر (کار مداوم و پرزحمت) و ثانیاً در یک بازه بلندمدت به توسعه رسیده‌اند.

در واقع، کوتاه‌مدت‌نگری سبب شده است میوه توسعه را ببینیم و خواهان آن باشیم، اما به ریشه‌ها و بنیان‌های آن، که زحمت، تلاش، مجاهدت و البته تداوم است، بی‌توجه باشیم.

## کوتاه‌مدتی در تنش آبی

باتوجه به آنچه گفته شد، تنش‌های آبی اخیر در اصفهان و برخی نقاط دیگر کشور، اگرچه معلول عوامل گوناگونی چون کمبود بارش، توسعه نامناسب صنایع در نقاط مختلف کشور؛ به معنای رعایت نکردن پایش سرزمینی در احداث و توسعه صنایع در کشور و... است، اما در اصل و اساس می‌تواند در کوتاه‌مدتی و نداشتن افق‌مندی در تصمیم‌گیری‌ها و بهره‌برداری از منابع آبی کشور ریشه داشته باشد. در ارتباط با مسئله آب در حوضه آبریز زاینده‌رود، این کوتاه‌مدتی حداقل دو وجه یا بُعد مهم دارد:

۱- کوتاه‌مدتی در سیاست‌گذاری توسعه صنعتی: بر این اساس، صنایع آب‌بَر در نقاطی احداث شده‌اند که اتفاقاً به لحاظ داشتن منابع آبی، جزء نقاط کم‌آب و فقیر به شمار می‌آیند. برای نمونه، می‌توان به احداث صنایع فولاد در اصفهان یا صنایع کاشی و سرامیک در یزد اشاره کرد. البته اگر عوامل دست‌اندرکاران این اقدامات به اثرات و پیامدهای دخالت‌های غیرکاشی‌سازی خود در این حوزه دقت می‌کردند و متوجه می‌شدند که احداث صنایع آب‌بَر در نقاط کویری کشور چه تبعات زیست‌محیطی در پی خواهد داشت، به اینگونه اقدامات دست نمی‌زدند. با این حال، چرا با وجود تبعات داشتن، این اقدامات صورت گرفته است؟ دلیل این موضوع این است که در نگاه دستگاه‌های تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز افق‌مندی ضعیف است و آنها به جای درک همه‌جانبه و

جامع مسائل و موضوعات و پیامدهای آنها، بیشتر ترجیح می‌دهند به صورت پانسمانی، مُسکنی و آرام‌بخشی با مسائل مواجه شوند. ۲- کوتاه‌مدتی در بهره‌برداری از منابع: متأثر از ویژگی‌های کوتاه‌مدت‌نگری که اتفاقاً در جامعه هم تعمیم و تعمیق یافته است، در ذهنیت عامه اساساً توجه چندانی به پیامدهای رفتارها وجود ندارد. برای نمونه، به ایران که حدود ۸۵ میلیون نفر جمعیت دارد، به اندازه چین که حدود یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون نفر جمعیت دارد، گاز خانگی مصرف می‌شود. امسال شدت مصرف گاز در کشور به حدی بالاست که از هم‌اکنون هشدارها نسبت به قطع گاز در زمستان شروع شده است. این در حالی است که با اندکی صرفه‌جویی یا بهره‌برداری بهینه از این نعمت خداداد می‌توان مانع از قطع گاز در روزهای آتی شد، اما به نظر می‌رسد این هشدارها چندان تأثیری ندارد.

یا اینکه در فصل تابستان، به دلیل کمبود برق، پیوسته مسئولان خواهش می‌کردند که اگر در هر خانه‌ای یک لامپ اضافی خاموش شود، ما مجبور نمی‌شویم برق مصرفی خانواده‌ها را قطع کنیم. با وجود این، به دلایلی و از جمله بی‌توجهی به صرفه‌جویی حداقلی در مصرف برق، دیدیم که تابستان امسال، از سر ناچاری، برق مناطق مختلف کشور قطع می‌شد.

رشد مصرف‌گرایی و تجربه لذت مصرف اگر چه به اقتضای توسعه سطح رفاه در کشور طبیعی به نظر می‌رسد، اما وقتی مواجهه با آن



به صورت کوتاه‌مدت باشد، قابل کنترل نیست، به گونه‌ای که برای جبران کمبود برق مجبوریم برق را قطع کنیم؛ یعنی حتی در شرایط حاد هم مصرف‌کننده توجهی به پیامدهای رفتارهای مصرفی‌اش ندارد؛ پیامدهایی که هم‌اکنون بروز و ظهور یافته و در حال دست و پنجه نرم کردن با آنها هستیم.

در ارتباط با مسئله آب در حوضه آبریز زاینده‌رود این کوتاه‌مدتی در بهره‌برداری از منابع نیز به گونه دیگری به چشم می‌خورد، به گونه‌ای که با وجود هشدارهای مسئولان مبنی بر کشت نکردن محصولات آبیاری چون برنج، اما متأسفانه بررسی الگوی کشت در این حوضه آبریز نشان می‌دهد کشت برنج جزء کشت‌های پرطرفدار در این حوضه است. این در حالی است که فارغ از کمبود بارش‌های سال گذشته، اساساً این حوضه جزء حوضه‌های پر بارش نیست و کشت برنج در آن، تناسبی با وضعیت منابع آبی‌اش ندارد. به نظر می‌رسد، حاکمیت کوتاه‌مدتی و عدم‌افق‌نگری در این حوزه نیز در وقوع بحران بی‌تأثیر نیست؛ به این ترتیب فلان شهروند می‌خواهد از منابع آب بهره‌برداری کند (آن هم به هر نحوی که مایل است)، اما توجه نمی‌کند که شیوه بهره‌برداری وی از منابع، به از بین رفتن آن منابع در بلندمدت منجر می‌شود و او در آینده دیگر نمی‌تواند از آنها استفاده کند.

با توجه به آنچه گفته شد، کوتاه‌مدت‌نگری در مواجهه با مسائل و موضوعات مختلف، یک مسئله ذهنی و فرهنگی است که به درجه‌های مختلف نزد افراد، شهروندان و مسئولان مختلف وجود دارد. با این حال، این رسالت نخبگان و مسئولان است تا در افق میان‌مدت، با آگاهی بخشی به جامعه نسبت به بحران‌های زیست‌محیطی، بهره‌برداری بی‌رویه از منابع کشور را کنترل کنند. در عین حال، با گفتمان‌سازی باید تلاش شود تا در هرگونه اقدام عمرانی و غیرعمرانی، اعم از صنعتی، کشاورزی و...، به آمایش سرزمینی و پیوست‌های زیست‌محیطی توجه کافی و وافی صورت گیرد؛ زیرا در صورت بی‌توجهی به این موضوع مهم، امکان زیست پایدار در معرض تهدید قرار می‌گیرد.

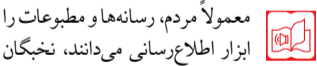
## آفاق

### چهره پنهان سیاست - ۲۳

## اسب تروای مدرن

### سیامک باقری

دکترای علوم سیاسی



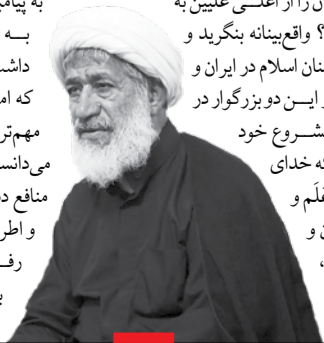
معمولاً مردم، رسانه‌ها و مطبوعات را ابزار اطلاع‌رسانی می‌دانند، نخبگان سیاسی آن را رکن چهارم دموکراسی و جامعه‌شناسان آن را وسیله بسیار مهم و تأثیرگذار بر نگرش‌ها، ارزش‌ها و فرهنگ‌پذیری تلقی می‌کنند. این برداشت، بر کارکردهای اصلی رسانه دلالت دارد. وقتی به تاریخ رابطه سازمان‌های اطلاعاتی با رسانه‌ها و مطبوعات نگاه می‌کنیم، شاهد کارکردهای ثانویه‌ای هستیم که آنها را به جای سربازان سد نفوذ نظام سلطه و استبداد به سربازان پروژه نفوذ تبدیل کرده است؛ به گونه‌ای که تاریخ ملت‌ها فراوان از این نوع رسانه‌های ضد ملی به خود دیده است. براساس این کارویژه، رسانه‌ها و مطبوعات را به منزله سلاخی برای نبرد اطلاعاتی و اسب تروای مدرن در نفوذ، جریان‌سازی و براندازی نرم به‌کار می‌برند. در این زمینه خاخام یهودی «ارایی راشورن» گفته بود «در حالی که تسلط بر طلا قدرت اول ما از طریق سلطه بر جهان می‌باشد، دومین وسیله ما باید تسلط بر مطبوعات جهانی باشد. خبر، اسلحه‌ای است تبلیغاتی که خبرگزاری‌ها آن را ذخیره می‌کنند و مطبوعات، سربازانی هستند که این سلاح‌ها را به سوی خوانندگان خود شلیک می‌کنند.» (دعوتی،

### فراز و فرود محمود امجد - بخش پایانی

## مراقبت از عاقبت بخیری



محمود امجد بعد از اعدام روح‌الله زهم، گرداننده پایگاه ضدانقلابی «آمدنیوز» در اظهارنظری عجیب و ناجوانمردانه وی را شهید خطاب کرده و انتقاداتی را به دو علمدار شیعه در عصر حاضر، یعنی حضرت آیت‌الله سیستانی و امام‌خامنه‌ای روا داشت که همه را حیرت‌زده کرد. به کار بردن واژه مقدس شهید و سوء استفاده سیاسی برای مقاصد باطل از سوی کسی که خود درس دین خوانده، در محضر علما تلمذ کرده و خود نیز مبلغ این شریعت بوده، بسی مایه تأسف بود و اعتراض خیلی‌ها از جمله برخی از اردمندان و دوستان قدیمی شیخ امجد را نیز به دنبال داشت. یکی از دوستان قدیمی وی در مورد اظهار نظر امجد درباره دو مرجع عالی قدر این چنین نوشت: «نام امام‌خامنه‌ای و آیت‌الله سیستانی (حفظهم‌الله) را جفاکارانه به‌زبان آوردید. با این خطای فاحش، شما دو علمدار امام زمان (عج)، مقام معظم‌رهبری در ایران و آیت‌الله سیستانی در عراق را نشانه رفته‌اید. یادتان هست منبرهای‌تان راجع به گناه زبان و میزان تأثیر آن که بسا یک کلمه، انسان را از اعلی‌علیین به اسفل‌السافلین می‌اندازد؟ واقع‌بینانه بنگرید و متصفانه بگویید، آیا دشمنان اسلام در ایران و عراق، سلسله بزرگتر از این دو بزرگوار در مقابل منافع و اهداف نامشروع خود سراغ دارند؟ آیا برای اینکه خدای ناخواسته سایه این دو عَلم و پرچم از سر ملت ایران و عراق کم شود، لحظه‌شماری نمی‌کنند؟



## سیاست نامه

### سیدمحمدکاظم یزدی- ۱۴

## قاعده نفی سیبل

### فتح‌الله پربشان

دبیر گروه اندیشه

با غور و تفحص علمی پیرامون قواعد فقه سیاسی در اندیشه سیدمحمدکاظم یزدی از اعظام و مراجع نجف در زمانه مشروطه، با چهار قاعده مصلحت، عدم ولایت، حرمت اعانه بر اثم و ظلم و قاعده تألیف قلوب آشنا شدیم. در این نوشته آخرین و از یک منظر مهم‌ترین قاعده فقه سیاسی در شیعه، یعنی قاعده «نفی سیبل» را بررسی می‌کنیم. اولین استفاده عملی سیدیزدی از این قاعده، در جریان جنبش تحریم کالاها خارجی و به طور کلی روابط سلطه‌آمیز اقتصادی با بیگانگان بود. اعلامیه سید در تأیید شرکت اسلامی اصفهان و توصیه‌های ایشان به عموم مسلمین مبنی بر اینکه «از خواب غفلت بیدار شوند و به تدریج رفع احتیاجات خود را از خارجه بنمایند و به تأییدات ربانیه از ذل فقر و احتیاج و تحمل عملگی کفار و تشمت در بلاد کفر ب‌رهند» همه حاکی از استفاده عملی وی از این قاعده است. مرحوم سیدیزدی با دغدغه‌ای ستودنی به استقلال اقتصادی مسلمین و ضرورت پرهیز از روابط سلطه‌آور با بیگانگان می‌اندیشید و معتقد بود: «در این زمان که ذول خارجه به انواع حیل رشته کسب و صنایع و تجارت که مایه عزت و منشأ ثروت است، از مسلمین ربوده و منحصر به خود نموده و مثل خون در مجاری عروق ایشان راسخ و نافذ شده و شغل اهل اسلام به تدریج منحصر به دلالی و بیع و شراء اجناس خارجه شده... مناسب است مسلمین از خواب غفلت بیدار شوند.»<sup>۱</sup> این جملات که گویی وضعیت امروز بیشتر کشورهای اسلامی و نوع مناسبات استعماری کشورهای قدرتمند غربی با آنها در زمینه اقتصاد را تصویر می‌کند، نشان‌دهنده این است که اولاً، سید از دسایس استعمار آگاه بوده است و ثانیاً، به اهمیت و نقش تولیدات داخلی برای برون‌رفت ملل مسلمان از مشکلات قائل بود.

سید یزدی از قاعده نفی سیبل در حوزه سیاست نیز استفاده کرده است؛ برای نمونه، در بحران مشروطه از خوف اینکه با آشوب، پای بیگانه به بهانه آرام کردن ناآرامی‌ها به کشور باز نشود، از حمایت انقلابیونی که در استقلال کشور و حفظ دین-به آنان اطمینان نداشت، خودداری کرد. او همانند شیخ شهید فضل‌الله دست بیگانه را در آستین برخی از عناصر می‌دید و نگران «مشروطه‌ای بود که قرار بود از دیگ پلو انگلیس بیرون آید». لذا در همان اوان، سید در نامه خود به حاج آقا حسین قمی، از علمای تهران می‌نویسد: «چنانچه این آشفتگی برقرار و زمانی پراکندگی به استمرار گذارد، واهمه آن است که طایفه بیگانه که زمانی به انتظار بازار آشفته‌اند، فرصت را غنیمت شمرانند خدای نخواست-این بقعه مبارکه ایران که از بین تمامی مملکت وسیعه الهی اختصاص به ایمان داشته، مانند هندوستان مایه اعتبار تاریخ و روزگار گردد.»<sup>۲</sup> پس از مشروطه رفتار عملی سید در نفی سیبل سیاسی را در خیزش و اعلام جهاد وی در جریان اشغال نظامی ایران و حمله نظامی انگلیس به عراق مشاهده می‌کنیم. بسا این آگاهی بود که سید در جریان مشروطه سکوت را اصیلح دانست و با اعلام نظر خود مبنی بر مشروطه مشروع از امضای مطلق مجلس خودداری کرد. منابع در دفتر نشریه موجود است.

### نکته گرام

**یوسف نوری، وزیر آموزش و پرورش:** معتمد با متخصصان فن در دانشگاه‌های علوم پزشکی مشورت کنیم، اگر آنها تأیید می‌کنند که کنکور خوب است، ادامه دهیم؛ اما اگر تأیید می‌کنند که به انسان ضرر می‌رساند، بیایم برای کنکور چاره بیندیشیم که زودتر آن را حذف کنیم، اما باید مراقب بود تا جایگزین کنکور از این بدتر نشود!

**حسن رحیمپور، عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی:** سیستمی که می‌تواند با فساد مبارزه کند و می‌کند، فساد سیستماتیک ندارد. «فساد در سیستم»، غیر از «فساد سیستم» است. اولی، قابل اصلاح است و دومی، نیست.

**پدرام شمیرانی، کاربر فضای مجازی:** یک کار خوبی که وزارت کشاورزی کرده، اینه که سامانه آنلاین زده واسه کالاهای اساسی که با همون قیمت مصوب به در خونه مردم برسونه. اینجوری باعث تنظیم بازار و قطع دست دلال‌ها میشه. یکی هم بود که معاون وزیر صمت‌های مافیای روغن داشت! اسمش چی بود؟

**فاطمه قاسم‌پور، نماینده مجلس:** اعتماد مردم یکی از پایه‌های اصلی قانون‌گذاری و شرط اثربخشی سیاست‌گذاری است. با ارجاع طرح حمایت از کاربران در فضای مجازی به مرکز پژوهش‌های مجلس به جهت توجه به منافع عمومی و مشورت با فعالان کسب‌وکارهای مجازی، طرح اصلاح خواهد شد.

**علیرضا گرانی، کاربر فضای مجازی:** متفقین کشورت را اشغال کنند؛ بی‌اجازه در کشورت کنفرانس برگزار کنند؛ راحت ندهند و خودت و ملت را تحقیر کنند... بعد به عنوان شاه دستور بدهی، ۳ خیابان در تهران به نام آنها!چرچیل، روزولت و استالین) نام‌گذاری شود! درستش این بود که در لغت‌نامه در تعریف کلمه بی‌غیرت می‌نوشتند: پهلوی...

**محمد ایمانی، فعال رسانه‌ای:** دولت محترم! لطفاً روند واردات واکسن کرونا، افزایش صادرات نفت، غیر نفتی و پتروشیمی، بازگرداندن درآمدهای ارزی از جمله ۵/۳ میلیارد دلار درآمد بلوکه، انعقاد قرارداد سوآپ گازی با ترکمنستان و آذربایجان، و... را متوقف کنید! این کار، آب گرفتن به بزرک برجام و FATF است. لطفاً «عشق غربگراها» را از ریخت نیندازید!

**احسان خاندوزی، وزیر اقتصاد:** به مرکز دادخواهی مالیاتی ابلاغ شد شکایتهای تولیدکنندگان درباره مالیات باید در کمتر از یک ماه به سرعت رسیدگی شود. نظارت وزارت اقتصاد بر روند شکایات مالیاتی هم از دیروز سامانه‌ای شد تا سفارش و توصیه در مسیر رسیدگی پرونده‌ها کاهش یابد. مسیر کاغذی حذف شد.

**سیدمسعود میرکاظمی، رئیس سازمان برنامه و بودجه:** کشور را معطل مذاکره نمی‌کنیم، براساس آمایش سرزمینی و ظرفیت‌های داخلی رشد هشت درصدی اقتصاد هدف گذاری شده، با توجه به رکود ناشی از عملکرد دولت قبیل و کنترل کرونا این هدف گذاری قابل تحقق است.

**سیدعلی موسوی، فعال رسانه‌ای:** در حوادث مخاطب تشنه خیر است. هر کس بتواند روایتی جذاب ارائه بدهد پیروز میدان است. چه روایتی جذاب‌تر از ساخت اخبار جعلی برای پیروزی در جنگ روایت‌ها.

# وب نسل سوم

اینترنت غیر متمرکز و حکمرانی حکومت‌ها

آمدند که بر پایه تعامل کاربران بسا یکدیگر و با فضای مجازی شکل گرفته بود. رفته رفته با کنار رفتن ارتباطات دایبل‌آپ و افزایش سرعت ارتباطی، توسعه وسایل هوشمند، مانند تلفن‌های همراه هوشمند... و وب ۲ به بلوغ خود رسید. وب ۳ نسل بعدی شبکه جهانی وب خواهد بود، جایی که کاربران در دنیای اینترنت زندگی خواهند کرد!تقریباً هر ۱۰ سال یک بار، اینترنت یک نسل عوض می‌کند و ما در حال رسیدن به زمان عوض شدن نسل آن هستیم. همانطور که در وب ۱ به وب ۲، از «استاتیک به داینامیک» ارتباطات یک سوه به ارتباطات تعاملی- گذر کردیم، در وب ۲ به وب ۳، «از داینامیک به غیر متمرکزسازی» گذر خواهیم کرد؛ اما غیر متمرکزسازی چیست؟ مفاهیم اولیه اینترنت و به طور کل، دنیای فناوری‌های دیجیتال، بر پایه متمرکزسازی شکل گرفته است؛ یعنی برای تمام فرآیندها و رخداد‌های درون شبکه نیازمند یک قانون‌گذار و یک خدمات‌دهنده تأییدکننده رخدادها هستیم تا کاربران بتوانند با یکدیگر ارتباط برقرار کنند. برای نمونه، وقتی می‌خواهید خرید اینترنتی انجام دهید، حتماً یک نهاد ناظر مانند بانک باید تأیید کند که شما در حساب‌تان پول است و این پول را می‌توانید برای خرید استفاده کنید، پول را انتقال داده‌اید، فروشنده شما پول را دریافت کرده است و... بسیاری از تأیید‌های دیگر که نیازمند یک نهاد واسط است. در واقع شما وابسته به یک واسطه هستید که

تمام فعالیت‌ها را نزد خود متمرکز می‌کند تا کاربرانش بتوانند سرویس دریافت کنند. در قبال این تمرکزسازی، غیر متمرکزسازی قرار می‌گیرد. در غیر متمرکزسازی که بنیان وب ۳ را ایجاد می‌کند، هیچ نهاد واسطی وجود ندارد، نه دولتی، نه حکومتی و نه قانون‌گذاری! ارتباطات مستقیم بین کاربران شکل می‌گیرد و داده‌ها دیگر تحت مالکیت شخصی نیست و همه از داده‌ها خبر دارند! اگر وب ۲ دنباله‌رو وب ۱ به حساب بیاید، وب ۳ مفهومی کاملاً متفاوت است. در وب ۳ کاربران در اینترنت تولیدکننده هستند.

حذف واسطه‌ها در وب ۳، به وسیله مفاهیمی، مانند بلاک‌چین و دفتر کل توزیع شده انجام می‌شود. بلاک‌چین یا زنجیره بلوکی، مفهومی در فناوری است که در آن رخداد‌های شبکه در اختیار همگان قرار دارد و هیچ تغییری بدون اینکه بقیه آن را تأیید کنند، قابل انجام نیست!در بلاک‌چین با حذف نهاد ناظر، شیوه‌ای ایجاد شده است که تأیید همگانی جایگزین تأیید ناظر شود. یکی از ویژگی‌های وب ۳ و غیر متمرکزسازی، افزایش امنیت است. برای نفوذ به یک شبکه توزیع شده غیر متمرکز، باید کل شبکه دستکاری شود و دیگر اینگونه نیست که یک تغییر جزئی، لطمات جبران‌ناپذیری ایجاد کند.

در وب ۳، قراردادهای هوشمند، پول رمزنگاری شده، نرم‌افزارهای متن باز، واقعیت مجازی، اینترنت اشیا و... به بلوغ خواهند رسید. در دنیای نسل سوم



وب، حتی هیچ نهاد ناظری برای قراردادها نیاز نیست و شرایط قرارداد به صورت هوشمند سنجیده می‌شود و طبق مراحل قرارداد و توافق قبلی، با کامل شدن هر مرحله، تراکنشی بین کاربران صورت می‌گیرد.

وب ۳ را می‌توان بستری برای هوش مصنوعی دانست، در وب ۳ هوش مصنوعی همه کاره خواهد بود!وب ۳ و غیر متمرکزسازی بر پایه جریان باز داده‌ها شکل می‌گیرد و داده، موتور هوش مصنوعی برای اعتلای آن است. هر جایی که داده زیاد باشد، هوش مصنوعی به بهترین شکل می‌تواند به کاربران کمک کند. در دنیسای امروز، نهادهای ناظر توانایی رسیدگی به تمام مسائل را ندارند، اما با استفاده از هوش مصنوعی می‌توان ناظری ایجاد کرد که هیچ بی‌قانونی‌ای رخ ندهد.

اما وب ۳، یک آرمان‌شهر نیست! مانند تمام فناوری‌ها معایبی هم دارد. افراد بدخواه همه جا حضور دارند؛ برای نمونه با انتشار داده‌های غلط در شبکه، مسیر یادگیری‌های ماشینی را می‌توان مختل کرد. می‌توان از روش‌های هوش مصنوعی برای هک و نفوذ استفاده کرد! اعتماد به اینکه قوانین موجود در شبکه به نفع همه کاربران خواهد بود یا نه، یکی از معایب وب ۳ است. وقتی نهادهای ناظر حذف می‌شوند، در صورت وقوع جرم به کجا باید شکایت کرد؟ و خیلی بیش از این موارد از چالش‌های وب ۳ است که برای آن باید دنبال راهکار بود.

مجتبی یگانه‌جو **نخبه جوان** مطرح کرد

# وجوب ارتقای هوش مصنوعی

#### معصومه شیری

خبرنگار

«**مجتبی یگانه‌جو**» نخبه ۲۸ ساله که در دیدار اخیر رهبر معظم انقلاب با استعداد‌های برتر کشور حضور داشت. پس از گذراندن دوره کارشناسی در دانشگاه امیرکبیر، به کشور کانادا رفته است و تحصیلات خود در زمینه هوش مصنوعی را تکمیل کرده است. وی برخلاف بسیاری از نخبگان که در کشورهای محل تحصیل خود ماندگار می‌شوند، برگشتن را ترجیح داده است تا بتواند کمکی به علم و فناوری کشور کند. درباره حضورش در دیدار با امام خاتمه‌ای و تأکید ایشان بر هوش مصنوعی، گفت‌وگویی را انجام داده که در اینجا بازنشر می‌شود.

**به نظر شما تأکید رهبر معظم انقلاب در زمینه هوش مصنوعی چه بازخوردی در جامعه خواهد داشت؟**

بعد از سخنان رهبر معظم انقلاب درباره اهمیت هوش مصنوعی به طرز عجیبی نسبت به ما اقبال ایجاد شد. صحبت کردن درباره هوش مصنوعی یک کار رسانه‌ای مهم بود. من در دیدار به این فکر می‌کردم که ای کاش ایشان درباره این موضوع صحبت کنند و از آنجایی که حضرت آقا در کار

رسانه سردمدار هستند و فرهنگ‌سازی می‌کنند، می‌دانستم این موضوع نه تنها در ایران، بلکه در دنیا بازتاب بسیار گسترده‌ای پیدا می‌کند. بعد که دقت کردم دیدم حضرت آقا هنگامی که داشتند کاغذ‌های یادداشت‌شان را چک می‌کردند، از میان یادداشت‌های‌شان یک کاغذ را بیرون آوردند که روی آن مطالبی درباره هوش مصنوعی نوشته بودند. بعد از اینکه راجع به هوش مصنوعی صحبت کردند، حقیقتاً بسیار خوشحال شدم. اینکه رهبر ایران در سخنرانی خود به هوش مصنوعی اشاره کند، یک کار رسانه‌ای بسیار بزرگ است که خیلی اتفاق خوب و دلچسپی بود. چیزی که من به عینه دیدم این بود که سخنرانی ایشان در زمینه هوش مصنوعی نگاه‌ها نسبت به ایران را متفاوت کرد و بازتاب بین‌المللی گسترده‌ای داشت.

**سخنان رهبر معظم انقلاب چه کمکی به محققان خواهد کرد؟**

ما باید مشکلات و موانع استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش بنیان که در زمینه هوش مصنوعی فعالیت می‌کنند، برطرف کنیم تا بتوانیم به هدفی که رهبر فرزانه انقلاب اشاره کردند، دست پیدا کنیم. درخصوص مسئولان دولتی نیز باید من مثبت است و فکر می‌کنم اگر طرح‌ها و راه‌حل‌های ما را بشنوند، از آن استقبال کنند. امیدوارم که همگی همت کنیم و همگی به خصوص مسئولان پیگیری کنند تا استفاده از هوش مصنوعی در قسمت‌های مختلف کشور

اجرا شود و بتوانیم خدمات بهتر و سطح بالاتری به مردمان بدهیم. صحبت‌های آقا به این معنا بود که دید مسئولان دولتی باید این باشد که ما حتماً باید به سمت ارتقای هوش مصنوعی در کشور حرکت کنیم. من وقتی روند دانشگاه‌ها و استارت‌آپ‌ها را می‌بینم، فکر می‌کنم که هوش مصنوعی در ایران آینده‌دار است؛ اما چالش‌هایی هم وجود دارد که باید برطرف شود که بعضی از این چالش‌ها را در مصاحبه‌های مختلف و در سخنرانی هم بیان کردیم.

**کمبود و نیاز شما در زمینه هوش مصنوعی چیست؟**

نکته مهم در این زمینه این است که گاهی اوقات با بهانه‌های امنیتی و غیره این داده‌ها را در اختیار قرار نمی‌دهیم. در صورتی که اگر شرکت‌هایی، مانند گوگل و مایکروسافت که آمریکایی هم هستند، بخواهند به این داده دسترسی پیدا کنند، به راحتی با استفاده از همین نرم‌افزارهایی که در گوشی‌های ما نصب شده و علم تبدیل گفتار به نوشتار، علم تحلیل متون و علم تبدیل تصویر به متن به این داده دسترسی پیدا کنند. نکته دیگر این است که ما باید یکسری اطلاعات و داده را در اختیار دانشجویان قرار دهیم تا بتوانند با استفاده از علم هوش مصنوعی روی آنها تحقیق کنند. متأسفانه چیزی که مادر جمع افراد در سطح مختلف (اعم از دولتی و خصوصی) شنیده‌ایم، این است که حتی یک وزارتخانه به وزارتخانه اطلاعات نمی‌دهد.

### پژواک

## تغییر در توئیتر

پاراگ آگراوال مدیر عامل جدید



«جک دورسی» یکی از افراد پیشرو در حوزه شبکه‌های اجتماعی که نام وی با توئیتر در هم آمیخته، از مدیرعاملی این شرکت استعفا داده و پاراگ آگراوال جایگزین وی می‌شود. جک دورسی از سال ۲۰۰۶ که توئیتر را تأسیس کرد تا به حال مدیرعامل آن بود و توانست این شبکه اجتماعی را در دوران

پراآشوب ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ هدایت کند. ارسال توئیتهای پر حاشیه و جنجالی از سوی ترامپ که ناقض قوانین توئیتر بود، سرانجام به حذف حساب کاربری وی در توئیتر منجر شد و جنجال گسترده‌ای به وجود آورد.

### خبر خوب

## بررسی دقیق

صیانت از کاربران فضای مجازی



با رأی اعضای کمیسیون مشترک طرح حمایت از حقوق کاربران در فضای مجازی، این طرح به مرکز پژوهش‌های مجلس برگشت خورد تا مواد آن براساس نظرات کارشناسان و صاحب‌نظران اصلاح شود. در جریان جلسه گذشته کمیسیون طرح حمایت از حقوق کاربران در فضای مجازی اعلام شد که وزیر ارتباطات در

نامه‌ای خواستار اصلاح برخی مواد طرح شده است. شنیده‌ها حاکی از این است که این فرآیند با پیگیری محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس انجام شده و در پیش‌نویس پیشنهادات دولت نیز مباحث مربوط به اینستاگرام و پلتفرم‌های پر مخاطب تغییرات جدی دارد.



نسیم اسدپور  
دبیر گروه فرهنگ



مدتی است در آثار سینمایی نبود داستان یا بهتر بگوییم فقدان داستان‌های جدید، جذاب و منسجم، مسئله‌ای است که سال‌ها ادیبان، فیلم‌نامه‌ها و در پی آن، سینما را تحت تأثیر قرار داده است. برخی اوقات آقدر موضوعات تکراری هستند که بلافاصله ما را به یاد یک داستان دیگر، یک فیلم دیگر و کتابی دیگر می‌اندازند.

مدتی است، فیلم جدید اصغر فرهادی با عنوان «قهرمان» در حال اکران در سینماهاست. فارغ از تمام حاشیه‌های رایج در فیلم‌های فرهادی، اما «قهرمان» فیلمی است که داستانی قوی دارد؛ موضوعی اجتماعی و البته سیاسی. آن جا که می‌تواند داستان رو به پایان برود، تازه آغاز می‌شود و مخاطب دائم به خودش می‌گوید قرار است چه اتفاقی در ادامه ماجرا بیفتد؟! خسته می‌شود، اما دلش می‌خواهد تا پایان ماجرا را ببیند و این، یعنی قوت فیلم‌نامه. همیشه می‌گویند پلان اول می‌تواند پلان معرف برای یک فیلم باشد؛ اما واقعیت این است که در «قهرمان»، سکانس اول فیلم قصد دارد تا خلاصه کل فیلم را برای بیننده تیزهوش بیان کند. جاده‌ای که به یک مکان باستانی و تاریخی با هویت ۲۵۰۰ ساله می‌رسد. قهرمانی که به این مکان با می‌گذارد، پله‌های طولانی را بالا می‌رود.

بالا می‌رود و می‌رود، اما بعد مجبور می‌شود تمام این پله‌ها را دوباره پایین بیاورد. نام قهرمان داستان، «رحیم» است و کسی که برای دیدنش، به این محوطه تاریخی می‌آید، شاهرخ خاوری است. کسی که مرمت‌کار همین فضای تاریخی و باستانی است و اتفاقاً شخصیت همین شاهرخ خاوری هم با انتخاب همین شغل خلاصه می‌شود. مرمت‌کار یک اثر تاریخی و تنها کسی که در طول فیلم همه جوره پای بردارنش می‌ایستد تا زندگی‌اش را ترسیم کند. همین‌ها نشان می‌دهد فرهادی کاملاً حساب شده و با فکر برای تک تک پلان‌ها و سکانس‌ها «قهرمان» را ساخته است. پس اگر برای بازیگر رحیم ریش گذاشته و در پایان او را بدون ریش می‌بینیم، اگر خنده‌های معصومانه امیر جدیدی را می‌بینیم، اگر در یک پلان رئیس زندان را می‌بینیم که برای تمام آنچه به رحیم گذشته بی‌تفاوت است، اما از محکم بسته شدن درب اتاقش برآشفته می‌شود و از آن نمی‌گذرد، اگر می‌بینیم که رحیم کار نقاشی و تمیز کردن دیوار زندان را انجام می‌دهد، هیچ یک از این موارد بدون فکر و بسازی به هر جهت در میان فیلمنامه فرهادی جای نگرفته است. همه اینها با منظور است و هر

کسی می‌تواند از لایه‌های نهفته در دل این پلان‌ها، آنچه را در ذهن ایجاد می‌شود، برداشت کند.

### روایتی واقعی، اما افراطی

فیلم تلخ و دردناک است. شاید به ظاهر یک قصه بسیار معمولی باشد. قهرمانی که حاضر می‌شود پولی را که پیدا کرده به صاحبش برگرداند و این در حالی است که خودش به آن نیاز دارد، اما بعد با اتفاقاتی رویه‌رو می‌شود که مثالش را در ضرب‌المثل‌های ایرانی به خوبی سراغ داریم؛ می‌گویند «خواستم ثواب کنم، کباب شدم!»

ایسن را در قهرمان می‌بینیم و قطعاً هم خود ضرب‌المثل و هم به تصویر کشیدن آن، نمی‌تواند دلخوش‌کننده و امیدوارکننده باشد؛ بنابراین کسی که این فیلم را می‌بیند و می‌تواند آن را تا حدی تحلیل کند، حق هم دارد که دچار آس و ناامیدی شود و این شاید اصلاً برای جامعه امروز ما که درگیر ده‌ها مشکل و دغدغه است، نسخه مناسبی نباشد. می‌توان انتقاد کرد، می‌توان نقدی جدی داشت که البته در فیلم فرهادی گاهی کاملاً مستقیم به آن پرداخته می‌شود و حتی نیازی به تحلیل نیست؛ از نظام انتقاد می‌شود و حتی از مردم و حتی از خیره‌های که یک عده پیر مرد و پیرزن در آن نشسته‌اند و با نیت خیر کار می‌کنند و تصمیم می‌گیرند، اما خوب است که این نقد با ناامید کردن همراه نباشد. خوب است روزنه‌ای برای مخاطب گذاشته شده و یادآوری شود که جامعه، کشور و اصلاً دنیایی که در آن زندگی می‌کنیم، تا این حد هم سیاه نیست. در «قهرمان» همه به قضاوت رحیم می‌نشینند، قضاوتی برگرفته از دشمنی قلبی یا شیطنت‌های مجازی. قضاوتی که باعث می‌شود قهرمان داستان‌شان را که تا چند روز پیش او را مانند پله‌ها بالا برده‌اند، با سر به زمین بکوبند؛ اما ای کاش در پایان کورسوی امیدی هم باقی می‌ماند. فرهادی با برگشت رحیم به زندان، پایان این قصه را هم می‌بندد. بارها برای خودمان پیش آمده به اداره‌ای می‌رویم یا می‌خواهیم در جایی استخدام شویم، با برخورداری نادرست رویه‌رو می‌شویم؛ اما گاهی در همان اداره در اتاق کناری یا در اتاق طبقه بالا، کسی هست که به داد ما برسد و کارمان راه بیندازد. شاید بهتر باشد در فیلم‌های مان آن اتاق و آن نفر هم‌دل را هم به بازی راه بدهیم تا بیننده بیش از حد آن هم در این روزگار سخت ناامید نشود. در یک جمله در «قهرمان»، قهرمان بسیار تنهاست و این مخاطب را آزار می‌دهد.

## امید به تحول

نگاهی به سیاست‌های جدید رسانه ملی در حوزه تبلیغات

و گفته است: «تلاش خواهیم کرد که اولاً سهم بودجه سازمان صداوسیما را در بودجه دولتی و همکاری که باید با دولت و مجلس اتفاق بیفتد افزایش دهیم. ثانیاً روش‌های متنوع دیگری را برای افزایش درآمد صداوسیما به وجود بیاوریم تا نیاز اجباری ما به پخش آگهی کمتر شود و آگهی در راستای هدف فرهنگ ما تهیه، تولید و پخش نشود... ان‌شاءالله از آگهی به عنوان وسیله تأمین درآمد و تأمین نیاز سازمان صداوسیما به سمتی حرکت خواهیم کرد که آگهی را متناسب با مأموریت فرهنگی پیش ببریم.»

جیبی درباره «حق پخش» هم با صراحت بر

در دیگر حوزه‌ها را هم بیشتر کرده است. اظهار نظر اخیر رئیس سازمان درباره موضوعات چالش برانگیزی، مانند حق پخش مسابقات تلویزیونی، نحوه پخش آگهی‌های بازرگانی یا بازگشت برخی چهره‌های پرطرفدار به برنامه‌های تلویزیونی و... در همین فضا قابل بررسی است. برای نمونه، وی درباره آگهی‌های بازرگانی که به قول معروف، گاهی روی اعصاب مردم است و با ترویج تجمل و زندگی‌های آنچنانی، بیشتر به زخم‌های بخشی از مردم نمک می‌پاشد، هم صادقانه به نیاز رسانه ملی به درآمد آگهی‌ها اشاره کرده و هم بر مسئله صیانت از فرهنگ ملی و دینی جامعه تأکید کرده

### حامد حسین عسکری

خبرنگار فرهنگی

حدود دو ماه از انتصاب رئیس جدید رسانه ملی می‌گذرد و جدای از آنکه پیمان جلیلی در مواضع و دیدگاه‌های اعلامی‌اش، بر موضوع تحول و دگرگونی اصولی در فعالیت‌های سازمان صدا و سیما تأکید کرده و با صراحت گفتمان جدیدی را مطرح می‌کند، سیاست‌های اعمالی جدید سازمان هم به خوبی گویای شکل‌گیری فضای جدید در تولیدات آن است و این تغییر به طور مشخص، در تولیدات حوزه خبر و معاونت سیاسی بیشتر به چشم می‌خورد و امید به تحول

### هنر دیجیتال

## سواد رسانه‌ای

انتشار فراخوان وزارت ارشاد اسلامی



در این فراخوان از صاحب‌نظران و علاقه‌مندان حوزه سواد رسانه‌ای دعوت شده تا طرح‌ها و ایده‌های خود را در مورد طراحی شخصیت (کاراکتر) سواد رسانه‌ای به مرکز توسعه فرهنگ و هنر در فضای مجازی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارسال کنند. مرجع و مروج بودن، مخاطب‌پسند بودن و شایستگی‌های فردی، شامل خصوصیات اخلاقی و عملی از ویژگی‌های مدنظر این مرکز است. فعالان هنرهای دیجیتال، علاقه‌مند به شرکت در این فراخوان می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر به سامانه <https://platzaar.ir> مراجعه کنند.

### تلویزیون

## در خط مقدم

روایت سال‌های اول انقلاب



مینی سریال «خط مقدم» به کارگردانی «شهریار بحرانی» و تهیه‌کنندگی «مجید حقی» از یکشنبه ۱۴ آذر ماه ساعت ۲۲ از شبکه یک پخش می‌شود. این اثر به بخشی از دوران حساس و پر التهاب سال‌های ۱۳۶۳ تا ۱۳۶۵ دفاع مقدس می‌پردازد. شهریار بحرانی، نویسنده و کارگردان سینما و تلویزیون در جدیدترین اثر نمایشی خود از فضای بازیگران حرفه‌ای فاصله گرفته است. در خلاصه داستان سریال آمده است: «این فیلم سرگذشت مردان بلندبالایی است که پس از پاییز ۱۳۶۳ با تلاش و مشقت، در روزگار تنهایی و مظلومیت، مجاهدانه جنگیدند.»

### تلویزیون

## خروس

فیلم بلند داستانی ساخته می‌شود



فیلم بلند داستانی «خروس» به تهیه‌کنندگی، نویسندگی و کارگردانی «مژگان ترانه» با شناخت عوامل رسماً وارد مرحله پیش‌تولید شد. این فیلم در اواسط آذر ماه کلید می‌خورد. بنا به گفته ترانه، این فیلم با ساختاری متفاوت و جذاب روایت سه خانواده است که دو سال پس از جنگ تحمیلی دچار اتفاقات متفاوتی می‌شوند. خروس برای اکران در سینمای «هنر و تجربه» و حضور در جشنواره‌های مختلف تولید خواهد شد. مژگان ترانه فرستاد در «خروس» از بازیگران سینما، تلویزیون و بازیگران تئاتر بهره‌برد.

### تاریخانه

## فراز و نشیب‌های حقیقت

### آرش فهیم

منتقد سینما



در آستانه برگزاری پانزدهمین دوره جشنواره «سینما حقیقت» قرار داریم. این جشنواره برای علاقه‌مندان به فیلم مستند جایگاه ویژه‌ای دارد و هر سال در روزهای برگزاری اش خون تازه‌ای در رگ‌های این عرصه می‌دمد و موجب افزایش پویایی حوزه مستندسازی و جلب توجه عموم مردم به این عرصه می‌شود. اینکه یک جشنواره باعث می‌شود جلوی درب سالن‌های سینما عده‌ای از مردم برای تماشای فیلم مستند صف بکشند، اتفاق جالبی است؛ اما جشنواره سینماحقیقت از سوی مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی که از مراکز زیرمجموعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است، برگزار می‌شود؛ یعنی یک جشنواره دولتی است که با بودجه عمومی کشور فعالیت می‌کند. بنابراین انتظارات ویژه‌ای هم از این جشنواره وجود دارد. جشنواره سینماحقیقت یک رویداد تخصصی است که با هدف جریان‌سازی و بازنمایی تولیدات سینمای مستند رانداازی شده است؛ اما این جشنواره در اغلب ادوار برگزاری‌اش، در انحصار نگاه‌ها و سبک خاصی از مستندسازان بوده است. افرادی که چندسال قبل به تماشای آثار این جشنواره می‌رفتند، شاهد محدودیت در موضوعات این جشنواره بودند و بیشتر ناچار بودند مستندهای سیاه و به اصطلاح «گداگرافی» را ببینند. هنوز فراموش نکرده‌ایم که جشنواره سینماحقیقت در یکی از دوره‌های اولیه‌اش از فیلمی در حمایت عوامل دستگیر شده لانه جاسوسی آمریکادر تهران رونمایی کرد و فتح این لانه جاسوسی به دست دانشجویان خط امام (ره) را تخطئه کرده بود. همچنین اکران مستندی در تطهیر دیکتاتور دست‌نشانده‌ای چون رضاشاه از اتفاقات تاریک جشنواره سینماحقیقت بود. به طور کلی، جشنواره سینماحقیقت در بیشتر دوره‌های برگزاری‌اش نمونه و مصداق یک جشنواره بی‌هویت و باری به هر جهت و محلی برای باج‌دادن به جریان‌های غرب‌بزه و شبه‌روشنفکر بود. در این رویداد فقط یک بخش با نام شهید آوینی راه‌اندازی شده بود و آثاری با مضامین انقلابی و دفاع مقدسی به آن بخش «تبعید» می‌شدند. این یک بدعت بسیار عجیب و قابل انتقاد است که در یک جشنواره، بخش آثاری با مضامینی چون مقاومت و ارزش‌های دفاع مقدسی از بخش ملی این جشنواره جدا شده است؛ باید از مسئولان و دست‌اندرکاران جشنواره سینماحقیقت پرسید که مگر ارزش‌های انقلابی و مقاومت، مفاهیمی منفک از ملت و ملیت ایرانیان است؟ هر چند که دو سه دوره‌ای هست که فضای جشنواره سینماحقیقت نسبت به دوران اولیه‌اش بازر شده است. حالا در کنار آثاری با درونمایه اجتماعی و انتقادی و مستندهایی درباره معضلات و ناهنجاری‌ها که در جای خودش و به شکل درست و مصلحانه‌اش خوب و مفید هستند، مستندهایی درباره دفاع مقدس و تاریخ انقلاب و جبهه مقاومت هم در جشنواره سینماحقیقت دیده می‌شود. با این حال، سینماحقیقت، همچنان که از اسمش پیداست باید بازنمای حقیقت باشد. به تعبیری، نمایاندن نیمی از حقیقت، از دروغ بدتر است. این جشنواره متعهد است که ویرانه‌های همه حقایق و وقایع تاریخی و امروزی جامعه ایرانی در قالب فیلم مستند باشد. به ویژه امروز که این جشنواره، ذیل دولتی منتسب به مردم و ملقب به مردمی بودن برگزار می‌شود، انتظار می‌رود که رویکرد مردمی و مردم‌پسند این جشنواره پررنگ‌تر شود.

## یادداشت

## صدام متجاوز

## زینب گل محمدی

پژوهشگر دفاع مقدس

جنگ هشت ساله، از معدود نبردهای جهانی است که کشورهای دیگر مشارکت غیرمستقیم در شکل‌گیری و ادامه آن داشتند. تجاوز رژیم بعث عراق به ایران مثل روز روشن بود؛ اما شورای امنیت سازمان ملل با اطلاعات کاملی که داشت، این جنگ را تهدیدی برای صلح جهانی معرفی نکرد! چراغ سبزی شورای امنیت به صدام و سکوت دو ساله شورا بعد از قطعنامه ۴۷۹، عراق را جری کرد تا تمام اصول بشردوستانه را زیر سؤال ببرد.

سازمان ملل متحد به عنوان سازمان مرجع برای همه اعضا، تصمیماتی می‌گیرد که همه موظف به انجام آن هستند؛ اما در طول جنگ تحمیلی سازمان ملل منفعل بود و فقط زمینه‌های پذیرش قطعنامه و آتش‌بس را آن هم پس از هشت سال فراهم کرد؛ اگر چه بعدها با صراحت اعلام کرد عراق متجاوز است.

مهم‌ترین اقدام مجمع عمومی سازمان ملل در سال ۱۳۶۱ این بود که موضوع عواقب طولانی جنگ مسلحانه میان ایران و عراق در دستور کار اجلاس عمومی قرار گرفت و تصویب شد که هر دولتی باید از به کارگیری زور برای اشغال و تصرف کشورهای دیگر و تجاوز و دخالت در امور داخلی آنها خودداری کند و همه دولت‌ها باید تعامیت ارضی و حاکمیت خود را محترم بشمرند و برای حل مسالمت‌آمیز اختلافات اقدام کنند.

جنگ تحمیلی در حالی ادامه پیدا کرد و تمام شد که همه جهانیان، آغازگرش را می‌شناختند و حتی به او کمک می‌کردند! اعلام متجاوز بودن رژیم بعثی عراق اگر چه دیر هنگام بود؛ اما از پیروزی‌های مهم در تاریخ کشورمان است.

۱۱ سال، پس از آغاز جنگ و سه سال بعد از صدور قطعنامه ۵۹۸ و با تلاش‌های سیاسی مسئولان کشورمان، حقانیت ایران به اثبات رسید و «خاوری پسرز دکونیتار» دبیرکل سازمان ملل متحد در ۱۸ آذر ۱۳۷۰ در یک گزارش رسمی به شورای امنیت، اعلام کرد که عراق در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ به ایران حمله کرده و به عنوان متجاوز شناخته می‌شود.

ایران در طول هشت سال جنگ با تکیه بر بسیج مردم و با کمترین تجهیزات نه تنها توانست در مقابل رژیم بعثی عراق بایستد، بلکه در برابر قدرت‌های جهانی که پشتیبان صدام بودند هم ایستاد و مقاومت کرد. جمهوری اسلامی ایران از مواضع خود کوتاه نیامد و اقتدار خود را به رخ جهانیان کشید.

با متجاوز خواندن عراق به عنوان متجاوز و آغازگر جنگ از سوی سازمان ملل متحد، ایران مشروعیت منطقه‌ای و جهانی خود را احیا کرد. کشورهای غربی و عربی که حمایت‌های زیادی از عراق کرده بودند نسبت به مناسبت خود با این کشور ملاحظاتی بیشتری را در نظر گرفتند و برای ارتباط سیاسی با ایران وارد عمل شدند. این، یک پیروزی سیاسی برای کشور ما بود.

در طول سال‌های جنگ با اینکه همه کشورها می‌دانستند جنگ را عراق شروع کرده؛ اما مهر سکوت بر لسان خود زده بودند و در طول آن روزها، ایران را با تمام مشکلات خود تنها گذاشته بودند؛ اما حالا همین کشورها می‌خواستند در برقراری ارتباطات سیاسی با کشور ما از هم سبقت بگیرند.

## از تردید فرماندهان برای احداث جاده بر روی رمل‌های روان تا شاهکار جهاد سازندگی خراسان

## شناسایی شبانه با اسب!



اطلاعات سپاه به کمک نیروهای مهندسی و جهادی به ویژه در امر مسیریابی جاده آمدند و با استفاده از خاک رس و نصب شب‌نماها از تنگه جزیه تا شحیطیه، مسیر جاده را مشخص کردند.

محمدتقی رضوی و چند نفر از برادران جهاد خراسان نیز برای شناسایی به منطقه رفتند. علی آبادیان، عضو جهاد سازندگی استان سمنان نیز در این باره می‌گوید: «۱۸ آبان‌ماه بود که کار احداث جاده به ما ابلاغ شد، برای جهاد سمنان، من به اتفاق برادرمان میری کار شناسایی و بررسی را انجام دادیم.»

با توجه به ضرورت اجرای عملیات و تأکیدهای مسئولان کشوری و فرماندهان سپاه و نیروی زمینی ارتش، در اواسط ماه محرم (دهه دوم و سوم آبان ۱۳۶۰)، کار با سرعت و تلاش کم‌نظیری آغاز شد؛ بسا این هدف که تا آخر ماه محرم این کار به اتمام برسد.

بدین منظور، فرماندهان تیپ ۱۴ امام حسین (ع) از سپاه و تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی اهواز ضمن تقویت جهاد سازندگی با روانه کردن و در اختیار قرار دادن امکانات، تجهیزات و نیروهای مجرب واحدهای مهندسی یگان‌های شان، بی‌صبرانه در انتظار نتایج کار بودند؛ زیرا احداث جاده خاکی در داخل رمل‌ها سبب می‌شد نیروهای پیاده و زرهی تپه‌های غیر قابل عبور را به سرعت دنورند و همه نیروهای عمل‌کننده بتوانند در شب عملیات از جاده استفاده کنند.

جهاد سازندگی شهرستان دامغان (استان سمنان) به سرپرستی ابوالفضل حسن‌بیگی با مسئولیت اجرایی مهندس علی آبادی و میری، با وجود مشکلات و کمبودهای فراوان، کار عظیم احداث جاده را پذیرفتند. آنان امیدوارانه وارد عرصه نبرد شدند تا بتوانند کار ساز باشند.

پس از انجام هماهنگی‌های لازم بین جهاد سازندگی و سپاه پاسداران، کارهای مقدماتی برای احداث جاده پیروزی آغاز شد.

جاده پیروزی، خود را در معرض آزمون بزرگی قرار داد چون موفقیت یا شکست نبرد در گرو چنین اقدامی نهفته بوده و این کار تنها با وجود مردان دوران سخت و اراده‌های پولادین امکان‌پذیر شد.

اولین اقدام جهاد برای احداث جاده، شناسایی دقیق رمل‌های شحیطیه بود. برای انجام دادن این مهم، تیمی به سرپرستی مهندس محمد طرحچی به منطقه اعزام شد.

طرحچی با همکاری تعدادی از برادران ارتشی و سپاهی، با اسب، عملیات شناسایی را از کنار رود کرخه شروع کردند و همه تپه‌های رملی تا اطراف تنگه جزیه و پشت شهرستان بستان را زیر پا گذاشتند. عملیات شناسایی یک شبانه‌روز طول کشید؛ منطقه کاملاً شناسایی و ابتدا و انتهای جاده و عوارض طبیعی منطقه مشخص شد. این جاده از تپه‌های رملی و تنگه صعده عبور می‌کرد و به پشت دشمن می‌رسید.

مهندس علی آبادیان، یکی از افراد مؤثر جهاد سازندگی سمنان در این باره می‌گوید: «بعد از اینکه طرح جاده رملی ریخته شد و بعد از بررسی‌های زیاد از طرف فرماندهان، گفته شد که ما یک جاده در منطقه رملی می‌خواهیم تا بتوان از روی آن مهمات و مجروحین را جابه‌جا کرد. یکی از برادران ابتدا پیشنهاد استفاده فرش باتلاق را داد، ولی از این فرش یک بار بیشتر نمی‌توان استفاده کرد، چرا که بعد از آن سوراخ می‌شد؛ به همین خاطر این پیشنهاد منتفی شد. طرح دوم این بود که از تراورس‌ها به عنوان راه عبور استفاده شود و در هر ۱۰۰ متر یک پارکینگ ایجاد شود که این پیشنهاد هم به خاطر اینکه ممکن بود تراورس‌ها از هم جدا شوند منتفی شد. طرح‌های دیگری نیز چون استفاده از گونی‌شن داده شد که هیچ یک پذیرفته نشد. آقای حسن‌بیگی پیشنهاد داد چون مادر منطقه دامغان تپه رملی داریم، می‌شود برای احداث جاده از همین خاک رس استفاده کرد. این پیشنهاد قبول شد.»

به دنبال فراهم شدن مقدمات کار، نیروهای زنده

کنیم. کار بسیار سختی بود. با خود گفتیم: بگذاریم کار کنند. هیچ امیدواری نداشتیم به اینکه بتوانند کارشان را تمام کنند. سرهنگ هوشنگ بهرامی، فرمانده تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی اهواز نیز درباره اهمیت فراوان جاده پیروزی می‌گوید: «حرکت پیاده در داخل شن‌های روان بسیار مشکل بود و هیچ خودرو دیگری نیز جز موتورسیکلت‌های تریل، نمی‌توانستند آنجا حرکت کنند. لذا، تصمیم گرفته شد که جاده‌ای در داخل رمل‌ها احداث شود که جهاد سازندگی سمنان مأموریت احداث این جاده را به عهده گرفت.» سرهنگ صیادشیرازی در کتاب یادداشت‌های سفر درباره جاده پیروزی آورده است: «۲۰ روز قبل از عملیات طریق‌القدس، برادران جهاد مراجعه کرده و ادعا کردند که می‌توانند جاده‌ای را در جناح راست، احداث کنند. اول باورم نشد، زیرا که تپه‌های رملی حرکت می‌کنند.»

در این باره فتح‌الله جعفری، فرمانده وقت گردان‌های زرهی سپاه در عملیات طریق‌القدس، می‌گوید: «منطقه را بازرسی کردیم، جهاد باید از تپه‌های الله‌اکبر تا منطقه‌ای به نام چاه آب، ۱۵ کیلومتر جاده احداث می‌کرد که در عملیات نقش مؤثری داشت. برادر حسن (باقری) مسئولان جهاد را به منطقه برد تا نسبت به محل جاده در رمل‌ها توجه کند.»

با این اوصاف، موضوع احداث جاده که کلید و راه‌کار اصلی ورود به منطقه شمالی عملیات بود، در دهه دوم آبان ۱۳۹۰ با جدیت بیشتری دنبال شد؛ طول تقریبی و مسیر آن مشخص شد و مسئولان جهاد و فرماندهان عملیات چندین بار روی تپه‌های رملی و ارتفاعات منطقه حضور یافتند و در جریان کامل امر قرار گرفتند.

سرانجام، واحد پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی اعلام کرد که با بهره‌گیری از امکاناتش و با حداکثر سرعت، جاده مورد نظر را احداث خواهد کرد تا در حرکت خودروها و تانک‌ها مشکلی پیش نیاید. جهاد سازندگی با پذیرش مسئولیت خطیر احداث



## میتهم رشیدی مهرآبادی

دبیر گروه دفاع مقدس

آذرماه هر سال، یادآور عملیات بزرگ و غرورآفرین طریق‌القدس در سال ۱۳۶۰ است و شماره گذشته به این بهانه، یکی از عوامل مهم پیروزی در این عملیات، یعنی احداث «جاده پیروزی» را بررسی کردیم و با نگاهی به تیم شناسایی عملیات، به همفکری سپاه، جهاد سازندگی و ارتش برای احداث این جاده پرداختیم.

روایت بابانظر، فرمانده محور الله‌اکبر سپاه پاسداران از جریان توجیه و تأکید حسن باقری به نیروهای جهاد سازندگی برای احداث جاده در ارتفاعات پیچ در پیچ رملی، خواندنی است: «حسن باقری و من همراه دو نفر از مسئولان جهاد به عمق ارتفاعات رملی منطقه و در حوالی چاه آب رفتیم. آنها گفتند: «به شرط آوردن خاک از جای رُس و سفت دیگر، می‌شود در میان تپه‌های رملی جاده زد. برای حفظ حریم جاده از حرکت شن به مقداری لیف خرماي لخت‌کرده نیاز داریم.» چنانچه ایده خلاقانه‌ای مورد پسند قرار نگیرد و اجرا نشود، هیچ‌گاه به ارزش آن پی برده نخواهد شد. بنابراین، ارزش ایده نو، به اجرای آن است.

در آن زمان جلسه‌ای در ستاد جهاد سازندگی سوسنگرد تشکیل شد. محمدتقی رضوی از مسئولان تراز اول این ستاد، به اختصار توضیحاتی درباره عملیات آتشی رزمندگان داد و با تأکید بر اهمیت احداث جاده، ضمن بیان توان جهاد نیروی متخصص- به طور رسمی و صریح آمادگی جهاد سازندگی خراسان را برای احداث جاده اعلام کرد. (روی در آستانه عملیات طریق‌القدس از مسئولان ستادی جهاد سازندگی بود و در دوران دفاع مقدس حضور مستمر و فعالی در میدان‌های نبرد داشت و هم‌زمان با اجرای عملیات کربلای ۱۰، (سوم خرداد ۱۳۶۶) در منطقه سردهشت، که مسئولیت معاونت قرارگاه مهندسی جهاد سازندگی را عهده‌دار بود، به فیض شهادت نائل آمد.)

این پیشنهاد در عین ناباوری با استقبال فرماندهان ارتش و سپاه مواجه شد. در این جلسه همچنین بر ضرورت تشکیل ستاد مشترکی از جهاد خراسان، ارتش و سپاه در سوسنگرد برای ایجاد وحدت رویه و هماهنگی‌های لازم درباره عملیات مهندسی تأکید شد.

سرهنگ علی صیادشیرازی درباره احداث جاده از ارتفاعات الله‌اکبر تا نزدیک بلندی‌های میشداغ موسوم به جاده پیروزی گفت: کاری نداشتیم که به آنها (جهاد سازندگی) وقت شهرهای دامغان و سمنان تحت امر جهاد خراسان) بدهیم. خودشان (بدین شکل در جلساتی با سپاه و ارتش) پیشنهاد کردند؛ چون آن محوری که شناسایی کردیم دیدیم همه مسیر رملی است، اگر مایل باشید ما می‌توانیم تا نزدیکی‌های دشمن در شن‌های روان، جاده درست

## تازه‌ها

## فرمانده در سایه

چاپ جدیدی از کتاب «فرمانده در سایه»؛ روایتی مستند از زندگی شهید حزب‌الله لبنان، عماد مغنیه به کوشش وحید خضاب، در انتشارات شهید کاظمی منتشر شده است. اگر منصفانه و دقیق به تاریخ مقاومت اسلامی معاصر نگاه کنیم و بخواهیم اثرگذارترین فرمانده مقاومت را انتخاب کنیم، طبیعتاً درست‌ترین گزینه، شهید عماد مغنیه (حاج رضوان) خواهد بود؛ کسی که ابعاد مختلف زندگانی جهادی او عمیق، اثربخش، تعیین‌کننده و مملو از نبوغ بوده است. با تمام اینها، انتظار می‌رفت که تاکنون دست‌کم صدها جلد کتاب درباره این مرد بزرگ به بازار آمده باشد؛ اما نگاهی به آثار تولید شده درباره حاج رضوان ما را با این حقیقت حیرت‌انگیز مواجه می‌کند که تاکنون درباره او تعداد بسیار معدودی کتاب تولید شده است.



## خاطره

## دلیل لطف امام



وقتی ارتش بعث در حمیدیه شکست خورد، سربازان دشمن بسا اضطراب و سراسیمه پا به فرار گذاشتند. در مسیر خود با تیراندازی به سوی مردم، سعی داشتند از دست آنها فرار کنند؛ ولی راه رسیدن به مرز را بلد نبودند. من نیز مانند دیگران منتظر فرصتی برای دستگیری از نیروی دشمن بودم. زمانی که شش نفر از افراد متجاوز، نزدیک منزل ما رسیدند، به آنها گفتم: «اگر جلوتر بروید، در محاصره مردم و نیروهای سپاه قرار می‌گیرید و کشته می‌شوید.» گفتند: «پس چه کار کنیم؟» گفتم: «فورا داخل خانه بروید و در اتاق پذیرایی بنشینید و اسلحه خود را درآوردید تا آن را پنهان کنیم.» آنها به گفته من عمل کردند. وقتی خلع سلاح شدند، از پشت، در اتاق را قفل کردم و مردم را صدا زدم و با اسلحه غنیمی از آنها شن تن بعضی را به سوی مسجد بردم. بعداً به خاطر این کار و مواردی دیگر که در شهر انجام دادم، مورد لطف و محبت امام‌خامنه‌ای قرار گرفتم.

راوی: مجیده نگروری

## قاب

## زندگی جریان داشت



قرار نبود که همیشه در عملیات و رزم باشیم. جبهه و حتی خط مقدم، خیلی از روزهای سال، آرام‌تر از آنی بود که فکرش را می‌کردیم. زندگی جریان داشت و باید کارهایی می‌کردیم که حوصله‌مان سر نرود. هر کسی ایده‌ای می‌داد. از ورزش و بازی تا ماهیگیری و لذت و آزار عراقی‌ها...

# نورا واکسن صد درصد ایرانی

علیرضا جلالیان

دبیر گروه سپاه



در ابتدا بفرمایید خدمات دانشگاه بقیه‌الله (عج) در حوزه مقابله با کرونا چه کیفیت و کمیتی دارد؟

خدمات ما در حوزه کرونا در سه حوزه پیشگیری، درمان و تحقیقات بوده است. در حوزه درمان؛ بیمارستان بقیه‌الله با دستور فرمانده معظم کل قوا و تأکید فرمانده سپاه وارد عرصه شد. در حالی که بیمارستان جنرال باید پاسخگوی بیماران مختلف، مثل قلب و سرطان... باشد؛ لذا تدبیر کردیم که هم بیماران را راضی نگه داریم و هم در برخی زمان‌ها صد درصد ظرفیت در اختیار بیماران کرونایی باشد. حتی در پیک پنجم، نمازخانه بیمارستان که در مجموعه ما نقطه حساسی است و هم برای مراجعه‌کنندگان و هم برای کادر اهمیت بسیاری دارد، به درمان بیماران کرونایی اختصاص داده شد. به طور عادی ۱۰ درصد ظرفیت بیمارستان‌های ما در اختیار افرادی غیر از خانواده نیروهای مسلح بود، اما در ماجرای کرونا به ۴۵ درصد رسید. بسیاری از استادان دانشگاه و افراد مسئول و صاحب نام وقتی مبتلا به کرونا می‌شدند، به بیمارستان بقیه‌الله مراجعه می‌کردند.

در واقع، این بیمارستان برای سپاه نوعی اعتبار است. البته در این وضعیت دچار اضطراب‌هایی هم بودیم. مصرف آکسیژن بیمارستان صد برابر شد، ظرفیت تخت آی‌سی‌یو به ۱۲۰ تخت رسید و حتی لازم شد در بخش‌ها هم وضعیت آی‌سی‌یو را اعمال کنیم. به شدت نیازمند کادر درمان و پرستار بودیم؛ چراکه بخش بیماران کرونایی دو برابر بخش دیگر نیرو نیاز داشت، لذا مسئله جذب جدید، فداکاری و وقت گذاشتن کادر فعلی و استفاده از بازنشستگان این وضعیت مدیریت شد. در بخش دیگر که تحقیقات است، ما منتظر پروتکل نبودیم، در واقع کانون تحقیقات درمان و پیشگیری کرونا شدیم. از اسفند ۹۸ کمیته علمی را تشکیل دادیم که خود مسئول کمیته علمی بودم و وقتی رئیس دانشگاه شدم، دکتر عین‌اللهی این مسئولیت را برعهده گرفت. جلسات منظم هفتگی کمیته خیلی در موفقیت ما تأثیر داشت.

روش‌های علمی خودمان را تقویت کردیم. مطالعات بالینی دارو‌ها را به سرعت شروع کردیم. همه ما به‌واسطه اهمیت سپاه و دانشگاه، خارج از دانشگاه مسئول بودیم و نظام بهداشت و درمان را می‌شناختیم. برای نمونه، روزهای اولی که اعلام کردیم برای کمک به درمان می‌خواهیم کورتن به بیماران کرونایی بدهیم همه ما تعجب می‌پرسیدند، چرا؟ کورتن بیماریان ویروسی را بدتر می‌کند؛ ولی ما نتیجه گرفتیم کورتن داروی اصلی است، این حتی قبل از منابع غربی از سوی ما اعلام شد.

یعنی با همکاری سازمان انتقال خون که خودتان قبلاً رئیس آن هم بودید؟

بله، همکاری‌هایی داریم و این همکاری‌ها ادامه دارد، بخش‌های پلاسماگیری در کشور فعال شد که اثربخش هم بود.

ما پیش از چهل مطالعه بالینی را کلید زدیم از داروها، داروهای گیاهی، پلاسما سلول‌های بنیادی و در نهایت شاهکار پروژه‌ها که واکسن نورا بود.

غیر از نورا، یک پروژه واکسن دیگر هم ظاهر در دست انجام دارید؟

بله، یک واکسن هم با سفارش معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در مراحل مطالعاتی است که فعلاً کار دارد. پروژه اصلی نورا است که به نتیجه رسیده و در مراحل آخر است.

در طب سنتی پروژه تحقیقاتی داشتید؟

وقتی کرونا آمد، عده‌ای مدعی درمان با طب سنتی بودند، داروهای ترکیبی یا گیاهی... داشتند که اگر مورد آزمایش و مطالعات قرار می‌گرفت، زمان‌بر بود. عمدتاً افرادی که ادعا دارند در این حوزه این را درک نمی‌کنند. نهایت می‌گویند صبح این دارو را بدهید و بعد از ظهر اگر خوب شد به خاطر این دارو است. یا اینکه اگر مراحل طی شد و مطالعه کد اخلاق گرفت دیگر دارو تأیید شده است.

این روش درستی نیست و تحقیقات مراحل مختلفی دارد؛ اول باید سلامت را سنجمید؛ بعد فاز حیوانی و بعد انسانی انجام شود، تازه در مرحله آخر اثربخشی مشخص خواهد شد. چیزی می‌آوردند، ما نمی‌دانستیم چه هست، در داخل گونی یا بسته‌بندی، در حالی که باید کارخانه‌ای و شرکتی به روش تمیز تهیه کنند و فرآوری شده باشد.

چنین چیزی قابل مطالعه نبود، یعنی ما مواجه بودیم با چنین وضعیتی، بعد هم اگر مطالعه انجام نمی‌شد یا با مشکل مواجه بود، با برخی مسئولان و مدعیان طب سنتی هم به مشکل می‌خوردیم. در بسیاری از موارد هم اصلاً پاسخ مناسبی برای درمان نیافتیم.

داروهای طب سنتی در تحقیقات شما چقدر اثربخشی داشت؟

با مصرف داروهای طب سنتی تأثیر مختصری در علائم بالینی دیده می‌شد؛ اما در کاهش مرگ و میر و ابتلا تأثیری مشاهده نشد. مطالعات و تجربه ما نشان داد که در شروع ابتلا رعایت توصیه‌های طب سنتی، به درمان کمک شایانی می‌کند. خود ما هم در خانه همین کار را می‌کنیم. غرغره آب نمک گرم، انواع دمنوش... و...

در بحث واکسن نورا چون تنها دانشگاه علوم پزشکی هستی که تولیدکننده واکسن شدید. آیا در مورد واکسن نورا مقالات علمی تهیه شده و ممکن است زودتر از سایر واکسن‌ها منتشر شود تا تأییدیه جهانی هم اخذ کند؟

در تأییدیه جهانی عوامل زیادی نقش دارد؛ کارشناسان بهداشت جهانی در پروژه حاضر شده و مستندات را چک کنند. البته اولویت مردم هستند، مراحل بعد ثبت است. فازها به گونه‌ای طراحی شده که جای اشکال نداشته باشد. به خصوص فاز حیوانی، خوشبختانه نتایج فاز حیوانی نورا هم همین روزها چاپ می‌شود. انتشارات مطالعات خیلی مهم است. سایر واکسن‌های کشور با سرمایه‌گذاری کلان شروع کردند، ما اسفند ماه کار را با چند نفر محقق محدود شروع کردیم. اگر هم زودتر از دیگران شروع کردیم و هنوز تمام نشده در کنار برخی مجوزها که زمانش را برای ما طولانی کردند، علت مهم‌تر دقیق عمل کردن ما بوده است. البته طولانی شدن کار ما بحث‌های دیگری هم دارد که عرض می‌کنم. واحد تحقیقات صنعتی سپاه اسپانسر ما بود و ما در بقیه‌الله کار را انجام دادیم. اداره بیولوژیک وزارت بهداشت یکی از سخت‌گیرترین مجموعه‌های وزارت هست. در تماسی که اخیراً با مسئول این اداره داشتم، شخصاً به ما گفت نورا بهترین مطالعه بالینی در سطح کشور است. من خودم مطالعات بالینی بسیاری در کشور انجام دادم و مسئول پروژه بودم و کاملاً از روند، آگاه بودم و این اداره و فرآیندهای سخت آن را می‌شناختم؛ به معنای واقعی کلمه سخت‌گیرترین مجموعه در کشور است. من مدعی هستم هیچ کس مثل نورا دقیق عمل نکرده است. چون این کارها به سرمایه زیاد نیاز دارد؛ عمدتاً کارتل‌ها و شرکت‌های بزرگ این کار را انجام می‌دهند؛ اما محققان بقیه‌الله محققان مظلومی بودند که از صفر این کار را شروع کردند و بارها سردار سلامی این را گفتند که ما پولی برای این پروژه نگرقتیم که این مقدار کار جلو رفته است. محققان ما با همان حقوقی که از سپاه می‌گیرند، این کار را انجام دادند و نه شرکت قدری و نه مجموعه‌های اقتصادی حامی ما نبوده است. این خصصت پاسداران است، حالا پاسداری در لباس سفید پزشکی. دقت بسیار بالای ما مثالش در فضا

در فضا چند فاز است؛ در فاز یک عوارض آن سنجمیده می‌شود؛ نورا بهترین واکسن از نظر نداشتن عوارض بود. این را به ما اعلام کردند، ما نتایج دیگران را ندیدیم. دوم ساخت آنتی‌بادی است. دانشمندان مطرح دنیا آینده واکسن کرونا را در واکسن‌های پروتئینی می‌دانند، به خاطر آنتی‌بادی بالا و عوارض کم، نورا هم در هر دو بخش جزء موفق‌ترین‌هاست. روزهای اول واکسن ژنتیکی و ویروس کشته بود مثل برکت، سینوفارم یا فایزر که آنتی‌بادی ضعیف تولید می‌کرد، در حد دو ماه است. عوارض واکسن‌های ژنتیکی هم ناشناخته و نگران‌کننده بود. در واکسن پروتئینی یعنی آن ثابت شده بود و علت انتخاب آن هم همین بوده است. امروز در دنیا بیش از چهل واکسن پروتئینی کرونا در دست مطالعه است.

در مورد فاز دوم چه نتایجی داشتید؟

فاز دو در حال پایان است. ولی باید بگویم در دوری‌ها زمان بی‌خود تلف شد. در فاز دو پروپوزال ما که ۴۸ ساعت باید داوری می‌شد یک ماه طول کشید. این گلايه ماست که چرا اینقدر زمان برد؟

واقعا ۲۸ روز تأخیر داشت؟

بله، یک نکته بگویم، نورا تنها واکسنی است که صفر تا صد داخلی توسعه پیدا کرده است. برخی واکسن‌ها مطالعه شده بود، برخی هم فازها را طی کرده بود. برخی نیاز به خط تولید وارداتی داشت، برخی هم در خارج آنتی‌ژن آن ساخته شده و از خارج می‌آید، در حالی که نورا صفر تا صد داخلی است. اگر پشتیبانی همیشگی فرمانده سپاه و گاهی هم وزیر بهداشت نبود، باید کار را اکتار می‌گذاشتیم.

نکته پایانی شما را بشنویم؟

کمیته بی‌آی‌امی مسئول مطالعات بالینی وزارت بهداشت است و از همه مجموعه‌های دانشگاه‌ها و بخش‌ها عضو دارد. ان‌شاء‌الله دیگران هم به تصمیمات آن احترام بگذارند تا کار را سرعت بدهیم. کشور اینقدر پول ندارد که هر روز واکسن بخرد. آن هم در شرایطی که شش پلنفرم واکسن بومی داریم. باید عزم جدی برای حمایت از تولید داخل و صادرات و کمک به کشورهای اطراف برای واکسن‌سازی باشد. تولید داخل هم در دارو و هم در واکسن و صادرات آن باید حداقل تأمین‌کننده ارز دارو وارداتی باشد نه اینکه ارز نفت صرف واردات دارو‌هایی شود که داخل می‌توانیم تولید و حتی صادر کنیم. امروز سی قلم داروی بیولوژیک را تولید می‌کنیم که این شوخی نیست؛ این در حالی است که دو سه کشور این توانایی را دارند.

روى خط

اجازه ندهید برجام تکرار شود

مردم و بین‌مطالبه‌گران تأمین دارو در جلوی مجلس بسیار برای مردم امیدبخش بود، تشکر ما از آقای رئیسی را منتشر کنید.

۰۹۱۴۰۰۰۸۹۶۱ به نظر می‌رسد مجموعه سازمان اتکا با مدیریت ضعیف دولتی اداره می‌شود، حجم زیاد نارضایتی مراجعه‌کنندگان به خصوص در فروشگاه‌های شهرهای غیر مرکز استان خیلی بالاست. باید وزیر محترم دفاع فکر اساسی به حال این مدیریت دولتی در این سازمان بکند.

۰۹۱۵۰۰۰۱۱۱۳۲ باسلام و سپاس از انعکاس درخواست‌ها و پیشنهادات و انتقادات همکاران. چرا کسانانی که در سپاه دیپلم دارند تا درجه ستوان یکمی بیشتر داده نمی‌شود؛ در صورتی که در ارتش و نیروی نظامی درجه سروانی داده می‌شود و با درجه سرگردی بازنشسته می‌شوند. خواهش می‌کنم این موضوع را پیگیری کنید.

۰۹۱۴۰۰۰۰۹۰۲ چرا سوابق تحصیلی دانش‌آموختگان قبل از استخدام را جزء سننات خدمتی محسوب نمی‌کنید؟

۰۹۱۷۰۰۰۰۸۹۷۷ مسئولان محترم لطفاً با گرانی‌های کم‌رشدن به شدت مقابله کنید؛ چون این گرانی‌ها دارند کمر افراد کم درآمد و فقیر را می‌شکنند.

۰۹۱۸۰۰۰۰۵۲۸۱ سلام وقت بخیر شرکت جهاد خانه‌سازی کردستان اقدام به ساخت پروژه مسکن کرده، ولی طبق قرارداد باید هر سه ماه یک بار چک ۴۰ میلیونی برای سال اول و برای دو سال دیگر هر سه ماه چک ۵۰ میلیونی واریز کنیم؛ از مسئولان سؤال دارم ماهانه چقدر حقوق بهمون میدن که باید خرجی زن و بچه و وصول چک‌ها را انجام بدیم. «فیضی» از سنندج

۰۹۳۸۰۰۰۱۶۳۸ سلام، تنها و عقلانی‌ترین راه

یادداشت

سوابق جنگ قبل از جنگ

محاسبه شود!

سیدمهدی حسینی

مورخ و پژوهشگر



در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی در بهمن ۱۳۵۷ نیاز مبرم به «امنیت» احساس می‌شد؛ به خصوص پس از ورود امام خمینی (ره) به ایران و استقرار در مدرسه علوی و یوم‌الله ۲۲ بهمن، امام‌راحل نگران امنیت جان و مال مردم بودند. پس از پیروزی انقلاب ضرورت «امنیت» در دو محور کلی جلوه کرد: یکی در حوزه «انقلاب» و دیگری در تمامیت ارضی کشور.

اما مسئولیت امنیت پس از پیروزی انقلاب را چه کسانی عهده‌دار شدند؟ وقتی که اول اردیبهشت انقلاب با پدیده شوم «تورریسم» روبه‌رو شد و جان شخصیت‌های تراز اول انقلاب در معرض خطر قرار گرفت، چه کسانی عهده‌دار حفاظت و تأمین امنیت شخصیت‌های انقلاب شدند؟ چه کسانی در غائله‌های کردستان، خوزستان، آذربایجان، گنبد و ترکمن صحرا، رشت، بندر انزلی، سیستان و بلوچستان و غیره وارد معرکه شدند؟ برحسب همین ضرورت‌ها بود که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تأسیس شد و کادر اولیه آن هم در واحد عملیات در پادگان ولی‌عصر (عج) استقرار یافت.

البته دکتر محسن رضایی در کتاب «جنگ به روایت فرمانده» با صراحت یادآور شده و در فصل اول آن عنوان «جنگ» را قید کرده است. چون در واقع پس از پیروزی انقلاب ۳۱ شهریور هم جنگ و دفاع بوده و همین نیروهای انقلابی، رزمنده و عناصر اولیه سپاه مستقر در پادگان ولی‌عصر (عج) در قالب ۹ تیپ وارد جبهه‌ها می‌شدند و همیشه تعدادی از آنها شهید، عده‌ای جانباز و جماعتی از آنها به عنوان رزمنده در صحنه بودند. شرایط اینگونه بود تا جنگ شروع شد و باز هم همین جماعت جزء اولین کسانی بودند که وارد میدان شدند و اکنون بسیاری از آنها از سرداران و فرماندهان فاخر سپاه به شمار می‌آیند؛ اما تعدادی از آنها در همان سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۱ به شکل‌های گوناگون از سپاه جدا شدند و هیچ سوابقی از حضورشان در عملیات‌های دفاعی امنیتی در دست نیست. این در حالی است که شهدا و جانبازان قیام خونین ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ و پس از آن، که تا پیروزی انقلاب شهید یا مجروح شدند، جانباز تلقی می‌شوند و آنهایی که در سال‌های قبل از انقلاب زندانی سیاسی رژیم پهلوی بودند، آزاده به حساب می‌آیند. اما سؤال اینجاست که رزمندگانی که سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۱ از سپاه جدا شدند، چرا به عنوان رزمنده و ایثارگر، به رسمیت شناخته نمی‌شوند؟ این موضوع موقعی جدی شد که ستاد کل نیروهای مسلح در تاریخ ۱۳۶۶/۴/۴ ابلاغ کرد: «در راستای سند راهبردی خدمات‌رسانی به رزمندگان، موضوع اعطای کارت ایثار به رزمندگان در تاریخ شروع و خاتمه جنگ تحمیلی رژیم بعث عراق علیه جمهوری اسلامی ایران (دفاع مقدس رزمندگان اسلام) از ۱۳۵۹/۶/۳۱ تا ۱۳۶۷/۵/۲۹ می‌باشد.» این سند در واقع سوابق رزمندگان جنگ ما قبل از جنگ را هیچ به حساب می‌آورد.

پیشنهاد می‌شود در تبصره‌ای لحاظ شود که سوابق جنگ ما قبل از جنگ هم به منزله سوابق ایثارگری محسوب شود. در غیر این صورت به خصوص اکنون که ستاد کل نیروهای مسلح در آستانه اعطای کارت ایثار به رزمندگان هست، جمع قابل توجهی از رزمندگان فداکار از حق‌شان محروم می‌شوند....

۰۹۱۵۰۰۰۱۱۱۳۲ باسلام و سپاس از انعکاس درخواست‌ها و پیشنهادات و انتقادات همکاران. چرا کسانانی که در سپاه دیپلم دارند تا درجه ستوان یکمی بیشتر داده نمی‌شود؛ در صورتی که در ارتش و نیروی نظامی درجه سروانی داده می‌شود و با درجه سرگردی بازنشسته می‌شوند. خواهش می‌کنم این موضوع را پیگیری کنید.

۰۹۱۴۰۰۰۰۹۰۲ چرا سوابق تحصیلی دانش‌آموختگان قبل از استخدام را جزء سننات خدمتی محسوب نمی‌کنید؟

۰۹۱۷۰۰۰۰۸۹۷۷ مسئولان محترم لطفاً با گرانی‌های کم‌رشدن به شدت مقابله کنید؛ چون این گرانی‌ها دارند کمر افراد کم درآمد و فقیر را می‌شکنند.

# صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی

صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول: بدالله جوانی

سرمدیر: علی حیدری

شورای سیاست گذاری:

علی قاسمی، سیامک باقری، سعیداللزاعی،

فرهاد مهدوی، مهدی سعیدی، فتح الله پریشان،

محمد رضامهدیار اسماعیلی، حسین عبداللهی فر

دبیر تحریریه: سعید فخرالدین موسوی

مدیر فنی: محمد صالح نادری

صفحه آرا: علی اکبر هدایتی

عکاس: حامد کوردوزی

ناظر چاپ: سعید قاسمی

چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۳۸۵۲۲۴۴۶ (۰۲۱)

تلفن: ۱۱۰ و ۷۷۴۶۰۱۰۰ (۰۲۱)

ssweekly.ir

@ssweekly

info@ssweekly.ir

نمابر: ۷۷۴۸۸۴۲۶

سامانه پیامک: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۱۰۲۷ | دوشنبه ۱۵ آذر ۱۴۰۰

## صبحانه

### قانون باورها

در زندگی هیچ قانونی مانند قانون باور و اعتقاد کاربردی و دقیق نیست. به هر چه معتقد باشید یا هر باوری داشته باشید، همان اساس زندگی را شکل می دهد. اگر به کار نیک معتقد باشید، سراسر زندگی تان از نیکوکاری لبریز می شود. اگر ناامید باشید، شکست خود را به زندگی شما می رساند، باورها را به بهترین شکل تغییر دهیم.

## صادقانه

### بیزاری از دشمنان

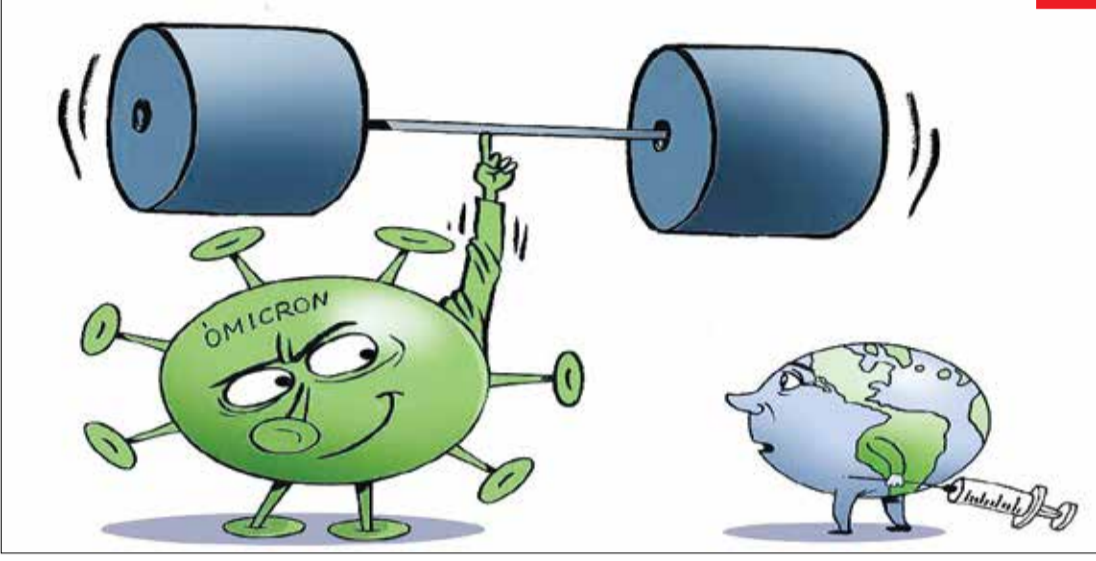
امام موسی کاظم (ع) فرمود: خوشا به حال شیعیان ما که در غیبت قائم ما بر محبت و ولایت ما و بیزاری از دشمنان ما پایدار ماندند. آنها از ما و ما از آنها ایم. همانا آنان همت ما را پذیرفتند، ما هم آنان را به عنوان شیعیان خود پذیرفتیم. خوشا به حال آنها و باز هم خوشا به حال آنها. به خدا قسم، آنان در روز قیامت در درجه ما و در کنار ما هستند.

الزام الناصب، ص ۶۸

## تلخند

چالش امیکرون/ سوبه جدید کرونا ممکن است به واکسن ها و مقاوم باشد

کارتونیست: آرکادیو اسکویول از کاستاریکا



## کتیبه سبز



### تجلی کوثر

به مناسبت ولادت حضرت زینب (س)

یا که خدا به خلق پیمبر نمی دهد یا اگر دهد پیمبر ابرن نمی دهد حتی اگر چه فیض الهی به هیچ کس غیر از رسول سوره کوثر نمی دهد دختر در این قبیله تجلی کوثر است بی خود خدا به فاطمه دختر نمی دهد زینب یگانه است و خدا هم به فاطمه (س) تازینب است دختر دیگر نمی دهد زینب رشیده است که بر شانه کسی تکیه به غیر شانه حیدر نمی دهد زینب شکوه خواهرش را در عالمین دست کسی به غیر برادر نمی دهد او مظهر صفات جلالی حیدر است یعنی به راحتی به کسی سر نمی دهد زینب همان کسی ست که در راه عفتش عباس می دهد نخ معجز نمی دهد

علی اکبر لطیفیان



### روز مرگ فضیلت

بخشی از قصیده ادیب برومند به بهانه روز ۱۶ آذر

به سال کودتای ننگ پرور به روز شانزده از ماه آذر ز طوفان حوادث، گردبادی مروت را به خاک افکند بستر شهامت را بدن شد لاشه در گور فضیلت را کفن شد جامه در بر به بار آمد به دانشگاه، تنگی کز آن بدتر نشاید کرد باور فضیحت بار کاری منزلت سوز به ننگ آید شرم فروخت آذر سیاهی گر توانی از شته شست بشوی این ننگ از دامان کشور به سیمای حکومت داغ این ننگ همی بر جای باشد تا به محشر

## داستان

### خدا حافظی

نداشتم برم خونه و بین فامیل و آشنا انگشت نما بشم، همون روزا مخفیانه با به گروه جهادی اومدم اینجا، اما پاگیر شدم، جام اینجاست، زندگی رنگ و رو گرفته، از تو چه پنهنون یه دختر بلوچم دیدم که به امید خدا...

خندیدم و گفتم: «من اومدم مأموریت ولی عجب دنیایی به هرچی بگی فکر می کردم غیر از ایسن... دنیا چقدر کوچیکه، اما برگرد تهران، بی خیال حرف مردم، مادرت بنده خدا تنهاس...»

ماسکش را زد و از جا بلند شد. - کجای کاری؟ من با تهران همون پارسیال خدا حافظی کردم، مادرم اینجاس، پنج شیش ماهه اومده مثلاً آمریکا...

و بلند خندید. جعبه داروها را بلند کرد و عقب آمبولانس جا داد. همانطور که سوار می شد، داد زد: «اراسی من اینجا بین در مانگاها در رفت و آمد، به دانش آموزا هم زبان یاد می دم، اسسم یاوره، نیای بگی اشکانو می خوام! با اونم خدا حافظی کردم... بگو یاور دهننت عادت کنه...» و بعد به انگلیسی چیزهایی گفت و لبخند زان دور شد.

بتواند ویزا بگیرد و بالاخره هم موفق شده بود. دلم گرفت، دوست صمیمی کودکی ام بود و با اینکه دیگر هم محلی نبودیم، هیچ دلم نمی خواست اینقدرها از وطن دور باشم، اما حالا اینجا در هوای گرم زاهدان چه می کرد، خدا می دانست! ماه گرفتگی روی پیشانی اش را که دیدم مطمئن شدم که اشتباه نکرده ام. جلورفتم و ناغافل او را در آغوش کشیدم. گفتم: «اینجا چیکار می کنی؟» خشکش زد، کمی نگاه کرد و بعد انگار گمشده ای را یافته باشد، محکم بغلم کرد و گفت: «داستانش مفصله داداش... خیلی بدبختی کشیدم، تو اینجا چیکار می کنی؟»

گوشه ای نشستیم و یک بطری آب خنک مهمانم کرد. دلم می خواست بدانم کجا بوده و چه می کرده؟ سرم پر از سؤال بود. آب را سر کشید و ته مانده اش را روی صورتش ریخت.

- رفتم ترکیه، همونجا آشنایی که قرار بود جا و ویزا رو جور کنه، شب اول به چیزی ریخت تو غذا و تا پای مرگ رفتم، همه چیزو دزدید و رفت، با بدبختی و کمک سفارت برگشتم، رو

### نقیسه محمدی

دبیر گروه جوان



خیلی وقت بود که ندیده بودم. درست یک سال می شد. ریش های حنایی اش بلندتر شده بود و چهره اش آفتاب سوخته. حتی راه رفتن را هم خوب به یاد دارم. با عجله این طرف و آن طرف می دوید و بسته های دارو را جابه جا می کرد. یادم بود سه سال پیش با کوله پشتی و یک چمدان آمد جلوی خانه مان و گفت: «احمد دارم میسرم، اومدم برای خدا حافظی!» گفتم: «کجا به سلامت می توم رفتنی شدی به این زودی؟» گفت: «به این زودی؟ دو سه ساله پدرم در اومده، رفتنی باید بره، جای من اینجا نیست قدر من نمی دونن، بلیط دارم برای ترکیه، دو ماه اونجام و بعدش می رم آمریکا...» دستش را هم مثل هواپیما در هوا چرخاند. وقت نصیحت نبود، مدرک پرستاری اش را که گرفت، دو سال تمام خودش را حبس کرد و مدام زبان خواند، تا

## سلامت

### اندازه نگه دار

#### زهرا وحیدی نیا

کارشناس علوم تغذیه



بیماری های قلبی و عروقی و سرطان ها مهم ترین علل مرگ و میر در کشور ما هستند که یکی از دلایل آن مصرف غذاهای چرب و سرخ شده و الگوی غلط مصرف روغن های خوراکی است. کاهش مصرف چربی ها و استفاده درست از روغن ها نقش مهمی در پیشگیری از ابتلا به این بیماری ها دارد. چربی ها به دو نوع چربی با منبع گیاهی و حیوانی در برنامه غذایی ما وجود دارند. چربی های گیاهی: انواع روغن های مایع مانند روغن زیتون، کلزا، ذرت، سویا، آفتابگردان و ذرت. همچنین چربی موجود در انواع مغزها مانند گردو، پسته، بادام و فندق. این نوع چربی در مقایسه با چربی حیوانی سالم تر است. چربی های حیوانی: چربی موجود در گوشت، پیاز، دمی، کره، چربی زیر پوست مرغ و روغن حیوانی. چربی موجود در فرآورده های لبنی مانند شیر، ماست و پنیر هم که قابل رویت نیستند، از نوع چربی حیوانی به شمار می روند. چربی های حیوانی موجب افزایش کلسترول بدن می شوند. همچنین، با رسوب در رگ های قلب تنگی، انسداد عروق و بیماری های قلبی و عروقی و سکت قلبی را به دنبال دارند. برای طبع غذا باید از روغن مایع و برای سرخ کردن حتماً از روغن مایع مخصوص سرخ کردن استفاده کرد. در هر حال نباید با حرارت شدید مواد غذایی را سرخ کرد؛ چرا که موجب تولید ترکیبات سرطانزا می شود. هرگز روغن حرارت دیده و استفاده شده را برای مصارف بعدی نگهداری نکنید. روغن مایع نسبت به نور و حرارت حساس است و باید در ظروف در بسته و به دور از نور و حرارت نگهداری شود.



## راه نرفته

### مصائب مهاجرت

#### زهرا سلطانی نژاد

مشاور خانواده



پرسش: پسر ۱۸ ساله ای دارم که به شدت فکر مهاجرت است، حتی درس را رها کرده تا سربازی را تمام کند و با خیال آسوده مهاجرت کند، خیلی نگرانم. چطور او را منصرف کنم؟

پاسخ: پرسشگر گرامی! احس بدبینی نسبت به وضعیت کشور و خوش بینی به وضعیت کشورهای توسعه یافته ناشی از عدم هویت و تعلق فرد است که خود را نه از لحاظ ملی و نه مذهبی متعلق به هیچ گروه، طیف یا خط فکری نمی داند یا بنا به برخی شرایط شریعی ارزش های فردی، ملی و مذهبی کم رنگ شده و ضد ارزش ها جای آنها را گرفته اند. صرف نظر از مسائلی که در قوانین و ساختار بعضاً تبعیض ساز یا تصمیم های اشتباه هزینہ ساز برخی مسئولان ریشه دارد، ممکن است که مهاجرت محاسنی داشته باشد. رفاہ عمومی و شرایط بهتر زندگی در کشورهای توسعه یافته خیلی از افراد را به مهاجرت ترغیب می کند؛ اما از طرفی پیوندهای خانوادگی و علاقه به وطن و مواردی از این جنس هم آنها را دچار تردید می کند. فارغ از این مسائل بدیهی، نکاتی هم هست که قبل از مهاجرت باید دانست و برای آنها آمادگی داشت؛ اول باید دلیل مهاجرت او را بدانید و بررسی کنید و بعد با توجه به آن، او را راهنمایی کنید. از او بخواهید که ایده آل خود را برای تان بازگو کند و همچنین اگر در توان دارید، او را در مسائل کاری و مالی راهنمایی و کمک کنید تا انگیزه او برای ماندن بیشتر شود. یکی از دلایلی که فرد از کشور گریزان می شود، نبود انگیزه و ذوق و شوق برای تلاش است. با یکی دو نفر از افرادی که تجربه زندگی در خارج از کشور را داشته اند، صحبت کنید تا از محاسن و معایب مهاجرت بدون غرض روزی و با فرزندتان حرف بزنند. قطعاً محاسن آنجا بدون قید و شرط در اختیار مهاجران قرار نمی گیرد و برای او یادآوری کنید که باید برای بیگانگان زحمت چند برابری بکشد.

## حسن ختام

### ای کاش های شیرین

#### حسن نوروزی

نویسنده

ای کاش منادی فریاد می زد؛ دل های تان را یکدل کنید، بدر محبت بکارید که وعده دیدار نزدیک است. ما هم آمدنت را نه در گوشه و کنار که در همه جای زندگی مان، تا هر جا که نگاه طی طریقتی می کرد، به جشن و آذین می کشیدیم. حماسه ای می آفریدیم به قامت اربعین حسینی (ع) و به جای «شاید این جمعه بیاید»، می نوشتیم «این جمعه می آید.»

آقا جان! ولادت حضرت زینب (س)، آن بزرگ بانوی هستی، آبروی عالم، عقیده خاندان اهل بیت (ع) نزدیک است. بانوی حماسه کریلا، بانوی «السلام علی قلب زینب الصبور و لسانها شکور»، بانویی که در این عالم جز شما کسی مقامش را نمی داند و چه خوب راه نشان مان دادید برای تعجیل در فرج تان: «به شیعیان و دوستان بگویند که خدا را به حق عمام حضرت زینب (س) قسم دهند، که فرج ما نزدیک گرداند.»